

Zpráva o činnosti

občanského sdružení
IQ Roma servis

2009

IQ Roma servis, o. s.

Sídlo organizace a sociální program (Centrum poradenství a zaměstnanosti)

Cejl 49, 602 00 Brno, Česká republika
tel./fax: **+420 549 241 250**

Pobočka programových center a korespondenční adresa

Hybešova 41, 602 00 Brno, Česká republika

- administrativa
tel.: **+420 543 214 805**
- ředitelka
tel.: **+420 608 820 637**
- pedagogický program (Centrum vzdělávání, Centrum motivace a stimulace), recepce a ústředí
tel.: **+420 543 213 310**
- sociální program (Centrum komunitní a terénní sociální práce, Centrum poradenství a zaměstnanosti – pobočka)
tel.: **+420 543 210 725**
- fax (společný pro všechna oddělení) **+420 543 214 809**

Pobočka Břeclav

třída 1. máje 39, 691 41 Břeclav, Česká republika
tel.: **+420 519 324 849**

e-mail: **iqrs@iqrs.cz**

www.iqrs.cz, **www.jaktovidimja.cz**, **www.ethnic-friendly.eu**

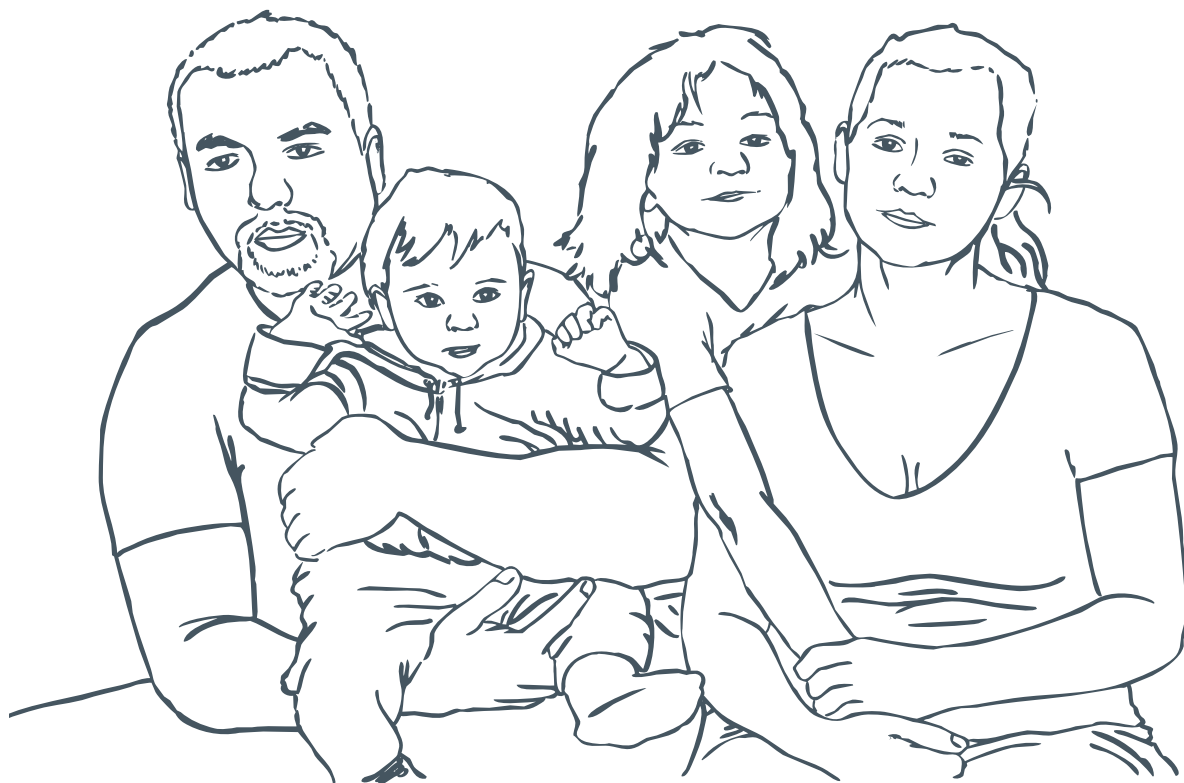
IČ: 65341511

registrace u Ministerstva vnitra České republiky pod č. j. II/S-OVS/1-33944/97-R

Každému z nás něco chybí. Chudoba si nezaslouží pohrdání.

Chudoba je stav, kdy člověk postrádá základní podmínky umožňující žít důstojný život. Chudoba souvisí s neuspokojením základních lidských potřeb, jako je potřeba jídla, nezávadné pitné vody a ošacení. Chudoba je dále spojena s nekvalitním bydlením, špatnou zdravotní péčí, malým přístupem ke vzdělání a potažmo k méně kvalifikované práci. Lidé žijící v chudobě trpí sociálním vyloučením, které může vést až k patologickému chování – například drogové závislosti, gamblingu apod.

V České republice je riziku chudoby vystaveno 9 % obyvatel. Velká část rodin i jednotlivců se však svými příjmy pohybuje těsně nad tzv. statistickou hranicí chudoby. Ačkoli v číslech nejsou rozeznávání, v každodenním životě to cítí.

Základní prohlášení občanského sdružení IQ Roma servis

Vize

Chceme svět, ve kterém budou existovat živé a přátelské vztahy mezi Romy a majoritními obyvateli – svět, ve kterém budou Romové přirozeně zastávat důstojné společenské role s respektem ke své kultuře a národnosti.

Poslání

Být prostředníkem, který podporuje možnosti, příležitosti a odhodlání Romů na cestě jejich růstu a společenského uplatnění a chrání jejich práva a důstojnost v rámci společnosti.

*„Není důležité místo, které zaujímáme, nýbrž směr, kterým jdeme.“
(Holmes, J. C.)*

Obsah

O organizaci	6
1. Kdo jsme	6
2. Zaměření práce a cílová skupina	6
3. Naše identita = naše hodnoty a výjimečnost	7
4. Akreditace, ocenění a validované produkty	9
5. Partnerství a členství v sítích	10
6. Organizační struktura	12
Programy služeb	16
1. Úvod	16
2. Sociální program	17
2.1 Centrum komunitní a terénní sociální práce	17
2.1.1 Terénní sociální práce v Brně	18
2.1.2 Terénní sociální práce v obcích Jihomoravského kraje	25
2.2 Centrum poradenství a zaměstnanosti	26
2.2.1 Odborné sociální poradenství	26
2.2.2 Poradenství v oblasti zaměstnanosti	28
2.2.3 Právní servis	29
2.2.4 Ochrana před diskriminací	30
2.3 Plány a cíle sociálního programu pro rok 2010	31
3. Pedagogický program	33
3.1 Centrum vzdělávání	34
3.1.1 Poradenství pro volbu školy	34
3.1.2 Individuální výuka	35
3.1.3 PC kurzy	38
3.1.4 Plány Centra vzdělávání na rok 2010	38
3.2 Centrum motivace a stimulace	39
3.2.1 Nízkoprahový klub	39
3.2.2 Kroužky	40
3.2.3 Divadlo Fórum	41
3.2.4 Časopis Romano V.I.P.	42
3.2.5 Multikulturní aktivity	42
3.2.6 Muzikálové představení	43
3.2.7 Terénní pedagogická práce	45
3.2.8 Plány Centra motivace a stimulace na rok 2010	45
3.3 Mimořádné aktivity	47
3.3.1 Akce pořádané v prostorách IQ Roma servisu	47
3.3.2 Pobytové a víkendové akce	47
3.3.3 Účast klientů na vystoupeních a akcích	48
3.4 Plány a cíle pedagogického programu na rok 2010	49
4. Pobočka IQ Roma servisu v Břeclavi	50
5. Konceptní, metodická a PR práce	52
5.1 Analytické a výzkumné aktivity projektu NAPSÍ spolu!	52
5.2 Konceptce Ethnic Friendly zaměstnavatel	53
5.3 Mezinárodní spolupráce	54
5.4 Public relations	55
5.5 Publikace	57
Projekty	58
1. Projekty realizované v roce 2009	58
1.1 Centrum komunitní a terénní sociální práce	58
1.2 Centrum poradenství a zaměstnanosti	58
1.3 Centrum motivace a stimulace	59
1.4 Jde to i jinak	59
1.5 Together and Across	59
1.6 Centrum integračních služeb Brno	60
1.7 Centrum integračních služeb Břeclav	60
1.8 Efektivní a profesionální poskytování terénních programů v sociálně vyloučených lokalitách ve městě Brně	61
1.9 Rozvoj informovaného a participativního přístupu k porozumění, hodnocení a tvorbě Národního akčního plánu sociální inkluze v ČR (NAPSÍ spolu!)	61
1.10 Learning Community – Immigrants as Educational Facilitators Pave the Way for Immigrants to Access Lifelong Learning	62
1.11 Podpora a rozvoj romské rodiny	62

1.12 Seznamte se	63
1.13 Cesta za úspěchem	63
1.14 Cesta za úspěchem II	63
1.15 Divadlo a my, mladí Romové – Tancem k pochopení a toleranci	63
1.16 Chceme být slyšet	64
1.17 Pro radost	64
1.18 Brno slaví Mezinárodní den Romů 2009	64
1.19 Teambuilding sociálních a pedagogických pracovníků s odbornou diagnostikou na rok 2009	65
2. Projekty připravované na další období (2010–)	65
2.1 Centrum komunitní a terénní sociální práce	65
2.2 Centrum poradenství a zaměstnanosti	66
2.3 Centrum motivace a stimulace	66
2.4 Čas zkusit to jinak	66
2.5 Vzděláváním k rozvoji	66
2.6 Vzdělání JE cesta – systémy pro výuku a motivaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	67
2.7 Začni tady a teď – systém podpory udržitelnosti v hlavním vzdělávacím proudu pro žáky se sociokulturním znevýhodněním	67
2.8 Společná cesta – komplexní práce s rodinou	67
2.9 Vzděláním proti sociálnímu vyloučení, informační kampaň	68
2.10 Teambuilding sociálních a pedagogických pracovníků s odbornou diagnostikou na rok 2010	68
2.11 Doplňující projekty pedagogického programu	68
Lidé v organizaci	69
1. Členská schůze	69
2. Zaměstnanci	70
3. Praktikanti	71
4. Dobrovolníci	71
5. Výkon obecně prospěšných prací v organizaci	72
6. Vzdělávání pracovníků IQ Roma servisu	72
7. Supervize	73
Výsledky práce	74
1. Bydlení	74
2. Zadluženost	75
3. Zaměstnanost	76
4. Poradenství pro volbu školy	77
5. Výuka	77
6. Nízkoprahový klub	78
Finanční zdroje	79
1. Příjmy organizace od roku 2003 (v Kč)	79
2. Výsledovka za rok 2009 podle jednotlivých projektů (v Kč)	80
3. Rozvaha ke dni 31. 12. 2009 (v Kč)	83
4. Výkaz zisku a ztráty ke dni 31. 12. 2009 (v Kč)	84
5. Zpráva auditora za rok 2009	85
Zhodnocení minulého období a hlavní strategie do budoucna	86
1. Reflexe činnosti uplynulých let (1997–2008)	86
2. Reflexe roku 2009 s výhledem do budoucna (2010 a dále)	87
Nabídka vzdělávání a služeb pro instituce, NNO a zaměstnavatele	89
1. Školení v sociální oblasti	89
1.1 Prevence a zmírnění předlužení	89
1.2 Sociální zabezpečení v ČR	89
1.3 Terénní sociální práce v sociálně vyloučených lokalitách	89
2. Právní školení	89
3. Školení monitoringu a evaluace činnosti	90
4. Školení pro pedagogické pracovníky	90
4.1 Poradenství pro volbu školy	90
4.2 Poradenství pro volbu povolání	90
4.3 Terénní pedagogická práce a case management	90
4.4 Provoz nízkoprahového zařízení pro děti a mládež	90
4.5 Osobnostní rozvoj, motivace a multikulturní výchova	90
4.6 Finanční poradenství pro mládež	90
Poděkování a výzva ke spolupráci	91

O organizaci

1. Kdo jsme

Občanské sdružení IQ Roma servis (IQRS) vzniklo v Brně **v roce 1997** jako **dobrovolná nestátní nezisková organizace**. IQ Roma servis je občanským sdružením – právnickou osobou založenou podle českého práva na základě zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů. Dne 3. 11. 1997 byly u Ministerstva vnitra ČR registrovány stanovy občanského sdružení IQ Roma servis (č. j.: II/S-OVS/1-33944/97-R). Veškerá činnost sdružení je založena na principu nestranosti, nezávislosti, otevřenosti a nediskriminace.

Posláním organizace je:

Byt prostředníkem, který podporuje možnosti, příležitosti a odhodlání Romů na cestě jejich růstu a společenského uplatnění a chrání jejich práva a důstojnost v rámci společnosti.

V roce 2003 prošla organizace vnitřní reformou a stala se profesionální, dynamicky se rozvíjející nevládní neziskovou organizací. Dnes je IQ Roma servis vyhledávaným odborným partnerem klientů, veřejné správy i dalších subjektů (např. zaměstnavatelů ad.) nejen domácího jihomoravského regionu. Primární působení přímé práce s klientem je v rámci jihomoravského regionu, nepřímá odborná a metodická práce je však zaměřena na celou Českou republiku s přesahem na EU.

Oficiální sídlo má organizace **v Brně, na ul. Cejl 49**, kde provozujeme poradnu sociálního programu. Pobočka organizace a zároveň prostorově největší provozovna IQRS se nachází **v Brně na ul. Hybešova 41**, kde nabízíme ostatní služby. Od roku 2008 provozujeme také pobočku IQ Roma servisu **v Břeclavi-Poštorné na tř. 1. máje 39**.

Námi poskytované služby jsou určeny zejména sociálně vyloučeným a sociálním vyloučením ohroženým Romům.

Aktivity sdružení jsou v praxi tvořeny a rozvíjeny:

- » profesionálním servisem odborného týmu zaměstnanců (dle jednotlivých projektů a programů), tj. odbornými službami sociálními, právními, vzdělávacími, volnočasově-motivačními, službami zaměstnanosti a odbornou koncepční, metodickou a jinou činností,
- » dobrovolnou občanskou iniciativou a aktivitou členů, příznivců a dobrovolníků.

Pro všechny potřebné klienty jsou tyto služby poskytovány **zdarma**.

2. Zaměření práce a cílová skupina

Činnost sdružení se zaměřuje na **mapování a analýzu potřeb a zdrojů místních sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených osob, zejména Romů**, a na vytváření podmínek a příležitostí k podpoře a zvyšování jejich občanských, sociálních, ekonomických, vzdělávacích a pracovních příležitostí a úspěchů.

Služby a aktivity IQ Roma servisu plánuje a nabízí na základě:

- » přímé poptávky svých klientů (cílové skupiny),
- » poptávky subjektů a institucí, se kterými sdružení uzavře smlouvu o spolupráci, a to pouze v případech, kdy tato poptávka je plně v souladu s posláním a cíli sdružení,
- » výsledků mapování a analýzy potřeb v místních komunitách.

Cílovými skupinami přímé práce, jež je hlavní oblastí práce IQ Roma servisu, jsou zejména **sociálně vyloučení nebo sociálním vyloučením ohrožení Romové** ve specifické životní situaci, která vytváří potřebu, již oni sami chtějí řešit a zároveň spadá do naší kompetence.

Specificky jde o:

- » jednotlivce a rodiny nalézající se v obtížné sociální či ekonomické situaci,
- » matky s dětmi nalézající se v obtížné sociální či ekonomické situaci,
- » dlouhodobě nezaměstnané a nízkokvalifikované uchazeče o práci,
- » děti a mládež ve věku 10–21 let (a u vybraných aktivit i o rodiče a dospělé), kteří mají zájem o motivační a volnočasové aktivity,
- » děti a mládež ve věku 10–21 let (a u vybraných aktivit i o rodiče a dospělé) se zájmem o využití nabídky vzdělávání a osobního rozvoje,
- » osoby diskriminované na trhu práce či v přístupu k hodnotám společnosti.

Sekundárně – dle kapacity a individuálně projevované potřeby poskytujeme své služby také:

- » cizincům potýkajícím se s výše uvedenými jevy,

» dalším osobám potýkajícím se s výše uvedenými jevy, bez ohledu na etnickou příslušnost.

Oblast metodické a rozvojové práce IQ Roma servisu dále zahrnuje:

- » **analytickou a výzkumnou činnost** včetně dílčích šetření a evaluací v komunitě,
- » **tvorbu strategií a koncepcí** na základě analýz a zobecněného know-how získaného z každodenní praxe a terénní zkušenosti přímé práce s klienty,
- » **konzultace a zpětnou vazbu pro sociálně-inkluzivní akce, programy a politiky veřejných institucí a NNO** v zájmu zefektivnění jejich reálného dopadu na cílové skupiny IQ Roma servisu, stimulaci tvorby a přijetí komplexních kvalitních strategií sociálního začleňování, podporu spolupráce a síťování,
- » **spolupráci a konzultace pro zaměstnavatele** a další soukromé instituce, zejména **v oblasti zaměstnanosti, stipendijních programů a ochrany před diskriminací**,
- » **přenos inovací a osvědčených pracovních postupů IQ Roma servisu a jejich mainstreaming**,
- » **realizaci kampaní, prezentační, informační, osvětovou a publikační činnost, podporu participace:** pořádání výstav, seminářů, workshopů, kulatých stolů, veřejných a komunitních akcí, festivalů, tisk a šíření informačních i odborných publikací a tiskovin, distribuci informací a informačních materiálů pro klienty a instituce, internetové komunitní rádio, provoz webových stránek: www.iqrs.cz, www.jaktovidimja.cz, www.ethnic-friendly.eu ad.,

Snažíme se dále šířit získané zkušenosti a přispívat k podpoře participace.

- » **organizování školení, metodické vedení a supervize** pro týmy i jednotlivce (NNO, veřejné instituce ad.): např. metodické vedení týmů terénní sociální a sociálně-pedagogické práce, zvyšování kvality a rozvoj programů a služeb, vzdělávání v otázkách administrace, dokumentace a průkaznosti přímé práce s klientem, školení monitoringu a evaluace práce, právní školení včetně antidiskriminačního školení pro firmy a instituce, školení vybraných manažerských dovedností a rozvoje NNO, administrace, koncepce nebo vyhodnocení projektů sociální inkluze, strategické plánování, odborná školení k tématům předluženosti, finanční gramotnosti, poradenství pro volbu školy ad.

Soustředíme se na kvalitní poskytování služeb i na jejich systémové dopady.

3. Naše identita = naše hodnoty a výjimečnost

Systémový přístup – strategický proces, který sleduje rozvoj romských generací a širší strukturální výsledky (v jejichž dosažení věříme)

Zaměřujeme se nejen na **procesy** (kvalitní poskytování služeb), ale i na jejich **systémové dopady** (výsledky – efekt služeb).

Je v principu nesmysl a významné systémové pochybení, když se potřebnost uživatelů našich služeb dlouhodobě mezigeneračně reprodukuje (a paradoxně až produkuje), protože z praxe víme, že naprostá většina z nich má potenciál svou životní situaci zvládnout, nicméně tento potenciál je blokován různými faktory a okolnostmi. Proto napojujeme naše sociální, zaměstnanostní, vzdělávací a další služby na širší, lokálně (až celonárodně) zaměřené strategické cíle, které postupně uskutečňují systémové a strukturální změny napříč naší cílovou skupinou.

Ve smysl a poslání naší práce věříme a dáváme do ní patřičnou dávku elánu, motivace, pracovního zápalu a nápadů. Při dílčím nezdaru (který považujeme za přirozenou součást učení) analyzujeme a navrhujeme nová a jiná, lepší řešení.

Nechceme být tzv. superkvalitní a profesionálně fungující sehranou institucí poskytující všemožné sociální, pedagogické ad. služby na dobu neurčitou. Vlastně chceme zaniknout, anebo se průběžně transformovat. **Chceme změnu s trvalými výsledky v kvalitě života a životních příležitostí naší cílové skupiny** – bez nás.

Zaměřenost služeb a spolupráce

Uskutečnitelnou změnu můžeme docílit za podmínky, že budeme **zaměřeni, strategičtí, komplexní** a budou s námi **aktivně spolupracovat** klíčoví aktéři, zejména **politici, zákonodárci**,

státní správa, samospráva, vzdělávací instituce, zaměstnavatelé a členové naší cílové skupiny. V rámci systémového přístupu se zapojujeme do **komunitního plánování** na úrovni obcí, iniciujeme a uzavíráme konkrétní partnerské smlouvy s obcemi, městskými částmi, Jihomoravským krajem, úřady práce, školami, univerzitami ad., certifikujeme soukromé zaměstnavatele značkou **Ethnic Friendly zaměstnavatel** a **jsme členy relevantních sítí**, které komunikují a prosazují potřebné legislativní a metodické změny na úrovni státu. Služby přímé práce realisticky zaměřujeme na **konkrétní region** (tzn. konkrétní obyvatele konkrétních sociálně vyloučených lokalit Jihomoravského kraje), ve kterém lze odpovědně měřit a zhodnocovat dopady systémového působení v čase.

Prosazujeme **princip občanské participace naší cílové skupiny** do všeho, co, jak a proč děláme a plánujeme. Komunikujeme.

V neposlední řadě **ctíme hodnotu empatického zaměření na klienta** – uživatele služby, který je **rovnocenným partnerem spolupráce**, jež klienta **zmocňuje a aktivizuje k samostatnosti a rozvoji**, nikoliv pasivně „obsluhuje“ a oslabuje.

Klienti jsou pro nás rovnocennými partnery spolupráce, jejímž smyslem je jejich aktivizace.

Z principu vždy hájíme lidskou důstojnost našich klientů, avšak podporujeme jen takové cesty řešení, které jsou přirozeným výsledkem jejich (často náročného a dlouhodobého) úsilí. A to i přes jejich případná selhání – dáváme i „druhou šanci“.

Komplexní celorodinný přístup (case management) a práce v terénu

Patříme mezi první organizace, které vytvořily tento specifický model práce s cílovou skupinou. Veškeré naše služby (např. sociální program, pedagogický program, služby zaměstnanosti, kampaně ad.) plánujeme a provozujeme, kde je to účelné, **provázaně** – aby společně komunikovaly, napojovaly a doplňovaly se navzájem, a tak zajišťovaly **synergický efekt**.

Model komplexní práce s rodinou je efektivní nástroj podpory a spolupráce všech členů rodiny. Nabízí jednotlivým členům

i celé rodině služby, které jsou úzce provázány a koordinovány v souladu s aktuálními potřebami rodiny. Využíváme kombinaci **sociálních služeb**, ale např. i **služeb vzdělávání a zaměstnanosti** (např. terénní programy v kombinaci s poradenstvím pro volbu školy, lekce EEG biofeedbacku, nabídkou pracovních příležitostí aj.).

Terénní sociální a sociálně-pedagogická práce hraje v rámci komplexní práce s rodinou klíčovou roli. Terénní pracovník působí jako koordinátor služeb jednotlivých center a služeb organizace, který zprostředkovává a koordinuje poskytované služby v souladu s potřebami celé rodiny. Zároveň zmocňuje klienty, posiluje jejich potenciál a podporuje jejich celkový rozvoj.

Integrita, kreativita a energie jednoty v různosti přes otevřený i kritický dialog a princip učící se organizace jako zdroj nepřetržitého rozvoje a zvyšování kvality organizace

Při nepřetržitě vědomí našich vyšších cílů, poslání a aktuálních priorit, s pokorou a neustálou sebereflexí dbáme na pojení hodnot, **vysoké profesionality, odbornosti, dobrého managementu s hlubokou empatií, lidským přístupem a vřelostí (nejen) ke klientům**, která proniká do podstaty, chápe, posiluje a povzbuzuje...

Naše poslání a služby mají různorodý odborný charakter, jsou žádány rozdílnými klienty v nejrozmanitějších životních situacích a kontextu, což klade vysoké nároky na naši osobnost i odbornost. Z tohoto důvodu dbáme na **pečlivý výběr a nepřetržitý rozvoj odbornosti a osobnosti našich pracovníků** a zároveň i na pestrost odborností a osobností zastoupených v našem velkém týmu. Vážíme si tvořivých a pro poslání angažovaných spolupracovníků se schopností analýzy a sebereflexe, s potřebou rozvíjet se, otevřeně přinášet podněty a přemýšlet nad nimi v souvislostech. Vážíme si dynamiky názorů, jež přináší energii, nové nápady, kreativní řešení a prostor pro neustálé otázky, jež v souhrnu tvoří výchozí bázi pro ta nejlepší rozhodnutí. **Lidi uvnitř a kolem IQ Roma servisu, jejich motivaci, osobnost,**

Dbáme na pečlivý výběr a neustálý rozvoj našich pracovníků.

odbornost, kompetence, vedení a nepřetržitý cílený rozvoj považujeme za **nejpodstatnější důvod kvality naší organizace**, věnujeme jim proto zvláštní kapitolu této publikace (viz kapitola **Lidé v organizaci** na straně 69).

V naší práci usilujeme také o **co nejvíce účelných forem vtažení a zapojení cílové skupiny (Romů) do diskuzí a dění kolem a v IQ Roma servisu.**

4. Akreditace, ocenění a validované produkty

- V září 2005 obdržel projekt **Centra komunitní a terénní sociální práce IQ Roma servisu** od Jihomoravského kraje **Osvědčení o akreditaci**, které ho mimo jiné zařazuje do programu tzv. **víceletého financování**.
- V roce 2006 jsme od Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (Správy služeb zaměstnanosti) dostali **povolení ke zprostředkovávání zaměstnání**.
- V dubnu 2007 jsme od Jihomoravského kraje získali **pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí** pro pobočku Hybešova 41, Brno.
- V květnu 2007 jsme obdrželi rozhodnutí o **registraci tří sociálních služeb** dle zákona č. 108/2006 Sb.: **terénní programy, odborné sociální poradenství a nízkoprahové zařízení pro děti a mládež**.
- **Krém pro všechny barvy kůže**, vytvořený našimi pracovníky v rámci projektu 2007: Brno slaví Evropský rok rovných pří-

V roce 2009 jsme získali Národní cenu kariérového poradenství ve dvou kategoriích.

ležitostí pro všechny, **zvítězil v evropské soutěži o nejlepší antidiskriminační počin**.

- V květnu 2007 a květnu 2008 jsme byli oceněni oficiálním **Poděkováním za vynikající realizaci projektu**, udělovaným v rámci Ceny Olgy Havlové Výborem dobré vůle – Nadací Olgy Havlové.
- Občanské sdružení IQ Roma servis bylo v květnu 2008 oceněno prestižní **Cenou kvality v sociální péči** za rok 2007 v kategorii **Poskytovatel sociálních služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením**. (Soutěž vyhlašuje redakce časopisu Sociální péče s cílem oceňovat vynikající poskytovatele sociálních služeb v ČR, tato anketa je součástí Národního programu podpory jakosti.)

Redakce časopisu Sociální péče a Rada kvality ČR
udělují ocenění

Cena kvality v sociální péči za rok 2008

v kategorii
Poskytovatel sociálních služeb pro děti

Nízkoprahové zařízení
pro děti a mládež,
IQ Roma servis, o.s.

MUDr. Jana Bradáčová, MBA
garantka projektu a vydavatelka

JUDr. Ing. Robert Szuman
zmocněnec ministra průmyslu a obchodu
a předseda Rady kvality ČR

V květnu 2009 jsme byli oceněni Cenou kvality v sociální péči v kategorii Poskytovatel sociálních služeb pro děti.

- V dubnu 2008 byl u MŠMT akreditován náš kurz **Základy obsluhy osobního počítače**.
- Tři produkty vytvořené pracovníky IQ Roma servisu byly během roku 2008 úspěšně **validovány** nezávislými experty, a tím odbornou i laickou veřejností uznány jako přenositelné a efektivní – jsou to: 1) metodický postup komplexní práce s mládeží – **Podpora náležité volby a úspěšného ukončení sekundárního vzdělávacího cyklu formou komplexního motivačně-výukového modulu pro mládež ze sociálně vyloučených lokalit ve věku 11–18 let**, 2) **Manuál realizace komplexní práce s rodinou** a 3) **Koncepce značky „Ethnic Friendly zaměstnavatel“**.
- V květnu 2009 jsme byli podruhé oceněni **Cenou kvality v sociální péči**, a to za rok 2008 – tentokrát v kategorii **Poskytovatel sociálních služeb pro děti**.
- V červnu 2009 jsme získali **Národní cenu kariérového poradenství za rok 2009** – 1. cenu v kategorii **Poradenství pro klienty v počátečním vzdělávání** a 2. cenu v kategorii **Poradenství pro osoby znevýhodněné na trhu práce**.
- V listopadu 2009 jsme byli nominováni na cenu **Gypsy spirit** v kategorii **Nevládní organizace** – realizace konkrétního projektu zaměřeného na podporu a rozvoj romské menšiny a dosažené výsledky.
- V dubnu 2010 byl **terénní program IQ Roma servisu** prověřen **inspekcí kvality** realizovanou Krajským úřadem Jihomoravského kraje a inspektorkami z organizací poskytujících sociální služby, program uspěl jako **vysoce kvalitní služba**. Získal celkem 133 bodů z možných 144 a pracovníci obstáli ve všech zásadních tématech.

Výše uvedená oprávnění a ocenění najdete v přesném znění na www.iqrs.cz v sekci **O nás**.

V dubnu 2010 náš terénní program úspěšně prošel inspekcí kvality jako vysoce kvalitní služba.

5. Partnerství a členství v sítích

Jednou z důležitých forem činnosti IQ Roma servisu je partnerství, které rozvíjíme na regionální, národní i mezinárodní úrovni zejména prostřednictvím projektových partnerství, koncepční, metodické a klientské spolupráce, výměny informací a zkušeností i formou školení.

Lokální a regionální úroveň

Zástupci IQ Roma servisu jsou stálými členy **skupiny ředitelů škol se zaměřením na inkluzivní vzdělávání**. Tuto skupinu 4× ročně svolávají představitelé **Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru školství**. Cílem je zajistit informovanost o dění na školách, s nimiž v mnoha případech spolupracujeme i na klientské úrovni. Pracovníci IQRS pravidelně informují o možnostech zapojení se do námi realizovaných projektů, prezentují aktivity organizace a navazují další strategická partnerství i na koncepční úrovni. Některé z členských škol se staly oficiálními partnery našich projektů. Společná setkání poskytují prostor nejen pro výměnu informací, ale také pro sdílení zkušeností v oblasti vzdělávání našich klientů. Tato výměna zkušeností je důležitá, pokud chceme efektivně ovlivňovat vzdělávání našich klientů, navrhnout systémové změny a hledat reálné návrhy řešení případných problémů.

Aktivně se podílíme na procesu sociální integrace ve městě Brně, v Jihomoravském kraji i na národní a celoevropské úrovni.

Jako aktivní členové **Pracovní skupiny pro integraci sociálně vyloučených komunit (PSI)** a spoluvůdci **Komunitního plánu sociálních služeb města Brna (KPSS)** se ve spolupráci se **statutárním městem Brnem** koncepčně i strategicky podílíme na sociálních procesech v Brně. Kontakt pracovníků IQ Roma servisu se zástupci města probíhá každodenně také při řešení klientských případů.

Pracovní skupina pro integraci vznikla v roce 2008 jako odborně-politický orgán, který připravuje strategii práce vedoucí k integraci sociálně vyloučených osob. IQRS je členem této pracovní skupiny od jejího vzniku. Díky tomu, že pracovní skupina je tvořena zástupci relevantních odborů Magistrátu města Brna, zástupci městských částí a neziskovými organizacemi, které realizují aktivity směřující k integraci, je usnadněna vzájemná komunikace a skupina má potenciál významně napomoci řešení některých problematických oblastí.

V roce 2009 se Pracovní skupina pro integraci intenzivně věnovala strategii práce v lokalitě ohraničené ulicemi Cejl, Bratislavská a Francouzská, v níž je plánována revitalizace vytipovaných domů a veřejného prostranství. Byl zpracován a připraven k realizaci program **Druhá šance**, který se zaměří na řešení i preven-

ci zadluženosti na obecních bytech. V problematice bydlení se tak PSI zaměřovala na systém práce s obecními byty a prevenci a řešení dluhů.

Nově se skupina začala zabývat tématem sociálně-patologických jevů, zejména problematikou heren a gamblingu v Brně a přípravou strategie v oblasti prevence závislosti mezi nezletilými v sociálně vyloučených lokalitách.

IQ Roma servis se v roce 2009 aktivně zapojil do přípravy návrhu **druhého Komunitního plánu sociálních služeb města Brna** pro období 2010–2013, a to v rámci pracovní skupiny **Romové a cizinci ohrožení sociálním vyloučením**. Součástí komunitního plánu na další období je efektivní a profesionální poskytování sociální služby terénního programu v sociálně vyloučených lokalitách a pro obyvatele ohrožené sociálním vyloučením (zejména opatření pro zajištění potřebného počtu terénních pracovníků), optimalizace sítě odborných poradenských služeb a návazných fakultativních služeb (zejména opatření pro zajištění potřebného počtu poradenských pracovníků, opatření pro poskytování návazných fakultativních služeb zaměřených na poradenství a asistenci pro dlouhodobě nezaměstnané a ohrožené ztrátou zaměstnání a také bezplatné poradenství v oblasti diskriminace), zachování a rozvoj sítě nízkoprahových zařízení pro děti a mládež a aktivizačních center v sociálně vyloučených lokalitách (opatření pro zvýšení počtu terénních sociálně-pedagogických pracovníků, rozvoj služeb pro předškolní děti, opatření pro realizaci komplexní pracovní-výchovné činnosti prostřednictvím nízkoprahových zařízení a fakultativních služeb s cílem zvýšit vzdělanostní úroveň mladé generace a také podpořit vznik nových nízkoprahových zařízení a tzv. plácků, tj. preventivních a rozvíjejících venkovních prostor pro aktivity dětí a mládeže v sociálně vyloučených lokalitách).

Součástí práce v obcích Jihomoravského kraje je také zapojení se do realizace a přípravy komunitních plánů obcí, ve kterých působíme (v současné době zejména v obci Břeclav).

Lokální partnerství za Brno a Břeclav máme uzavřeno již druhý rok s Agenturou (Odborem Úřadu vlády pro sociální začleňování v romských vyloučených lokalitách) a současně působíme také v **Monitorovacím výboru Agentury**.

Spolupráci s **místními nevládními organizacemi** rozvíjíme především prostřednictvím společného organizování akcí pro klienty i veřejnost. Mezi tyto organizace patří zejména Drom, romské středisko, Muzeum romské kultury, občanské sdružení Ratolest, Podané ruce ad.

Národní úroveň

Na národní úrovni je IQ Roma servis od roku 2009 členem **pracovní skupiny pro sociální začleňování** v rámci **Svazu měst a obcí**. Pracovní skupina se zaměřuje na sdílení informací a zkušeností v oblasti integrace sociálně vyloučených komunit. Ústředním tématem v roce 2009 byla dosavadní spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování v obcích vybraných pro pilotní realizaci a diskuze k dalšímu rozvoji Agentury. IQRS se díky

členství v této pracovní skupině zapojuje do intenzivnější spolupráce s některými obcemi a může také předávat zkušenosti a pohled na danou problematiku z hlediska neziskové organizace poskytující sociální služby v sociálně vyloučených lokalitách.

Jedním z nejdůležitějších témat je pro nás **vzdělávání**, proto jsme stálými členy **pracovní skupiny Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR pro integraci romských dětí**. Abychom opatření navrhovaná ministerstvem a jejich následnou aplikaci na lokálních úrovních mohli sledovat, spolupracujeme i s tzv. koalicí, která sdružuje právě organizace, jež se zabývají vzděláváním znevýhodněných dětí.

Usilujeme o zvýšení kvality vzdělávání romských žáků – toto téma považujeme za klíčové.

Členy **koalice Společně do školy** jsme od roku 2009. Základním cílem této koalice je sledovat naplňování opatření ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, k nimž se Česká republika zavázala. Členy této koalice je 13 neziskových organizací. V minulém roce jsme se v rámci koalice aktivně zúčastnili několika kulatých stolů, několikrát jsme se setkali se zástupci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR či vzdělávacích institucí. Společné úsilí vyvrcholilo v listopadu 2009, kdy jsme začali spolupracovat s Českou školní inspekcí a byli jsme přizváni jako členové týmů na inspekce do tzv. bývalých zvláštních škol. Tato spolupráce i nadále pokračuje. Intenzivně se zapojujeme do připomínkování materiálů ministerstva, sledujeme mediální ohlasy problematiky vzdělávání romských dětí, případně sami dáváme podněty pro medializaci vybraných témat. Na začátku roku 2010 jsme se společně se členy koalice zapojili do kampaně vedené k informování romských rodičů o zápisech dětí na školy a o rozdílech mezi základními školami a základními školami praktickými.

Jsmo rovněž členy **Pracovní skupiny kariérového poradenství**, již se účastní poradenské pracovníce pod záštitou Institutu pedagogicko-psychologického poradenství v Praze. Účelem setkávání je předání zkušeností z praxe, uplatňovaných metod a postupů práce a zhodnocení funkčnosti poradenských aktivit v rámci systému poradenských aktivit v ČR s výhledem do dalších evropských zemí.

Česká sociální past: co je špatné?

Lidí ohrožených chudobou a sociálním vyloučením přibývá. Jak je na to Česká republika připravena?

MARTIN KOVALČÍK

Do sociálně složitě situace se dostává stále více lidí a nalézt účinný recept pro boj s tímto fenoménem je velmi obtížné. A v době pokračující ekonomické krize to platí dvojnásob. Poslední výzkumy ukazují, že chudobou je v Evropské unii ohroženo až 16 procent lidí. I proto vyhlásila EU rok 2010 rokem boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení.

Chudoba je něco, s čím jsme po sametové revoluci přestali počítat. V očekávání rostoucí životní úrovně zavládá všeobecný pocit, že lidé, kteří se ocitnou pod hranicí sociálního minima, bude „automaticky“ ubývat. Důkazů o tom, jak velký to byl omyl, nalezneme okolo nás spousty, mimo jiné o tom svědčí i stále rostoucí počet sociálně vyloučených lokalit.

Spočítat, kolik lidí žije v sociálním vyloučení, je velmi složité. Nejedná se totiž pouze o ty, kteří žijí v místech, jako je litvínovský Janov či mostecký Chanov. Mezi ty, kteří jsou chudobou stále více ohroženi, patří lidé, kteří přijdou o práci v regionech s velkou nezaměstnaností, tělesně či mentálně postižení, lidé s nízkým vzděláním, lidé opouštějící různá ústavni zařízení, ale například i matky samostatně.

Český stát zaplatil v roce 2008 pouze za poskytnuté dávky státní sociální podpory a dávky pomoci v hmotné nouzi cca 45 miliard korun. Společnost GAC spolu se

Socioklubem spočítaly, že nás loni důsledky existence sociálně vyloučených lokalit přišly na 16 miliard korun, a toto číslo rok od roku poroste. Je tedy namístě položit si otázku, jestli k boji proti sociálnímu vyloučení přistupujeme opravdu zodpovědně.

Sociální politika versus Evropská unie

Sociální politika patří mezi oblasti, ve kterých dává EU svým členům absolutně volné ruce. Úspěch či neúspěch záleží pouze na nás. Pro řešení sociálních problémů zavedla tzv. otevřenou metodu koordinace. Evropa nám nabízí místo k diskusi, jejímž prostřednictvím máme možnost výměny názorů a inspirace odjinud. Jedním z výstupů tohoto procesu je pak sepsání Národního akčního plánu sociální inkluze (začleňování), který každý stát sestavuje na

dvouleté období a v jehož rámci si každá země formuluje ty nejzásadnější problémy, se kterými se v této oblasti momentálně potýká a hledá jejich řešení.

Společnost GAC spolu se Socioklubem spočítaly, že nás loni důsledky existence sociálně vyloučených lokalit přišly na 16 miliard korun, a toto číslo rok od roku poroste

Mělo by se jednat o dokument, který celý proces boje proti sociálnímu vyloučení zařadí. Právě na Národní akční plán sociální inkluze (zkráceně NAPSÍ) by měly navazovat další strategie a plány, které jednotlivé priority rozpracují do konkrétních programů, jejichž rea-

lizace by přispěla k úspěšnému začleňování lidí žijících v sociálně vyloučení zpět do běžného života.

Proč pouze mělo? Bohužel se ukazuje, že místo opravdu akčního plánu je český NAPSÍ spíše splněním domácího úkolu, který po nás Evropská komise chce. Česká republika se stále nedokázala oprostít od pouhého plnění předepsané povinnosti, nechápe, že tento „domácí úkol“ tu neexistuje pro EU, ale je nesmírně důležitý pro nás samé.

Co je potřeba změnit?

Na tvorbu nového Národního akčního plánu sociální inkluze je potřeba více času, než mu je doposud dáván. Do jeho přípravy je potřeba zapojit kromě jednotlivých ministrů také představitelů samospráv a regionů, větší prostor by měly dostat i nevládní neziskové organizace a jako velmi užitečné

se jeví zapojit i zástupce těch, kteří se s chudobou a sociálním vyloučením potýkají na vlastní kůži. Jejich zkušenosti přináší velmi užitečný pohled.

Samotný NAPSÍ však není vše. Česká republika nutně potřebuje, aby byl vytvořen dlouhodobý i střednědobý strategický rámec boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení, do kterého pak budou zasazeny jasné zformulované akční plány. Celý tento proces musí být podroben neustálé evaluaci tak, aby do něj mohly být zapracovávány nově přicházející podněty. Velmi důležité je pak to, aby stanovené cíle obsahovaly měřitelné ukazatele, pomocí nichž zjistíme, co se povedlo, a co naopak ne. A z neúspěchů se následně poučit.

NAPSÍ spolu!

Neziskové organizace IQ Roma Servis, EAPN ČR, Člověk v tísni, Socioklub a SKOK pokládají tento stav za velmi alarmující. Vytvořily proto projekt NAPSÍ spolu!, jehož cílem je navrhnutými řešeními přispět ke zkvalitnění procesu tvorby následujícího akčního plánu, které ministerstvo práce a sociálních věcí bude sestavovat na roky 2011 a 2012.

Budoucí NAPSÍ již musí být vnímán s patřičnou vážností, je mu potřeba vytvořit jasný prostor a roli, která bude v souladu s ostatními dokumenty sociální politiky. Musí tvořit jednotný celek, a ne se vzájemně překrývat či existovat odděleně, jak jsme tomu často svědky dnes.

» Co je to

Proces, kdy jsou jednotlivci či celé skupiny vyřezávány na okraj společnosti a mají omezený přístup ke zdrojům, které jsou ostatním členům společnosti běžně dostupné. Příčiny vyloučení lze rozdělit na vnější a vnitřní. Ty vnější nemohou lidé sami ovlivnit vůbec nebo tak málo, že jim jen velmi obtížně. Jsou dány širšími společenskými podmínkami nebo vyplývají z jednání lidí, kteří se nacházejí vně vyloučení. Mezi vnější faktory patří například:

Sociální vyloučení

- trh práce a jeho charakter
- bytová politika státní správy a místní samosprávy
- sociální politika státu
- praxe místních samospráv ve vztahu k sociální oblasti
- diskriminace

Vnitřní vlivy jsou důsledkem jednání konkrétních lidí, jejichž se sociální vyloučení týká. Ti mohou svým jednáním vlastní situaci přímo způsobovat či ji posilovat. I když jde

o příčiny individuální, jsou důsledkem příčin vnějších. Patří mezi ně například:

- ztráta pracovních návyků při dlouhodobé nezaměstnanosti
- dlouhodobá neschopnost hospodařit s penězi a dostát svým finančním závazkům
- orientace na okamžité uspokojení potřeb vyplývající z dlouhodobé frustrace
- apatie a nízká motivace k řešení vlastních problémů

Lidové noviny, 23. října 2009, s. 1 mimořádné přílohy Chudoba okolo nás

IQ Roma servis v partnerství s Člověkem v tísni, EAPN Česká republika, sítí SKOK a Socioklubem začal aktivně pracovat na posílení **participativního přístupu** v procesu sociálního začleňování lidí, kteří se z různých důvodů ocitli na okraji společnosti. Partnerství s těmito společnostmi je uzavřeno na základě projektu Rozvoj informovaného a participativního přístupu k porozumění, hodnocení a tvorbě Národního akčního plánu sociální inkluze v ČR (pracovní název **NAPSÍ spolu!**).

Jsme také aktivními členy **národních sítí neziskových organizací - Forint** (Fórum pro integraci - www.forint.cz) a **EAPN ČR** (Evropská síť boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení Česká republika - www.eapncr.org).

Mezinárodní úroveň

Na mezinárodní úrovni je občanské sdružení IQ Roma servis členem evropské sítě **EAPN** (European Antipoverty Network - www.eapn.org) a její Social Inclusion Working Group a jsme zapojeni také do činnosti evropské sítě **ENAR** (European Network Against Racism - www.enar-eu.org). Na projektové bázi jsme v roce 2009 začali v rámci projektu Together and Across budovat partnerství s pěti organizacemi ze čtyř evropských zemí (Španělsko, Bulharsko, Rumunsko a Švédsko). Cílem této spolupráce je nejen vzájemná výměna zkušeností mezi organizacemi, ale také přiblížení evropského kontextu našim klientům a klientkám prostřednictvím zahraničních návštěv.

6. Organizační struktura

Statutární zástupkyně občanského sdružení IQ Roma servis je jeho **ředitelka**:

Mgr. Katarína Klamková

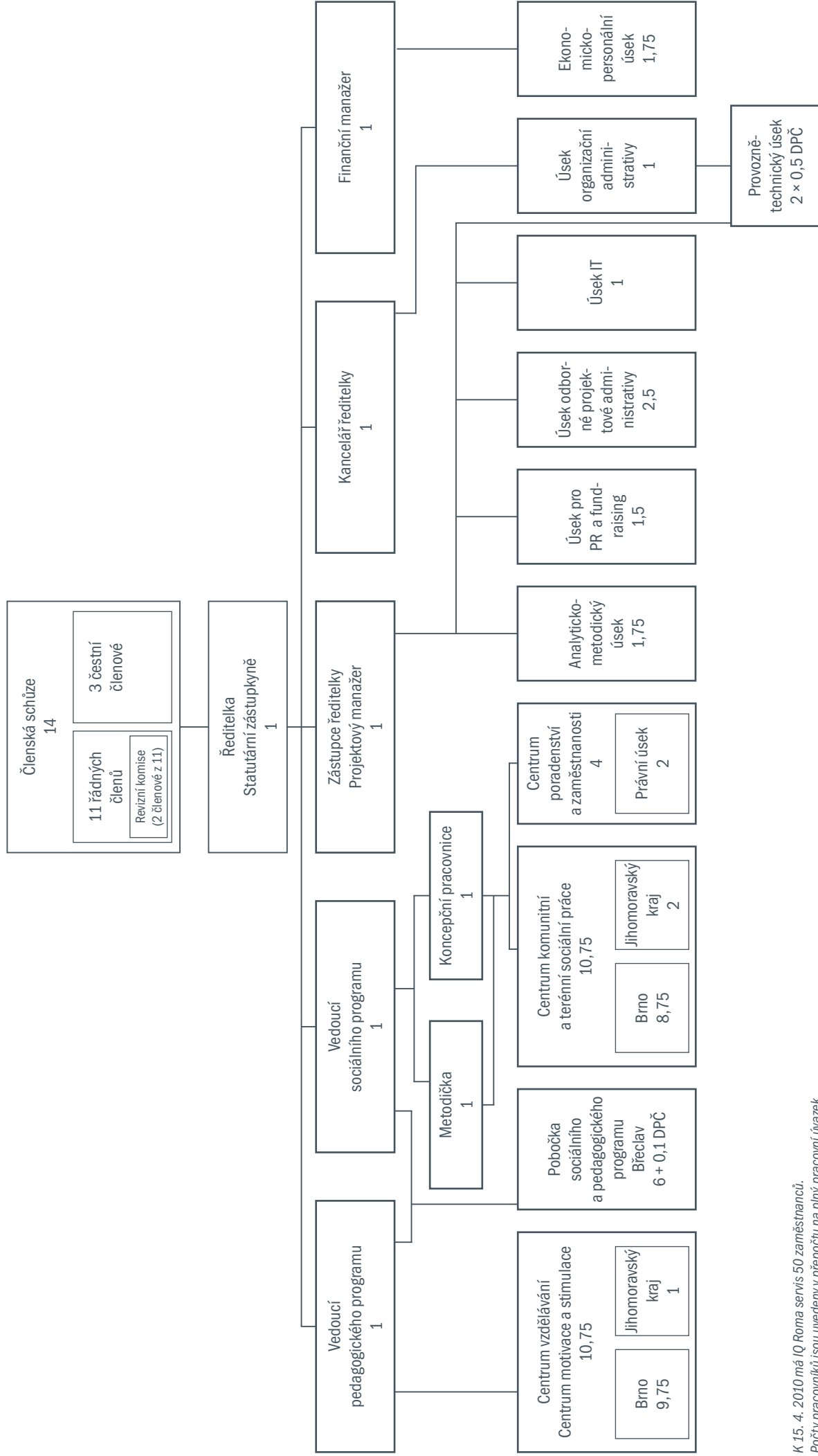
tel.: +420 543 214 805

mobil: +420 608 820 637

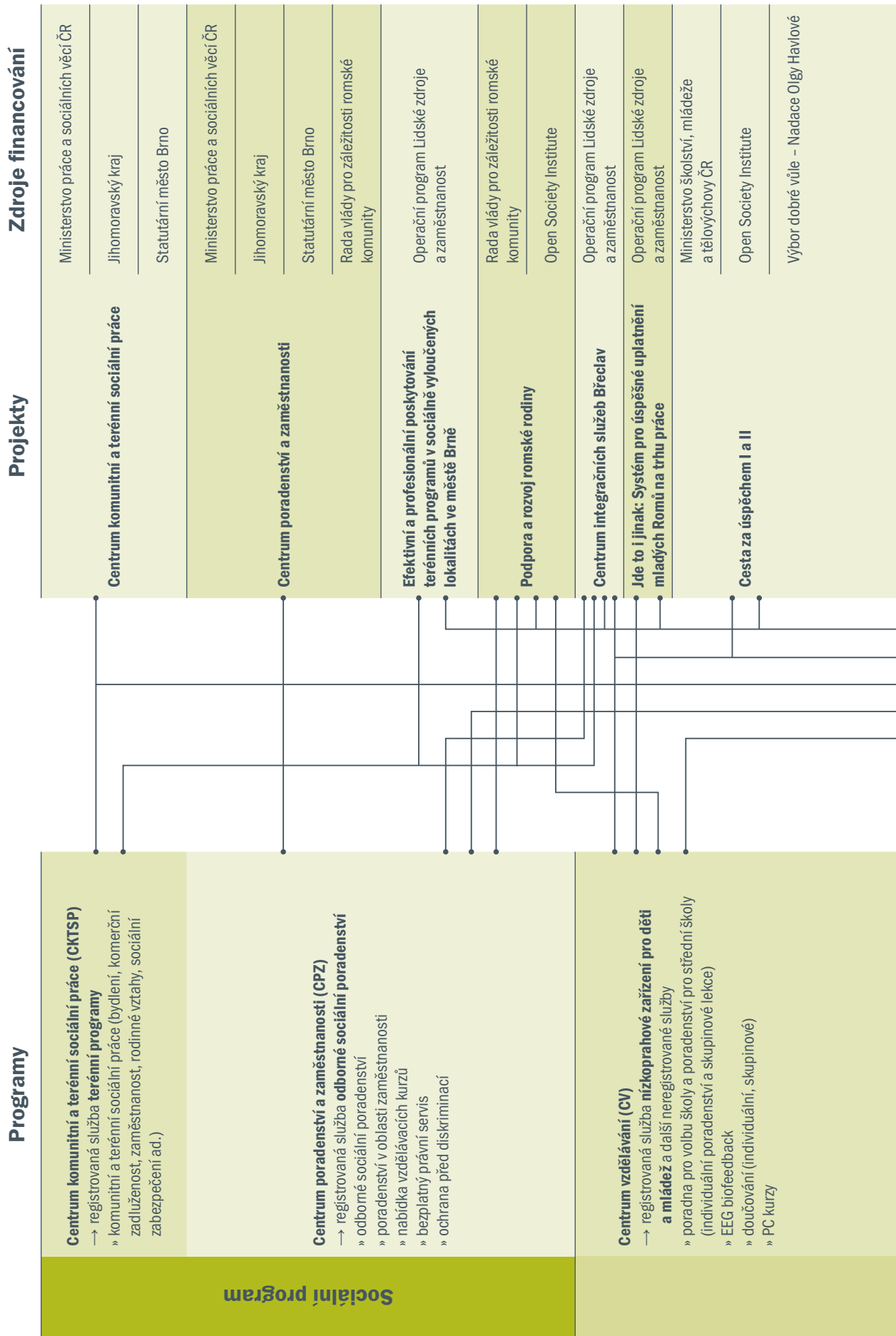
e-mail: katarina.klamkova@iqrs.cz

Schéma organizační struktury IQ Roma servisu k 15. 4. 2010

K 15. 4. 2010 má IQ Roma servis 50 zaměstnanců.
Počty pracovníků jsou uvedeny v přepočtu na plný pracovní úvazek.

<p>Pedagogický program</p> <p>Centrum motivace a stimulace (CMS) → registrovaná služba nízkoprahové zařízení pro děti a mládež a další neregistrované služby</p> <ul style="list-style-type: none"> » klub » zájmové aktivity (výtvarná, taneční, hudební dílna) » multikulturní lekce » časopis Romano V.I.P. » osobnostní výchova a lekce » dramatická výchova a Divadlo Fórum » fotokroužek a multimediální výuka » web www.jaktovidiimja.cz » rozhlasové vysílání » terénní pedagogická práce » nepravidelné aktivity (víkendové akce, tábory, komunitní akce ad.) » preventivní aktivity 	<p>Centrum motivace a stimulace</p> <p>Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR</p> <p>Statutární město Brno</p> <p>Blokový grant (finanční mechanismy EHP/Norska)</p> <p>Open Society Institute</p> <p>Ministerstvo kultury ČR</p> <p>Mládež v akci</p> <p>Jihomoravský kraj</p> <p>Jihomoravský kraj</p> <p>Mládež v akci</p> <p>Ministerstvo kultury ČR</p> <p>Nadace Vodafone</p> <p>Regionální operační program Jihovýchod</p> <p>Statutární město Brno</p> <p>Jihomoravský kraj</p> <p>Statutární město Brno</p> <p>Cooptel, stavební a. s.</p> <p>Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost</p> <p>Evropská komise</p> <p>Open Society Institute</p> <p>Evropská komise</p> <p>Statutární město Brno</p>
<p>Úsek pro PR a fundraising (PR)</p> <ul style="list-style-type: none"> » PR – prezentace, medializace » kampaně » rozhlasové vysílání » fundraising 	<p>Centrum integračních služeb Brno</p> <p>Statutární město Brno</p> <p>Jihomoravský kraj</p> <p>Statutární město Brno</p> <p>Cooptel, stavební a. s.</p> <p>Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost</p> <p>Evropská komise</p> <p>Open Society Institute</p> <p>Evropská komise</p> <p>Statutární město Brno</p>
<p>PR + AMU</p> <p>Analyticko-metodický úsek (AMU)</p> <ul style="list-style-type: none"> » analytická práce » koncepční práce » metodická práce » evaluace práce a monitoring » publikační činnost » mezinárodní spolupráce 	<p>Brno slaví Mezinárodní den Romů</p> <p>Statutární město Brno</p> <p>Cooptel, stavební a. s.</p> <p>Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost</p> <p>Evropská komise</p> <p>Open Society Institute</p> <p>Evropská komise</p> <p>Statutární město Brno</p>
<p>Zaměstnanci IQRS</p>	<p>Learning Community – Immigrants as Educational Facilitators Pave the Way for Immigrants to Access Lifelong Learning</p> <p>Evropská komise</p> <p>Statutární město Brno</p>
<p>Teambuilding soc. a ped. pracovníků s odbornou diagnostikou na rok 2009</p>	<p>Statutární město Brno</p>

Programy služeb

1. Úvod

Základním pilířem činnosti IQ Roma servisu je **práce s klienty převážně ze sociálně vyloučených romských komunit**. Naším záměrem je nabídnout balíček služeb podle potřeb konkrétních klientů nebo celých klientských rodin, abychom **podpořili rodinu a její vnitřní vazby**, protože **stabilní rodina má větší potenciál čelit obtížným životním situacím a řešit je ve vzájemné spolupráci**.

Naše služby směřují k podpoře rodiny a jejích vnitřních vazeb.

Metoda komplexní práce s rodinou je vhodná pro práci s dlouhodobými problémy klientů, které vyžadují spolupráci více odborníků. Klíčový pracovník rodiny koordinuje tým odpovědných pracovníků jednotlivých služeb. Má přehled o potřebách a schopnostech jednotlivých klientů i celé rodiny, zná také překážky, jež mohou mít vliv na výběr způsobů řešení zakázek. Úkolem klíčového pracovníka je společně s rodinou zvažovat hierarchii potřeb, aby se stanovily oblasti, kterým je třeba věnovat pozornost nejdříve. Klíčový pracovník také klientům pomáhá nalézt cestu v systému služeb, jež může být pro klientskou rodinu nesrozumitelný.

Rodinný přístup znamená, že členové rodiny jsou vnímáni v prostředí rodiny, v níž se nacházejí. Pracovník si proto všímá také struktury rodiny, vztahů a vzájemných vazeb členů rodiny a společně s nimi hledá jak individuální, tak rodinné potřeby. Rodinný přístup totiž neznamená popírání jedinečnosti a identity jednotlivých členů rodiny, ale naopak nabízí prostor pro růst a rozvoj osobnosti, osamostatňování a získávání nezávislosti na podpoře rodiny. Přistupuje k řešení problémových situací s ohledem na zajištění základní funkce rodiny (péče o děti, podpora jejich vzdělávání, finanční zajištění apod.) a současně respektuje specifika romské rodiny.

Význam rodinného přístupu spočívá v tom, že doposud poskytované sociální a pedagogické služby nejsou vzájemně koordinovány, kvůli nedostatečné komunikaci mezi odborníky může dojít ke zdvojenému poskytování služby nebo naopak nedostatečnému zajištění (spolehnouti se na to, že službu poskytne někdo jiný). Proto se domníváme, že nabídka **komplexního programu sociálních a pedagogických služeb v rámci IQ Roma servisu** je pro potřebné rodiny přínosem. Do spolupráce je vhodné také zapojit odborníky z dalších institucí, pokud to přispěje k efektivnějšímu řešení problémové situace (např. orgány sociálně-právní ochrany dětí, školy, odbory úřadů městských částí ad.).

Rodinný přístup umožňuje vnímat klienta a jeho životní situaci v souvislostech rodinného systému – např. stres způsobený řešením vyhočené bytové situace a hrozbou ztráty bydlení může ovlivňovat školní prospěch dítěte nebo chování dítěte mezi vrstevníky. Prioritou rodičů v tomto případě může být řešení udržení stávajícího bydlení, zlepšení školního prospěchu třeba formou doučování může být pro danou chvíli méně výrazná potřeba rodiny.

V prohlubování spolupráce sociálního a pedagogického programu budeme pokračovat i nadále, protože rodinný přístup považujeme za důležitou součást naší práce.

Pracujeme metodou komplexní práce s rodinou za využití nabídky sociálních a pedagogických služeb.

2. Sociální program

Aktivity **sociálního programu IQ Roma servisu**, poskytované prostřednictvím **Centra komunitní a terénní sociální práce (CKTSP)** a **Centra poradenství a zaměstnanosti (CPZ)**, směřují k řešení aktuálních potíží, se kterými se klienti na pracovníky obracují, ale také ke zvýšení informovanosti klientů, aby mohli podobným problémům předcházet nebo mohli hledat účinná řešení.

Mezi služby sociálního programu patří **terénní sociální práce**, která probíhá v Brně a dalších obcích Jihomoravského kraje, **odborné sociální poradenství**, které je zajišťováno v Brně na pobočkách Cejl 49 a Hybešova 41, dále **služby zaměstnanosti** a **právní servis**. Jednotlivé služby se mohou doplňovat podle individuálních potřeb klienta. Na pracovníky sociálního programu se klienti obracují nejčastěji se zakázkami ohledně **zadluženosti, zaměstnanosti, bytové oblasti, rodinných vztahů** nebo **sociálního systému**.

V roce 2009 tvořilo tým sociálního programu IQ Roma servisu celkem **26 pracovníků** a jeho služeb využilo téměř **1 245 klientů** prostřednictvím **8 800 kontaktů**.

- nabízejí službu osobám sociálně znevýhodněným, zejména Romům,
- informují je o tom, jak předcházet možnému zhoršení jejich životní situace,
- společně s nimi s ohledem na jejich zkušenosti, hodnoty a potřeby hledají způsoby, jak odstranit nebo překonat překážky, které jim brání řešit své problémy samostatně nebo s pomocí běžně dostupných služeb,
- informují veřejnost o jejich životní situaci a
- navrhují možná řešení, jakými by se mohla zlepšit, a
- snaží se obě strany vést ke vzájemnému porozumění.

Pro naplnění tohoto poslání:

- poskytují pracovníci terénní sociální práci v přirozeném prostředí klientů (obvykle v domácnostech) nebo v zázemí Centra komunitní a terénní sociální práce v Brně nebo Centra integračních služeb v Břeclavi,
- aktivně se účastní veřejné politiky, vydávají články a spolupracují s médii.

Cílem služby je zvyšovat znalosti, dovednosti a sebedůvěru klientů tak, aby byli schopni informovaně a vlastními silami řešit své potíže nebo jim včas předcházet, a žít tak spokojený a důstojný život v širší společnosti.

2.1 Centrum komunitní a terénní sociální práce

V Centru komunitní a terénní sociální práce IQRS je poskytována sociální služba **terénní programy** – služba je **registrována** dle § 69 zákona č. 108/2006 Sb.

Sociální program klientům poskytuje terénní sociální práci, sociální poradenství, služby zaměstnanosti a právní servis.

Poslání terénního programu IQRS

Záměrem činnosti terénního programu IQ Roma servisu je podpořit respektované společenské uplatnění a postavení Romů v České republice. Za tímto účelem pracovníci terénního programu IQ Roma servisu v Brně a obcích Jihomoravského kraje:

Cílová skupina terénního programu IQ Roma servisu

Službu terénního programu mohou bezplatně využít osoby starší 15 let, zejména Romové, které:

- v důsledku sociálního znevýhodnění neumí nebo nemohou řešit svoji nepříznivou životní situaci samy nebo s využitím běžně dostupných služeb,
- nebo jim hrozí sociální znevýhodnění.

V nepříznivé sociální situaci mohou být lidé, kteří neumí nebo nemohou samostatně zvládat tyto oblasti:

- jednání s úřady a institucemi,
- splácení dluhů,
- ztráta bydlení nebo hledání nového,
- lidsky nedůstojné podmínky bydlení,
- stabilní uplatnění na trhu práce,
- diskriminace,
- péče o děti,
- zajištění kvalitního vzdělávání a osobního rozvoje,
- vztahy v rodině nebo sousedství,
- překonání následků trestného činu nebo podobného jednání.

Do naší cílové skupiny nespádají lidé, kteří:

- vyžadují specializovanou odbornou pomoc (drogová problematika, domácí násilí, lékařská péče, žadatelé o azyl apod.),
- mohou využít odpovídající placené nebo běžně dostupné služby.

Na duben 2010 byla naplánována **inspekce**, jejímž smyslem bylo **posoudit kvalitu poskytovaných služeb**. Terénní program v ní uspěl výborně – získal celkem 133 bodů z možných 144 a pracovníci obstáli ve všech zásadních oblastech. Již v květnu 2008 byl terénní program IQRS oceněn prestižní **Cenou kvality v sociální péči** za rok 2007. Na základě těchto výsledků považujeme terénní program IQ Roma servisu za **vysoce kvalitní službu**.

Výsledek provedené inspekce poskytování sociální služby – výčet zjištěných nedostatků:

Plnění povinností poskytovatelů sociálních služeb stanovených v § 88 a 89 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů:

Z celkového počtu 9 hodnocených povinností poskytovatele,
počet povinností s hodnocením „N“ – neshoda: 0
počet povinností s hodnocením „ČS“ – částečná shoda: 0

Kvalita poskytované sociální služby ověřená podle Standardů kvality sociálních služeb a hodnocená podle § 38 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů:

Z celkového max. počtu 144 bodů hodnocených kritérií Standardů kvality sociálních služeb,
počet dosažených bodů: 133, tj. 92,36%
Z celkového počtu 17 hodnocených zásadních kritérií,
nesplněno 0 kritérií (tj. s hodnocením 0 nebo 1 bod).

Splněny standardy kvality sociálních služeb:

splněny: výborně (90 – 100%) / dobře (70 – 89%) / částečně (50 – 69%)
nesplněny: (není splněno některé ze zásadních kritérií nebo je celkový počet bodů nižší než 50%)

2.1.1 Terénní sociální práce v Brně

Terénní sociální pracovníci IQ Roma servisu pracují s klienty zejména v městských částech **Brno-střed, Brno-sever, Brno-Královo Pole, Brno-jih a Brno-Židenice**, neboť v těchto městských částech žije nejvíce obyvatel, kteří vzhledem ke své životní situaci potřebují podporu v sociální oblasti. Podle zájmu a potřeb klientů pracují terénní sociální pracovníci i v dalších městských částech. V roce 2009 v Brně působilo **13 terénních sociálních pracovníků** IQRS.

Spolupráce klienta a terénního sociálního pracovníka

Terénní programy jsou zaměřeny především na **práci s klientem či celou rodinou v jejich přirozeném prostředí**, nejčastěji formou návštěv v domácnosti a doprovodu na instituce. Terénní pracovník se však v průběhu spolupráce snaží klienta motivovat a vést k častějšímu docházení do prostor Centra komunitní a terénní sociální práce, kde má klient možnost využít technického zázemí mnohdy nutného pro řešení zakázky (možnost využití telefonu a internetu pro zjištění potřebných informací a počítače pro sepsání příslušných dokumentů).

Terénní programy pracují s rodinou v jejím přirozeném prostředí, klientům je k dispozici také poradna.

Obce diskriminují část žadatelů o byt

Evropan má na byt stejná práva jako tuzemec, kritizuje radnice ombudsman.

Část radnice při přidělování nájemních bytů diskriminuje některé obyvatele. Tvrdí to ombudsman Otakar Motejl. Konkrétní obce sice nezveřejnil, nepřímo je však prozradil citacemi předpisů.

Například brněnská čtvrť Starý Lískovec v bodovém hodnocení žadatelů dává občanům České republiky deset bodů, ale příslušníkům dalších států EU jen tři. Motejl požadavek označil za jedno z nejčastějších pochybení. „Zákaz rozlišování na základě státních příslušností uvnitř EU je jedním ze základních stavebních kamenů práva unie,“ uvedl. Vyjádření prý zašle obcím i ministerstvu vnitra.

Starosta Starého Lískovce Vladan Krásný zatím dopis neobdržel. „Budeme se jím zabývat. Snažili jsme se o maximálně transparentní systém, žádné přidělování bytů pod rukou,“ tvrdí. A chtěli prý zohlednit to, že už někdo ve čtvrti či okolí žije. To podle ombudsmana teoreticky jde, ale rozhodně ne na základě občanství, ale přechodného či trvalého pobytu.

Motejl loni převzal povinnosti v boji s diskriminací. Přidělování bytů je jeho první částí, kterou se tak obsáhle zabýval.

S jeho přístupem souhlasí i odborníci. „Jako klíčový problém při přidělování pronájmu obecních bytů vidíme netransparentnost a hlavně nastavení kritérií znevýhodňující některé skupiny obyvatel a zmenšující se bytový fond,“ potvrdila i Anna Meixnerová z brněnského sdružení IQ Roma servis, které na podobné problémy upozornilo již dříve. Tato nestátní organizace nabízí sociálněprávní poradenství osobám ohroženým sociálním vyloučením, především romského původu.

A právě Romů se týká další ombudsmanovy výhrady. Jiné obce podle Motejlových úředníků znevýhodňují uchazeče pobírající rodičovský příspěvek. „Není vázán na výši příjmu, a nemůže tedy vypovídat o finanční nebo sociální situaci žadatele,“ poznamenal. Přesto podle něj některé obce zohledňují, podobně váhají s přidělením bytů lidem na rodičovské dovolené.

Kritika se týká i omezení počtu dětí. To podle Motejla může být nepřímou diskriminací na základě etnické příslušnosti. „Ze statistických údajů vyplývá, že romské ženy mají více dětí. Zdálnivě neutrální kritérium ve skutečnosti zvýhodní rodiny s menším počtem dětí a nepřímo diskriminuje romské rodiny,“ uvedl. Kritérium počtu dětí podle něj připadá v úvahu pouze tehdy, pokud by naopak zvýhodňovalo rodiny s více potomky. Ombudsman odmítá také požadavky na neúměrnou výši příjmu, které opět vylučují některé uchazeče kvůli mateřství nebo otcovství.

IQ Roma servis považuje za diskriminační i některá jiná pravidla, která si nastavily obce nebo městské části a která pak ve výsledku znevýhodní právě ty sociálně slabé. „Někde například získá žadatel body za udělení peněžního daru obci nebo doložené potvrzení o studiu na vysoké škole,“ nastínila další nešvary Meixnerová. To vše omezuje přístup k obecnímu bydlení především u osob se stálým, ale nižším příjmem. Takové rodiny tak nemají východisko z nepříznivé sociální situace.

Nepřímou diskriminací může být i omezení počtu dětí

Miloš Šenkýř, Jiřina Veselá

www.lidovky.cz, 17. března 2010

Paní T. přišla do poradny, protože chtěla poradit, jaké povinnosti má pronajímatel ve vztahu k pronajímanému bytu. Paní T. má v bytě, jehož je nájemkyní, nefunkční plynový kotel, a správce odmítá kotel vyměnit. S pracovníci poradny nahledly do zákonné úpravy nájmu bytu. Zjistily, že podle občanského zákoníku (§ 687) je pronajímatel povinen předat nájemci byt ve stavu způsobilém k řádnému užívání a zajistit nájemci plný a nerušený výkon práv spojených s užíváním bytu. Pokud se nájemce a pronajímatel v nájemní smlouvě nedohodli jinak, drobné opravy v bytě související s jeho užíváním a náklady spojené s běžnou údržbou hradí nájemce. Pojem drobných oprav a nákladů spojených s běžnou údržbou bytu upravuje zvláštní právní předpis – nařízení vlády č. 258/1995. Pokud takováto drobnější oprava nebo náklad

nespadá pod výčet stanovený tímto nařízením a nájemce se s pronajímatelem nedohodl jinak, hradí jiné opravy a náklady pronajímatel.

Paní T. se ujistila o povinnosti pronajímatele k výměně plynového kotle. Pokud by pronajímatel přes výzvu nájemce k nápravě v tomto případě výměnu neprovedl, může se ten domáhat svého práva dokonce u soudu. Protože paní T. upřednostňovala domluvu s majitelkou a také proto, že pro případné budoucí soudní řízení potřebovala důkaz o upozornění majitelky domu na nutnost výměny kotle, rozhodla se s pracovníci poradny sepsat takovouto výzvu. Tento dopis paní T. pronajímatelce poslala (na doručenkou, aby měla o odeslání a doručení výzvy důkaz) a kopii také zaslala správci domu, ve kterém bydlí.

Klienti se v roce 2009 na pracovníky obraceli nejčastěji se zakázkami týkajícími se **zadluženosti** (práce se zadluženou a předluženou domácností, finanční poradenství, asistence při komunikaci s věřiteli atd.), **bydlení** (dluhy na nájemném, stavební nedostatky, vyúčtování záloh na služby atd.) a **zaměstnanosti** (vyhledávání pracovních nabídek, pomoc při sepsání životopisu, konzultace pracovních-právních vztahů ad.).

Klienti s pracovníky řeší nejčastěji zakázky v oblasti zadluženosti, bydlení a zaměstnanosti.

Součástí týmu terénních pracovníků je také **rodinná asistentka**, která se zaměřuje na rodinnou problematiku, a to zejména zlepšením informovanosti klientů a pomocí řešení situací, které ohrožují rodinu.

Již od počátku spolupráce každý pracovník s klientem **individuálně plánuje**, a to během každého kontaktu. Pracovník klienta podporuje v tom, aby sám vyslovil svůj osobní cíl – čeho chce ve spolupráci s pracovníkem dosáhnout, co od něj očekává. Individuální plán je tak „šitý na míru“ konkrétnímu klientovi. Cesta ke stanovenému cíli by měla rozvíjet dovednosti, znalosti a sebe-

důvěru klienta, pracovník tedy po celou dobu spolupráce klade důraz na co nejvyšší aktivitu a samostatnost klienta v řešení své zakázky. Každá zakázka je **společně vyhodnocována** průběžně i po jejím ukončení.

Tým terénních pracovníků a jeho rozvoj

V roce 2009 se náš tým rozrostl o další terénní pracovníky. Z terénní praxe se vynořilo mnoho tematických oblastí a zároveň potřeba neustále zvyšovat odbornost pracovníků a více se **specializovat v rámci týmu** za účelem zvyšování kvality poskytovaných služeb. Koncem roku 2009 byly proto vytvořeny menší týmy se zaměřením na určité téma nebo oblast (zadluženost, bydlení, prevence apod.). Členové těchto týmů byli vybíráni dle jejich osobnostních a pracovních předpokladů pro dané téma.

Prohlubujeme specializaci pracovníků v jednotlivých oblastech k zajištění co nejvyšší kvality služeb.

Paní Z. využila poprvé služby IQ Roma servisu v roce 2006. Tehdy přišla s přáním pomoci při řešení soudního sporu o svěření dětí do její péče (právní poradenství) a také s hledáním nového bydlení – tyto zakázky byly definitivně úspěšně ukončeny v roce 2009. Paní Z. tehdy bydlela sama střídavě u svých příbuzných a v ubytovnách, nicméně stabilní bydlení nikdy neměla. Právě nepříznivé bytové podmínky byly dříve důvodem k odebrání jejích dětí do dětského domova, na žádost klientky byly děti později přemístěny do dostupnějšího Fondu ohrožených dětí (FOD) Klokánek. V péči FODu byly klientčiny tři nezletilé dcery, syn klientky byl v péči babičky. Cílem paní Z. bylo najít takové bydlení, které by bylo obhajitelné u sociálních kurátorů pro svěření dětí zpět do péče matky (zakázka **zajištění stabilního bydlení**).

S terénní sociální pracovnící se klientka domluvila na pravidelných návštěvách poradny, kde sledovala nabídky podnájmů realitních kanceláří a soukromých majitelů, a rovněž na podání žádosti o obecní bydlení. Klientka nespolehala pouze na zprostředkování nabídek z internetu a hledala si bydlení i přes tištěné inzerce a své známé. V průběhu spolupráce na této zakázce si klientka sama našla podnájem u soukromého majitele, který však měl pouze dočasný význam, neboť jí nedovoloval nahlásit si tam i své děti. Klientka dlouhodobě narážela na dvě časté bariéry na trhu s byty: neochotu ubytovat rodinu s malými dětmi a zájemce romského původu. Doložení diskriminace bývalo v některých případech obtížné, neboť se majitelé či realitní kanceláře odkazovali později na existenci ještě „jiného zájemce“ (předtím ujišťovali klientku, že je prvním zájemcem), v jiných případech se i přes původní příslib klientce již neozvali. Klientka se i přes nabídku IQ Roma servisu nechtěla pouštět do procesu dokazování diskriminace (testingů), jelikož již ztratila chuť neustále dokazovat majitelům neoprávněnost jejich předsudků. Cena podnájmů nebyla pro klientku v mnohých případech překážkou, neboť měla stálý příjem ze zaměstnání.

V případě žádosti o obecní bydlení klientka využila asistence terénní sociální pracovníce při vyplňování požadovaného formuláře a při zajištění potřebných příloh k žádosti. Klientka si hlídala termín každoročního prodlužování žádosti a doplňovala ji o nastalé změny v její situaci (změna kontaktní adresy, nové zaměstnání, vyjádření kurátorů apod.). Jelikož klientka bydlení aktivně vyhledávala a přistupovala ke své životní situaci odpovědně, sepsala pracovníce jménem organizace klientce po několika měsících spolupráce doporučení pro bytovou komisi a Radu příslušné městské části, kde zdůraznila význam nového bydlení v souvislosti se svěřením dětí do její péče. Později si rovněž klientka domluvila osobní schůzku s vedoucím bytového odboru, aby mu svůj příběh s pracovnící osobně představila a zjistila aktuální šance na přidělení bytu. V průběhu následující několikaleté spolupráce zaslala terénní sociální pracovníce doporučení na příslušný úřad

a kompetentní osoby ještě několikrát. K doporučení se přidal rovněž pracovník OSPOD v rámci úzké spolupráce s IQ Roma servisem na některých zakázkách klientky.

V průběhu spolupráce s organizací IQ Roma servis klientka čelila nejrůznějším zvrátům a nepřijemným skutečnostem: dcery klientky byly na základě vyjádření FOD a předběžného opatření přemístěny do dětského domova nacházejícího se mimo kraj bydliště klientky. Údajným důvodem bylo „nezvladatelné chování“ dcer, o kterém však zařízení neinformovalo ani kurátora, ani terénní sociální pracovníci i přes předchozí nabídku spolupráce. Po určitou dobu byly dokonce na žádost FODu umístěny do dětské psychiatrické léčebny, odkud naštěstí na zásah kurátora byly zanedlouho přemístěny do dětského domova.

Nejprve byly děti z kapacitních důvodů přemístěny do vzdálenějšího dětského domova mimo kraj, kde matka bydlela, ve spolupráci s kurátorem (zakázka **zajištění vhodnějšího zařízení pro své děti**) se podařilo zanedlouho zajistit dětský domov, který matka mohla navštěvovat osobně (do té doby mohla mít matka zpravidla jen telefonický kontakt). Nicméně časté přemisťování dcer klientky z jednoho zařízení do druhého představovalo pro dcery jistou psychickou zátěž.

Přibližně po roce od přemístění dcer do dětského domova klientka přišla s přáním podpory při snaze požádat o svěření svého syna, který byl doposud v péči její matky (zakázka **svěření syna do péče matky**). Podnětem byla zpráva kurátorky odkazující na zanedbávání výchovných povinností pečující osoby (babičky). Opět v rámci spolupráce terénní sociální pracovníce s kurátorem byl podán návrh na předběžné opatření a svěření syna do péče matky. Klientka se naučila již své žádosti sama formulovat, pracovníci poskytli pouze poradenství v sociálně-právní oblasti a PC k přepsání žádosti. Soudní řízení o svěření syna skončilo úspěšně. V tomto případě podnájem klientky nebyl překážkou, neboť majitel s ubytováním syna souhlasil. Klientka s pracovnící poté konzultovala, jakým způsobem by bylo možné zajistit dostatečně podnětné prostředí pro syna (**příprava syna na nástup do první třídy ZŠ**), v této oblasti byl rovněž zprostředkován kontakt na speciálního pedagoga pedagogicko-psychologické poradny.

Na základě nových změn v rodině terénní sociální pracovníce opět sepsala vyjádření a doporučení k přidělení obecního bytu, požádala rovněž o zprávu kurátora a poté i o osobní schůzku se starostou městské části. Po urgencích se nakonec podařilo setkat se s pověřeným členem bytové komise, který se s klientčiny případem osobně seznámil. jednání bytové komise i Rady městské části bylo úspěšné, **klientce byl přidělen obecní byt**. Klientka poté využila službu právníka IQ Roma servisu, který jí pomohl se sepsáním návrhu na vydání předběžného opatření a **svěření dcer do péče**, jež bylo rovněž úspěšné, a dcery se tak mohly k matce po několika letech vrátit.

Výběr z aktivit terénních sociálních pracovníků v roce 2009

Byt s doprovodným sociálním programem

Vzhledem k současné bytové situaci v Brně (nedostatečná kapacita sociálního bydlení) uskutečnil IQ Roma servis **pilotní projekt bydlení s doprovodným sociálním programem (DSP)** na základě třístupňového dostupného modelu bydlení.

Bydlení s doprovodným sociálním programem je určeno **pro rodiny s alespoň jedním nezaopatřeným dítětem či dítětem mladším 18 let, které se nacházejí v nepříznivé sociální situaci**. Doprovodný sociální program v praxi znamená, že rodina úzce spolupracuje s pracovníky IQ Roma servisu na řešení svých problémů s bydlením, zadlužením, nezaměstnaností, rodinnými vztahy nebo jinými specifickými obtížemi. **Hlavním cílem je, aby si rodina nejpozději do jednoho roku trvání podnájmu našla nové bydlení a uspořila si dostatečnou částku na kauci a provizi**, která se u soukromých podnájmu často požaduje.

Podnájemní smlouva v bytě s doprovodným sociálním programem se s rodinou uzavírá na dobu šesti měsíců. V případě, že se nepodaří nalézt návazné bydlení, je možné smlouvu prodloužit pouze o dalších šest měsíců, po uplynutí této smlouvy se podnájem v bytě s doprovodným sociálním programem již neprodlužuje. O přidělení bytu s doprovodným sociálním programem rozhoduje výběrová komise na základě zaregistrovaných žádostí.

Informace o bytě s DSP jsou zveřejněny v našem letáku **Byt s doprovodným sociálním programem**, kde se klienti dozví důležité informace o tom, co byt s doprovodným sociálním programem znamená, komu je určen, jaké jsou vstupní podmínky, bodové zvýhodnění a jak si o byt požádat. Podrobnější informace může klient získat v IQ Roma servisu v Brně na pobočkách Hybešova 41 nebo Cejl 49.

Rozvíjíme projekt bydlení s doprovodným sociálním programem pro rodiny v nepříznivé sociální situaci.

Kauza zdravotní pojišťovna MÉDIA

V roce 2009 terénní pracovníci IQ Roma servisu s klienty často řešili problémy týkající se **zdravotní péče**. Zjistili jsme, že na trh vstoupila nová zdravotní pojišťovna MÉDIA, která využívala ne-

kalých praktik k získávání nových pojištěnců. Velkou část smluv uzavřela v lokalitách, kde žijí lidé ohrožení sociálním vyloučením. Za vyplnění registračního formuláře nabízeli pojišťovací agenti odměnu ve výši 300–400 Kč, což mohlo být značnou motivací pro lidi ve finanční tísní. Pojišťovací agenti však při uzavírání smluv neinformovali o tom, že zdravotní pojišťovna MÉDIA nemá zajištěn dostatek lékařů, kteří budou pojištěncům ZP MÉDIA poskytovat zdravotní péči.

V minulém roce jsme s klienty často řešili problémy v oblasti zdravotní péče.

Naši klienti tak postupně zjišťovali, že lékaři jim odmítají poskytnout zdravotní péči a ošetří je jen v případě, že si službu sami zaplatí. Jen někteří lékaři byli nuceni smlouvu s pojišťovnou MÉDIA uzavřít, jinak by museli velký počet dlouhodobých pacientů vyřadit ze své evidence. Stále jsme však pracovali s velkým počtem klientů, kteří nemohli najít dostatečnou zdravotní péči. Na naše pracovníky se obracely i těhotné ženy, které neměly zajištěnou odbornou lékařskou péči (jedna prohlídka stojí až 1 000 Kč, ultrazvuk 400 Kč). Problémy klientů byly stále intenzivnější.

Na internetových stránkách zdravotní pojišťovny MÉDIA byl uveřejněn seznam poskytovatelů zdravotní péče – lékařů, kteří pojištěncům ZP MÉDIA poskytnou bezplatně zdravotní péči. Po telefonickém zkontaktování lékařů ze seznamu jsme však zjistili, že většina lékařů smlouvu s pojišťovnou nemá a ani pojišťovně nepotvrdili, že pojištěnce na základě veřejného příslibu ošetří. Většina lékařů ani nebyla informována, že byli v seznamu uvedeni. Jakmile jsme se začali více zajímat o tyto nesrovnalosti, seznam byl z internetových stránek pojišťovny odstraněn a na tzv. call-linku pojišťovny (telefonickou linku pro pojištěnce) se nedařilo dovolat.

Obrátili jsme se tedy na Ministerstvo zdravotnictví ČR, které vykonává dohled nad zdravotními pojišťovnami. Dozvěděli jsme se, že ministerstvo má pravomoc tento problém řešit pouze v případě zajištění důkazu o pochybení zdravotní pojišťovny. Jelikož však nepravdivé údaje z internetu už byly vymazány, nebylo možné důkaz získat.

Dle zákona může každý občan ČR změnit svou zdravotní pojišťovnu pouze jednou za rok. Klienti tedy byli nuceni usilovně hledat

lékaře, který je ošetřívá v případě odmítnutí svým leckdy dlouholetým ošetřujícím lékařem. Pracovníci IQ Roma servisu se snažili klientům ve vyhledávání pomáhat, byl vytvořen seznam lékařů, kteří mají s pojišťovnou MÉDIA uzavřenou smlouvu. Situaci nadále monitorujeme. Způsob nábory pojištěnců zdravotní pojišťovnou MÉDIA a následné problémy byly zveřejněny formou reportáže v regionálním vysílání České televize.

Brno podá ruku notorickým dlužníkům nájemného

Mladá matka z městské části Brno-sever nedlužila na nájemném ani deset tisíc. Přestože má jen nízký příjem, celý dluh městu splatila, radnice jí ovšem nájemní smlouvu neprodloužila a žena o byt přišla. Podobných příběhů by mělo být v Brně čím dál méně. Brzy se zde totiž naostro rozběhne projekt Druhá šance.

Projekt organizuje brněnský magistrát ve spolupráci s neziskovými organizacemi. Zatím se k němu připojila část Brno-střed. Loni dlužili lidé v Brně na nájmu přes 150 milionů korun.

„Předáme jim naše nejtěžší případy. Seznam adeptů právě zpracovává bytový odbor – budou to řádově desítky lidí. Vezmou si je pak do práce a snad je nějakým zázrakem donutí, aby dodržovali splátkové kalendáře,“ mírně skepticky hovoří o projektu starosta Středu Libor Štáštka (ODS).

„Od bytového odboru budeme vědět, jestli nám chodí splátky, takže podle toho, jak to bude fungovat, zvážíme další postup do budoucna,“ dodává Štáštka.

Projekt Druhá šance bude mít svého koordinátora na magistrátu – romskou poradkyni Helenu Kríštofovou – a pracují na něm kromě DROMu a IQ Roma servisu také Romodrom a Společenství Romů na Moravě.

Jakmile dostane tým Druhé šance do ruky seznam dlužníků, zajde za rodinou a nabídne jí pomoc. „Při vyjednávání s úřady, ale i s rodinným rozpočtem. Je to vlastně finanční poradenství pro zadlužené nájemníky,“ popisuje práci vedoucího sociálního programu IQ Roma servisu Lenka Mrkvánková Maléřová.

„Důležité je najít realistickou výši splátek přijatelnou pro obě strany,“ říká.

Na Severu nevyšli vstříc

Přemlouvání lidí, aby začali své dluhy z nájemného platit, pro ně není žádnou novinkou. „Už loni jsme vytipovali deset bytových domů v zóně, která se bude opravovat,“ připomíná Mrkvánková Maléřová obří investici 160 milionů, které město pro brněnský Bronx získalo z fondů Evropské unie.

„Nabízeli jsme jim, že pokud budou své dluhy aktivně splácet, budou mít šanci si své bydlení u po revitalizaci udržet. Bohužel to moc nevyšlo se spoluprací s městskou částí Brno-sever,“ posteskla si Mrkvánková Maléřová, že radnice Severu podle ní odmítla zvýhodňovat lidi z těchto vybraných domů vůči ostatním dlužníkům.

„Chtěli jsme jim pomoci při vyjednávání splátkových kalendářů, ale na radnici nám nevyšli vstříc,“ dodala.

Otázka času

Podle vedoucí skupiny pro integraci brněnského magistrátu, která Druhou šanci organizuje, Kateřiny Dubské (SZ), někteří lidé mají zájem své dluhy splatit. „Je to otázka – co je naším cílem?“

Druhá šance

Program Druhá šance vznikl na základě shromažďování a vyhodnocování informací týkajících se **problematiky bydlení**. Touto činností se zabývala více než rok Pracovní skupina pro integraci sociálně vyloučených komunit v rámci Magistrátu města Brna – IQ Roma servis je členem této skupiny. Druhá šance bude realizována ve spolupráci bytových odborů měst-

Aby zaplatili nájem nebo aby přišli o byt? Dlužníci jsou všude a vždycky budou, záleží jen na tom, jak se to bude řešit,“ myslí si Dubská.

Brno-sever bylo právě vedle Brna středu druhou městskou částí, které magistrát projekt nabídl. Zatím se k němu nepřipojila. Podle místostarostky Zdeňky Tůmové (ČSSD) je to však jen otázka času a vyřešení technických detailů.

„Samozřejmě nejsme proti tomu. Chceme to řešit, protože ti lidé se dostávají do tíživé životní situace. Jen jsme nechtěli narazit na zákon o ochraně osobních údajů,“ vysvětluje Tůmová, že v rámci projektu Druhá šance musí městská část poskytnout magistrátu seznam vytipovaných dlužníků.

„Budeme teď mít další sezení s magistrátem, kde sdělíme naše připomínky. Určitě ale máme zájem s k tomu připojit,“ tvrdí Tůmová.

Dlužníci už šance mají

Starosta Leo Venclík (ODS) je vůči Druhé šanci „trochu skeptický“. Podle něho hříšníci od městské části druhou šanci dostávají. „Přijde jim několik upomínek než se věc dostane k soudu,“ připomíná.

Podobně to vidí i Libor Štáštka. „Nedávno jsme založili příspěvkovou organizaci na správu domů v sociálně vyloučené oblasti. A jednáme o tom, že tam budou s úředníky i sociální pracovníci. Navíc, když jsou dlužníci aktivní, tak my jim druhou šanci dáváme,“ vysvětluje Štáštka, proč pokládá projekt za „nadbytečný“. Kromě nové organizace Brno-střed také zavedla kontroly bytů v problémové oblasti: proti černým odběrům nebo nepovoleným stavbám.

Podle ředitelky IQ Roma servisu Kataríny Klamkové rozhodně není Druhá šance nadbytečná. Naopak služba pak bude kvalitnější. Podle ní se mnohdy na radnicích městských částí pracuje „postaru“ – převládá tam byrokracie a bytový odbor a sociální služby pracují odděleně.

„Může to fungovat, ale velké výsledky to nemá a nám jde o efekt. Ve Druhé šanci jde o to, že se otevře komunikace mezi bytovým odborem, sociální službou a nájemníkem. Informace mezi nimi budou proudit rychleji, přesněji a transparentněji. Služba i nájemník budou každý měsíc vědět, v jakém stavu se jeho pohledávky nachází,“ upozorňuje Klamková, že novým projektem se brněnský systém přibližuje formě řízení, kterou používají úřady například ve Velké Británii.

„Jde o takzvaný case management. Nemyslím si, že naše radnice dnes takhle fungují. Je třeba sice odlišit Brno-sever od Brna středu, který z vlastní iniciativy zřídil příspěvkovou organizaci. Ale i tam ještě donedávna nájmy vybíraly komerční realitní kanceláře,“ podotýká Klamková.

Barbora Fialová

ských částí a neziskových organizací, mezi které se řadí také IQ Roma servis.

Program Druhá šance je určen především pro občany ohrožené sociálním vyloučením. Hlavním cílem programu je **prevence zadluženosti občanů a nárůstu dluhů na nájemném a dalších nákladů spojených s užíváním obecních bytů v sociálně vyloučených oblastech Brna**. Na začátku fungování programu se předpokládá, že pracovníci budou častěji pracovat s klienty s vyšší zadlužeností, některé z dluhů mohly vzniknout i delší dobu. Do budoucna by program měl fungovat spíše jako preventivní opatření, kdy je záměrem podchytit zadluženost na obecním bydlení již v jejím počátku. Cíle programu Druhá šance jsou v souladu s potřebami městských částí, které chtějí řešit obtížné sociální situace svých občanů, a předcházet tak ztrátě bydlení, což je zejména v případech rodin s dětmi nežádoucí jev.

Hlavním cílem programu Druhá šance je prevence zadluženosti občanů a nárůstu dluhů na nájemném.

Nájemník se může dobrovolně rozhodnout, zda bude chtít využít programu Druhá šance, který nabízí intenzivní spolupráci s terénními pracovníky (např. zhodnocení rodinného rozpočtu a nastavení takové výše splátek, kterou nájemník či celá rodina může reálně splácet, asistence při vyjednávání splátkového kalendáře, monitoring pravidelných úhrad splátek). Tato činnost by měla vést nejen ke zvýšení šance udržet si bydlení, ale i ke stabilizaci sociální situace klienta a celé rodiny, a tím zvýšení šancí k přirozenému odpoutání se ze sociálního vyloučení.

V roce 2009 byl program zpracován a připraven k realizaci, na podzim roku 2009 byl schválen Radou města Brna. Začátkem roku 2010 je plánováno vyjednání konkrétních podmínek s městskými částmi, Magistrátem města Brna a neziskovými organizacemi, poté bude program zahájen.

Průběh spolupráce v rámci programu Druhá šance

V případě, že nájemník neuhradí nájemné dva měsíce za sebou (dluh dosáhne výše dvojnásobku měsíčního nájmu), bude zkontaktován koordinátor programu Druhá šance, který předá relevantní informace terénním pracovníkům. Tito pracovníci neprodleně kontaktují nájemníka a nabídnou mu asistenci při řešení vzniklého dluhu na nájemném. Pokud bude mít nájemník zájem stát se účastníkem programu Druhá šance a v rámci na-

bízené spolupráce se pokusit předejít výpovědi z nájmu, sestaví nejprve s terénním pracovníkem rodinný rozpočet tak, aby bylo možné nastavit reálnou výši pravidelných splátek dluhu. Poté je s návrhem závazku ke splácení osloven příslušný bytový odbor (klienti programu mohou využít asistence terénních pracovníků v podobě doprovodů nebo podpory při jednání s úřady).

Terénní práce v lokalitě

V rámci Integrovaného plánu rozvoje města (tzv. zóna IPRM) realizovali terénní sociální pracovníci IQ Roma servisu ve spolupráci s Magistrátem města Brna a organizací DROM kontaktáž a navázání spolupráce s nájemníky domů v jedné z brněnských lokalit. V zóně IPRM, která je ohraničena ulicemi Bratislavská, Francouzská, Cejl a spadá mezi oblasti s vyšší mírou sociálního vyloučení, bylo k zásadní rekonstrukci vybráno několik domů z městského bytového fondu. Zároveň byla v téže lokalitě naplánována revitalizace veřejných prostranství.

Protože v některých z vybraných domů budou rozsáhlé opravy kvůli havarijnímu stavu probíhat za vystěhování nájemníků, bude město povinno zajistit těmto osobám odpovídající náhradní bydlení. Tato zákonná podmínka nemusí být ze strany městské části naplněna, pokud má nájemník dluh na nájemném. Proto terénní sociální pracovníci uvedených institucí oslovili formou osobní návštěvy všech bytových jednotek nájemníky s upozorněním na budoucí opravy a zároveň s nabídkou spolupráce při řešení případných dluhů na nájemném.

Navázali jsme spolupráci s magistrátem a klienty v oblasti Integrovaného plánu rozvoje města.

S jednotlivci a rodinami z domů v zóně IPRM, kteří projeví o službu zájem, byla nejdříve zmapována celková situace a byl naplánován postup splácení dluhů na nájemném. Zejména se jednalo o vypracování rodinného rozpočtu a nastavení reálných pravidelných splátek tak, aby byli nájemníci schopni zároveň hradit aktuální nájemné. V případě zájmu nebo potřeb klientů terénní pracovníci také doprovázeli klienty na jednání s bytovými odbory či správami nemovitostí, asistovali při sepsování písemností týkajících se bydlení a prováděli pravidelný monitoring. S nájemníky, jejichž bydlení bylo v momentě navázání spolupráce již ve fázi platné výpovědi z nájmu, neprodlení nájemní smlouvy nebo žaloby na vyklizení, a tedy hrozící ztráty stávajícího bydlení, byly konzultovány i jiné možnosti řešení

(např. průběžné hledání bydlení v soukromém sektoru nebo zjišťování kapacity a podmínek pro získání azylového bydlení v Brně, případně v obcích Jihomoravského kraje). Terénní sociální práce v zóně IPRM pokračuje i nadále.

Metodiky pro práci s klienty

Abyste mohla být práce v terénu efektivní, věnovali se pracovníci

IQ Roma servisu také prohloubení a zpřesnění metodik práce s klientem, protože přímá práce s klienty se postupně rozvíjí a reaguje na potřeby klientů. Důraz při práci na metodikách byl v roce 2009 kladen na proces individuálního plánování (motivace klienta, hledání řešení, jak zajistit proces individuálního plánování v terénu, evidence, reflexe plnění individuálních plánů pracovníka s klientem společně apod.).

Vyjádření pracovníků jiných brněnských institucí k aktivitám Centra komunitní a terénní sociální práce IQ Roma servisu

- 1. Jakou formou (při jakých činnostech) jste s IQ Roma servisem v roce 2009 spolupracovali?**
- 2. Jaké aktivity IQ Roma servisu jsou pro Vaši instituci přínosné?**
- 3. Co by dle Vašeho názoru přispělo k efektivnější spolupráci?**
- 4. Další náměty či připomínky.**

Helena Křištofová, romská poradkyně Odbor sociální péče Magistrátu města Brna

1.

- a) Při procesu komunitního plánování při MMB,
- b) při činnosti Pracovní skupiny pro integraci (PSI), poradního orgánu Rady města Brna (oficiální jmenování ředitelky IQRS členkou PSI). Pracovníci IQRS poskytují podklady pro činnost PSI, informace, statistiky, zpracované kazuistiky, právní posudky, připomínky a návrhy k činnosti PSI, zajišťují a ověřují účinnost zavedených opatření – poskytují důvěryhodnou zpětnou vazbu...,
- c) při školení, které poskytli pracovníci IQRS sociálním pracovníkům ve veřejné správě – jednalo se o jednodenní workshop k problematice předluženosti a dluhového poradenství,
- d) setkávání s jednotlivými pracovníky, osobní konzultace – zejména při řešení složitých zakázek klientů, týkajících se pochybení pracovníků veřejné správy,
- e) účast na členských schůzích IQRS,
- f) spolupráce při zajištění oslav Mezinárodního dne Romů.

2.

- a) Členství v Pracovní skupině pro integraci, poradním orgánem RMB,
- b) účast a zásadní podíl spolupráce v procesu komunitního plánování při MMB,
- c) poskytování terénních programů – zásadní podíl na zlepšování situace Romů v Brně,
- d) konkrétní pomoc klientům a jejich dětem ve vzdělávacích aktivitách,
- e) nabídka trávení volného času dětí v návaznosti na rizikovost jejich chování a společenského zařazení,
- f) činnost IQRS přispívá k eliminaci výskytu sociální patologie a posílení pocitu bezpečí občanů města Brna,
- g) prezentace činnosti IQRS v médiích, informovanost široké veřejnosti o aktivitách IQRS přispívá k celkové změně postojů veřejnosti k Romům,
- h) otevřená a veřejně prezentovaná postoje IQRS k tématu

diskriminace jako takové, vzhledem k zaměření činnosti organizace, zejména Romů.

3. Bez připomínek.

4. Osobně bych měla zájem častěji se setkávat s terénními pracovníky, nejlépe na neformálních akcích, za účelem vzájemného předávání zkušeností. Může být i ku prospěchu TP, ale určitě přínosné pro práci romského poradce, např. nepřímo monitoring aktuálně řešených problémů v romské komunitě, neocenitelný poznatek v podobě vnímání sociální práce mezi Romy z pohledu pracovníků přímo v terénu, např. překážky v práci, nebo naopak co hodnotí na romské populaci pozitivně... atd., různé náměty dle potřeby.

Ing. Mojmír Antonín, vedoucí Odboru bytového Statutární město Brno, MČ Brno-střed

1. Vzájemná jednání se zástupci IQ Roma servisu a klienty – nájemníky, kteří se obrací na IQ Roma servis o pomoc ve věci řešení bytové situace.

2. Přínosem pro odbor bytový by bylo prostředkování práce (příjmů) pro nájemníky, kteří se v potížích obrací na IQ Roma servis o pomoc ve věci udržení bydlení.

3. Vypracování finanční analýzy pro výše uvedené případy, aby se lidé především z vyloučených lokalit bydlení rychle zorientovali ve své finanční situaci a předcházeli jak vzniku nedoplatků, tak objevili možnosti vytvoření finančních rezerv pro udržení bydlení v případě výpadku příjmů.

4. Kdyby se podařilo naplnit body 2 a 3, byla by situace v otázce bydlení na MČ Brno-střed značně příznivější. Z toho důvodu doporučujeme právě jenom výše uvedené aktivity, aby se vynakládané síly dále nedělily a plně působily proti vzniku dluhů.

Bc. Eva Hvězdová, kurátorka pro mládež Úřad městské části Brno-střed

1.

- a) Dlouhodobá intervence v rodině při problémech se školní docházkou a s péčí o děti,
- b) spolupráce při řešení bytové otázky.

2.

- a) Výše uvedené formy činnosti,
- b) volnočasové aktivity pro rizikové klienty.

3.

- a) Zpětná vazba,
- b) občasná setkávání.

Vyjádření klientů k aktivitám sociálního programu IQRS

Práce s IQ Roma mně dodává více sebejistoty něco řešit.
paní Renata

Od roku 2006 jsem začal navštěvovat a využívat pomoci IQ Roma servisu... uvědomuji si pomoc v mých problémech, za kterou vaší organizaci moc děkuji. Určitě bych se jich vyvaroval z pohledu do minulých let, vědom si následku problémů v budoucnosti...

pan Alexandr

Pomohli jste mi v dávkách i s holkou se školkou... Je to dobrý, že existujete.

paní Lucie

S IQ Roma servise pracuju už dlouho, asi čtyři roky, s pracovníky jsem spokojená...

paní Maria

Vždy jste mi pomáhali, hlavně s těma dluhama. Ani už nevím, jak jsem se k tomu všemu dostala, a sama bych se v tom nevyznala. I když splácím, zbývají mi peníze – a o to mi šlo.

paní Milada

Jsem spokojená se spoluprací s pracovníky IQRS. Nejvíce mi pomohly doprovody na úřady a sepisování žádostí a jiných dokumentů. Vadí mi, že pracovníci nemají žádnou moc. Někdy je pomoc bezvýsledná. Často všechno dopadne špatně.

paní Zuzana

Já si myslím, že tato instituce je pro nás ta nejlepší, a to proto, že nám se vším poradí a pomůže. Jsem strašně ráda, že lidé v IQ Roma servisu jsou strašně hodní a hlavně nám jdou vstříc!! Díky.

paní Veronika

Klienti poskytují pracovníkům IQRS cennou zpětnou vazbu.

2.1.2 Terénní sociální práce v obcích Jihomoravského kraje

V obcích Jihomoravského kraje v roce 2009 působili **tři terénní sociální pracovníci** IQ Roma servisu. Své služby poskytovali v obcích **Ivanovice na Hané, Bučovice, Blansko, Vyškov, Tišnov a Zastávka u Brna**. (O činnosti IQRS v naší pobočce v **Břeclavi** informujeme v samostatné kapitole na straně 50.)

Hlavním důvodem pro působení terénních pracovníků v obcích Jihomoravského kraje je především skutečnost, že v menších obcích často není dostupná celá škála potřebných sociálních služeb. Tento fakt může do jisté míry kompenzovat právě činnost terénního pracovníka. Ten působí jako poradce v obtížných životních situacích, a může tak poskytovaným poradenstvím do jisté míry kompenzovat nedostupnost vhodné služby v obci. Navíc terénní pracovník může svého klienta provázet řešením jeho problému při současně aktivizaci jeho vlastních zdrojů, a pomoci mu tak s nabytím větší jistoty při zvládnání různých životních situací.

Jako stěžejní pro efektivní práci v menších obcích se ukazuje navázání **partnerství s obcemi**. Pracovníci se snaží komunikovat s odbory obecních úřadů a s poskytovateli dalších služeb. Společně s konkrétními pracovníky obcí se pak snaží vymyslet nejvhodnější strategie spolupráce. Tento model se v roce 2009 podařilo nastartovat v Tišnově. Jednání probíhají i v Zastávce u Brna a v Blansku. Z praxe můžeme potvrdit, že velmi záleží na otevřenosti zastupitelů nebo jiných kompetentních osob v obci.

V obcích Jihomoravského kraje se terénní sociální pracovníci setkávají nejčastěji s problémy pramenícími z dlouho neřešené **předluženosti** celých rodin, spojené navíc s **nedostatkem nabídek vhodných pracovních míst** a často s téměř **nedostupným a nepružným trhem se soukromými podnájmy**.

V oblastech zadluženosti a předluženosti se pracovníci snaží působit preventivně, a to upozorňováním na rizika spojená s uzavíráním smluv především u nebankovních půjček (sankce za nedodržení smluvních podmínek, rozhodčí doložky, příklady z praxe jednání poskytovatelů nebankovních půjček, na co si dát pozor při uzavírání smlouvy, jak poznat dobrou smlouvu, jaké jednání je nekorektní apod.). Cílem je posílit znalosti klientů, kteří se rozhodnou vzít si půjčku, aby podepsali smlouvu, které rozumí, a nenechali se zlákat a natlačit k podpisu neprostudované (a často velmi nevýhodné) smlouvy. V případech již vzniklých problémů s předlužením či zadlužením pomáhají pracovníci při zprostředkování dohody mezi dlužníkem a věřitelem. Mohou pomoci také při hledání dalších zdrojů klienta na základě posouzení jeho celkové sociální situace. Cílem je, aby se klient ke své situaci postavil čelem a začal ji řešit.

Dalšími závažnými problémy jsou často nevyhovující bydlení, dluhy na poplatcích spojených s bydlením a s tím související možné neprodloužení nájmních smluv. V takových situacích

1. Jakou formou (při jakých činnostech) jste s IQ Roma servisem v roce 2009 spolupracovali?

2. Jaké aktivity IQ Roma servisu jsou pro Vaši instituci přínosné?

3. Co by dle Vašeho názoru přispělo k efektivnější spolupráci?

4. Další náměty či připomínky.

Mgr. Zdeněk Tichý, úsek sociální prevence, romský poradce, kurátor

Městský úřad Bučovice, Odbor sociální úřad

1.

- a) Pracovní aktivity, porady, školení z JMK Brno,
- b) návštěvy terénní sociální pracovnice z IQRS na sociálním úřadě,
- c) dotazníky, žádosti – elektronické vyřizování.

2.

- a) Terénní sociální práce,
- b) informační a propagační materiály pro veřejnost.

3. Zlepšit vzájemnou informovanost o provádění konkrétní sociální práce a výsledcích ze šetření IQRS v obvodní působnosti Bučovic.

Kateřina Smetanová

Městský úřad Tišnov, Odbor správy majetku a investic

1. Naše spolupráce začala při vyklizení bytu jednoho romského nájemníka, dále se rozvíjela v oblasti zachování bydlení dlužníkům.

2. Jsme rádi, že Vaši terénní pracovníci podporují naši snahu vštípit romským spoluobčanům, že s bydlením v městských bytech jsou spojeny povinnosti, zejména platby za nájemné a služby spojené s užíváním bytu.

3. Se spoluprací jsem spokojená, bude dobré, když v rovině, v jaké se nachází, zůstane i do budoucna.

4. Z mého pohledu je nejdůležitější zaměřit se na mladé Romy, vštěpovat nutnost vzdělávání, se kterým jde ruku v ruce následné společenské uplatnění. Dále ukázat cestu samostatnosti bez spoléhání se na státní systém.

pomáhají pracovníci IQRS s navázáním oboustranné komunikace mezi nájemníkem a pronajímatelem a dále působí jako mediátoři této komunikace.

V oblasti zaměstnanosti se snažíme pracovat s motivací ke zvyšování kompetencí klientů a ochotě dojíždět za prací do vzdálenějších lokalit.

Cílem terénní sociální práce IQ Roma servisu v Jihomoravském kraji pro rok 2010 je navázat a prohloubit kvalitní partnerství s jednotlivými obcemi, a mít tak viditelný a rozeznávaný dopad na problémy sociálně vyloučených lokalit v Jihomoravském kraji.

Zefektivnění našich služeb pro klienty napomáhá také kvalitní a funkční partnerství s obcemi Jihomoravského kraje.

2.2 Centrum poradenství a zaměstnanosti

V Centru poradenství a zaměstnanosti IQ Roma servisu jsou poskytovány služby **odborného sociálního poradenství, poradenství v oblasti zaměstnanosti a služby právního servisu**. V roce 2009 zde působilo celkem **pět pracovníků**.

2.2.1 Odborné sociální poradenství

Služba **odborné sociální poradenství** je **registrována** dle § 37 zákona č. 108/2006 Sb. Na území Brna se jedná o jedinou službu odborného sociálního poradenství specializovaného pro cílovou skupinu klientů ohrožených sociálním vyloučením.

Posláním odborného sociálního poradenství IQ Roma servisu ve městě Brně je poskytovat informace a podporu při řešení nepříznivé sociální situace zejména lidem romského původu a jejich rodinám tak, aby mohli sami převzít odpovědnost za sebe a svůj život.

Pracovníci se zaměřují na to, aby přímá a nepřímá příslušnost k romskému etniku přestala být důvodem pro vznik a trvání nepříznivé sociální situace v životě člověka.

Cílem odborného sociálního poradenství je především podpora klienta při orientování se v situaci a jejím řešení. Dále pak zvýšení znalostí, dovedností a samostatnosti klientů tak, aby v budoucnu, pokud se setkají s podobným problémem, ho dokázali řešit sami.

Cílová skupina

Služby odborného sociálního poradenství mohou využít lidé starší 15 let, kteří se nacházejí v nepříznivé sociální situaci, zejména Romové.

V nepříznivé sociální situaci je v rámci naší cílové skupiny člověk, který:

- se potýká s potížemi při uplatňování svých práv (na úřadech, u zaměstnavatele, apod.),
- potřebuje a hledá práci,
- nevládá splácení svých dluhů,
- potřebuje urovnat vážně narušené vztahy v rodině nebo sousedství,
- ztratil bydlení nebo mu ztráta bydlení hrozí,
- žije v lidsky nedůstojných podmínkách,
- snaží se překonat následky trestného činu nebo podobného jednání.

Služba byla v roce 2009 poskytována ve městě Brně v poradnách na **Hybešově 41** a na **Cejlu 49**. Odborné sociální poradenství je určeno zejména klientům, kteří mají zájem se zorientovat ve své situaci a potřebují menší míru asistence a podpory při řešení své situace. Je proto také vhodnou návaznou službou pro aktivizované klienty terénního programu vedoucí k tomu, aby klient mohl řešit obtížné situace sám.

V poradnách na Hybešově 41 a Cejlu 49 v Brně nabízíme služby odborného sociálního poradenství.

Poradenské pracovníci spolupracovali s terénními sociálními pracovníky IQ Roma servisu na dalších aktuálních tématech, například při řešení problematických náborů pojištěnců zdravotní pojišťovny MĚDIA, v rámci klientké práce se řešil program Druhá šance (jako preventivní program ve zmírňování zadluženosti vůči městským částem), na petici proti hazardu v sociálně vyloučených lokalitách města Brna apod.

Příklady z praxe – výběr z kazuistik: Exekuce (srážky z důchodu)

Paní G. přišla do poradny IQ Roma servisu s tím, že jí od exekutora byl doručen exekuční příkaz, který postihoval její částečný invalidní důchod. Paní se obávala, že když jí exekutor strhne částku z invalidního důchodu, bude bez prostředků a nebude moci splácet své další závazky – nájem a splátky půjček, a že jí nezbude ani na nákup dietních potravin (paní trpí cukrovkou) a na další základní potřeby. Měla také strach, že exekutor přijde k ní domů, polepí jí věci žlutými štítky a věci si pak odnese. Paní G. nevěděla, kvůli jakému neuhrazenému dluhu byla exekuce nařízena. Chtěla se dozvědět, o jaký dluh se jedná, a jestli má věřitel právo na takovouto částku.

Předtím, než je nařízena exekuce, musí proběhnout soudní nebo rozhodčí řízení. Paní G. se z exekučního příkazu dozvěděla, že exekuce byla nařízena na základě platebního rozkazu Městského soudu v Brně. V exekučním příkazu byl platební rozkaz označen soudem, který ho vydal, dnem vydání a spisovou značkou. Protože se v soudním řízení rozhodovalo o povinnosti paní G., měla paní G. postavení účastníka (jako žalovaná). Jako účastník má a bude mít i po skončení řízení právo nahlédnout do spisu, který vede soud. Proto spolu s pracovníci poradny IQRS zavolaly na Městský soud v Brně. Uvedly, o jakou věc se jedná, a domluvily se s příslušnou pracovníci soudu na nahlédnutí do spisu.

Za pár dní paní G. s pracovníci zašla v dohodnutý termín nahlédnout do spisu. Zjistila, že dluh vznikl z jízdy „na černo“ v tramvaji. Částka, kterou měla paní uhradit, se zvýšila kvůli

přirážce k jízdnému, nákladům soudních řízení a exekučním nákladům. Dluh byl také prodán Dopravním podnikem jiné společnosti, která ho po paní G. vymáhala v uvedeném exekučním řízení.

Paní G. se chtěla s exekutorem domluvit na splátkách. S pracovníci poradny rovněž zvažovala podání návrhu na odklad výkonu exekuce (tedy požádání o možnost začít platit exekuci později) a probíraly spolu různé možnosti řešení. Paní G. se v poradně dozvěděla, že exekutor jí nemůže vzít celou částku, která jí je jako částečný invalidní důchod vyplácena. Exekutor musí postupovat v souladu se zákonem a může strhnout jen povolené částky. Paní měla důchod asi 6.200 Kč, žila s manželem. V jejím případě jí mohl exekutor z částečného invalidního důchodu, kdy neměla jiné příjmy, strhnout měsíčně pouze částku kolem 140 Kč. Po této zprávě se paní G. trochu uklidnila, i když měla pořád částečné obavy z toho, co když jí přece jen bude strhnuta vyšší částka. Rozhodla se, že v případě, že by se tak stalo, přijde do poradny za pracovníci IQ Roma servisu a bude situaci řešit.

Paní G. zjistila, že může u svého dluhu, o kterém v minulosti probíhalo či v současnosti probíhá soudní či exekuční řízení, nahlédnout do spisu. Může tak vypátrat podrobnosti o dluhu nebo o tom, jestli je požadavek věřitele oprávněný. Paní G. se dozvěděla, že v případě exekuce jí může být strhávána měsíčně částka pouze do určité výše a v žádném případě nesmí přijít o příjmy v plné výši.

Příklady z praxe – výběr z kazuistik: Vyloučení movitého majetku z exekuce

Když byla na paní M. nařízena exekuce, exekutor jí doma označil (polepil) movitý majetek. Některé z těchto věcí však patřily druhovi paní M. Paní M. chtěla vědět, zda na toto má exekutor právo a jak druh může zabránit prodání svých věcí v exekuci. Exekuce totiž nebyla nařízena na základě neuhrazeného dluhu druhu, ale jednalo se o dluh paní M. Pracovnice poradny IQ Roma servisu obeznámila paní M. s tím, že druh má možnost do 30 dnů po tom, co se dozvěděl, že jeho majetek byl takto sepsán a označen, požádat písemně exekutora o vyškrtnutí těchto věcí ze soupisu. To, že věc nepatří povinné v exekučním řízení, tedy paní M., ale právě jemu, musí nějakým způsobem exekutorovi prokázat – v žádosti doložit výpisem z účtu nebo jiným dokladem, ze kterého je poznat, že věc kupoval on.

Na další schůzku s pracovníci si paní M. přinesla potřebné podklady ohledně nařízené exekuce – usnesení o nařízení exekuce, exekuční příkaz a protokol o sepsání movitých věcí. **S pracovníci poradny IQRS sepsaly žádost o vyškrtnutí věcí ze soupisu movitých věcí exekutora.** Tuto žádost si druh paní M. jako majitel věci (a tedy osoba oprávněná požádat o vyškrtnutí věci) přečte, v případě souhlasu podepíše, doplní potřebné potvrzení o tom, že věci patří jemu a zašle exekutorovi. Pokud by exekutor žádosti druhu nevyhověl, může si do 30 dnů od doručení rozhodnutí exekutora o tom, že věc nevyškrtne, podat u soudu tzv. vylučovací žalobu. Na základě této žaloby bude o vyloučení movitých věcí druhu rozhodovat soud.

Paní M. se v průběhu spolupráce s poradnou dozvěděla, že sepsání majetku jiné osoby než dlužníka se lze bránit žádostí o vyškrtnutí ze soupisu. Žádost musí být zaslána exekutorovi ve lhůtě 30 dnů od doby, co se majitel věci dozvěděl o sepsání. V případě, že exekutor takovéto žádosti nevyhoví, je možné, aby se majitel věci ve lhůtě 30 dnů od doručení rozhodnutí exekutora obrátil na soud.

Průběžně pracujeme na zkvalitňování našich metodik práce s klienty.

V průběhu roku 2009 se poradenští pracovníci věnovali také prohloubení a zpřesnění **metodik práce s klientem**. Při práci na metodikách byl kladen důraz hlavně na specifika individuálního plánování v poradně, evidenci a reflexi plnění individuálních plánů pracovníka s klientem společně apod.

2.2.2 Poradenství v oblasti zaměstnanosti

Cílem poradenství v oblasti zaměstnanosti je poskytnout klientovi podporu při hledání volných pracovních míst a při přípravě před podáním žádosti o místo (zpracování životopisu, příprava na telefonické kontaktování zaměstnavatele, příprava na výběrové řízení).

V roce 2009 zájem klientů o volná pracovní místa mnohonásobně převýšil jejich nabídku.

Služby zaměstnanosti IQRS jsou důležitou součástí individuální práce s klienty, protože při řešení zakázek, jako jsou např. zadluženost nebo hledání nového bydlení, je právě hledání práce nebo dalšího přivýdělků formou brigády jednou z možných cest. V roce 2009 byl však **zájem o volná pracovní místa mnohonásobně vyšší než jejich nabídka**. Hledání práce je tak často dlouhodobou záležitostí, kdy je třeba, aby klient kontaktoval zaměstnavatele, kteří by mohli nabírat nové zaměstnance, a opakovaně zkoušel vyhledávat aktuální nabídky práce.

Mezi aktivity, které se v roce 2009 začaly rozvíjet, patřila také podpora při elektronické komunikaci se zaměstnavateli, která je v poslední době čím dál častěji využívaná (asistence při založení e-mailové schránky a při kontaktování zaměstnavatele).

Dále se pracovníci poraden zaměřili na zkvalitnění **monitoringu klientů**, kteří řeší zakázku zaměstnanosti. V druhé polovině roku 2009 byl nastaven koncept monitoringu zaměstnaných klientů, aby práce v této oblasti mohla přinést jasnější a kvalitnější výsledky.

Paní K. se obrátila na Centrum poradenství a zaměstnanosti IQ Roma servisu se zájmem o poskytnutí bezplatných poradenských služeb – hledala zaměstnání z důvodu finanční stabilizace a udržení stávajícího bydlení. Po společném rozhovoru a ujasnění si požadavků ze strany paní K. byla následně sepsána dohoda o poskytnutí bezplatných poradenských služeb. Paní K. byla také seznámena s podmínkami a principy naší dohody, se kterými souhlasila. Paní K., která doposud byla zájemkyní o službu, se nyní stala klientkou.

Jedná se o klientku ve věku 26 let, která z předchozí doby již nějaké pracovní zkušenosti měla. Pracovala jako uklízečka a posléze šest měsíců jako operátorka v průmyslové výrobě. Poté však byla propuštěna z důvodu snižování stavů pracovních sil. Naším prvním krokem k úspěšnému zahájení vzájemné spolupráce byla konzultace nad všemi možnostmi klientky. Zaměřili jsme se na všechny faktory, které ovlivňují cestu k úspěšnému zařazení do pracovního poměru. V dnešní době, kdy je problematické najít práci, je prvním ovlivňujícím faktorem vzdělání a kvalifikace uchazeče o zaměstnání. Toto bylo reálnou překážkou pro naši klientku, jelikož má pouze základní vzdělání. Silným faktorem bylo to, že paní K. absolvovala kurz na prodavačku, tento kurz úspěšně dokončila a získala osvědčení. Dalším přínosným faktorem byla skutečnost, že klientka již měla pracovní zkušenosti z předchozích pracovních míst. Po tomto zrekapitulování možností klientky jsme se mohli lépe zaměřit na aktuální nabídky z pracovního trhu.

S paní K. byla zahájena intenzivní spolupráce ve vyhledávání a oslovování zaměstnavatelů. Součástí oslovování zaměstnavatelů byl i nácvik telefonického rozhovoru se zaměstnavatelem, kdy byla potřeba posílit sebedůvěru klientky při telefonických rozhovorech. Dalším krokem bylo klientku naučit sestavit a napsat strukturovaný životopis. Tato průběžná příprava a spolupráce s klientkou trvala tři měsíce. V průběhu této doby paní K. zareagovala na několik pracovních nabídek od zaměstnavatelů (jednalo se především o práci na pozici prodavačky, uklízečky a dělnice). Klientka byla pozvána na několik osobních pohovorů, avšak vždy bez úspěchu. Po třech měsících intenzivního vyhledávání a zprostředkovávání kontaktů na zaměstnavatele si nakonec klientka zaměstnání našla sama díky své houževnatosti a vytrvalosti.

Na případu této klientky se ukázalo, že není vždy rozhodující, zda dokážeme zprostředkovat co nejvíce kontaktů na zaměstnavatele, a pomoci tak vybrat vhodné zaměstnání dle schopností a možností klienta, ale že zásadní význam může mít i pomoc klientovi k nastartování sebe sama a k odhodlání vytrvat až k vyřešení své nepříznivé sociální situace, ať už se týká jakékoliv oblasti či problematiky.

V přímé práci v rámci odborného sociálního poradenství IQ Roma servisu funguje také **právní servis**, kde se klienti cílové skupiny mohou v právních otázkách **bezplatně** obrátit na právníky organizace. Ti se při své práci řídí pravidly a metodami sociální práce, přispívají k **orientaci klientů ve světě paragrafů a řízení**, vedou je k uvědomění si vlastní odpovědnosti, aktivního prosazování svých práv a plnění povinností.

Právníci ve spolupráci s dalšími pracovníky organizace v přímé práci pomáhají klientům zejména:

- porozumět úředním dokumentům (od soudů, advokátů, exekutorů, úřadů aj.) a pochopit jejich účel, smysl a souvislosti,
- porozumět právním předpisům a zjistit v dané oblasti klientova práva a povinnosti,
- informovaně se rozhodnout o dalším postupu a předvídat právní důsledky těchto rozhodnutí,
- připravit se na jednání před orgány veřejné správy a soudy, opatřit si potřebné důkazy a dokumenty k jednotlivým řízením,
- sepsat podání pro soud nebo orgán veřejné správy či samosprávy.

Klienti mohou v našich poradnách využít bezplatný právní servis zajišťovaný právníky IQRS.

Právní úsek IQRS kromě přímé práce s klienty také dohlíží na dodržování obecně závazných právních předpisů ve všech procesech, kterých se IQ Roma servis účastní. Jedná se především o kontrolu smluv a z nich plynoucích závazků vůči třetím osobám – jak pracovníkům, klientům, tak i dalším subjektům.

Pracovníci právního úseku dále aktivně spolupracují s kolegy v přímé práci s klienty, poskytují jim konzultace, tematická právní školení (ta realizují i pro externí subjekty) a metodické vedení v orientaci ve světě paragrafů při jejich každodenní práci.

Během svého působení si právní servis IQRS vybudoval dobrou pověst nejen v Brně, ale i v okolí, a na poradnu IQ Roma servisu se obracejí i klienti a pracovníci jiných organizací či státní správy.

2.2.4 Ochrana před diskriminací

Záměrem IQ Roma servisu je dát najevo klientům, že ochrana jejich práv a projevy rasismu a diskriminace nám nejsou lhostejné, protože klienti sdružení se setkávají s **předsudky ve společnosti** a s **projevy diskriminace** (tedy s nerovným zacházením a odmítáním kvůli romskému původu).

Klientům, kteří chtějí případ diskriminace řešit, mohou pracovníci organizace nabídnout prostor pro rozebrání situace z pohledu klienta a poskytnout informace o možných postupech. V případě zájmu klienta pomohou sepsat stížnost, připravit a uskutečnit testing (příprava situace, ve které se ověří diskriminační jednání a získají se důkazy pro další postup). IQ Roma servis klade důraz na **vyjednávání a smírné řešení konfliktů**, avšak pokud je potřeba, pracovníci provázejí klienta i v průběhu soudního řízení.

Pomáháme klientům bojovat s předsudky ve společnosti a bránit se proti projevům diskriminace.

Příklady z praxe – výběr z kazuistik: Dopravní podnik města Brna – odpor proti platebnímu rozkazu

Paní K. navštívila poradnu hned druhý den poté, co jí byl doručen platební rozkaz od soudu, kde jí byla stanovena povinnost zaplatit pokutu za jízdu na černo ve výši 1 022 Kč, spolu s náklady právního zastoupení žalobce přibližně ve výši 7 000 Kč.

Paní K. potvrdila, že byla chycena revizorem a byla jí udělena pokuta, ale tuto pokutu již zaplatila. Nevěděla, proč po ní chtějí zaplatit pokutu znovu.

Právníčka organizace vysvětlila klientce, že v případě, kdy má pokutu zaplacenou a má o zaplacení potvrzení, může podat odpor proti platebnímu rozkazu, avšak pouze do 15 dnů ode dne, kdy jí byl platební rozkaz doručen. Paní K. si po spolupráci s organizací již uchovává doklady o tom, co má zaplacené, aby to v případě potřeby mohla dokázat.

Mezi těmito doklady bylo i potvrzení o zaplacení pokuty za černou jízdu.

Protože paní K. přišla včas, společně s právníčkou napsaly tzv. odpor, ke kterému byla přiložena kopie potvrzení o zaplacení jako důkaz. Na základě tohoto odporu soud zjistil, že paní K. skutečně včas pokutu zaplatila, a platební rozkaz zrušil. Paní K. nemusela platit ani pokutu, ani náklady na právní zastoupení.

Kdyby se paní K. nebránila a včas odpor proti platebnímu rozkazu nepodala, musela by náklady právního zastoupení zaplatit. Pokud by nezaplatila pokutu ani náklady řízení podle platebního rozkazu, kdyby se nebránila odporem, mohla by na ni být nařízena exekuce, kde by se náklady mohly vyšplhat až do výše kolem 27 000 Kč.

Příklady z praxe – výběr z kazuistik: Diskriminace

V červnu 2009 byl úspěšně ukončen případ dvou klientek, které právník IQ Roma servisu zastupoval v soudním sporu ve věci diskriminace.

V roce 2005 nebyly dvě paní pro svůj romský původ vpuštěny prodavačkami do obchodu. Pracovníci IQ Roma servisu s klientkami tehdy provedli testing, kdy je doprovodili do prodejny a při srovnání, že byli vpuštěni, zatímco ženám opět prodavačky odepřely možnost vstupu, ověřili, že opravdu dochází k diskriminaci, kterou pak mohli dosvědčit. Prodávající ani provozovatel prodejny nepřiznali chybu a nehdrali věc řešit. Paní se proto obrátily se žalobou na soud, aby došlo k nápravě.

V září 2006 soud konstatoval, že paní byly diskriminovány, a že tím došlo k zásahu do jejich cti a důstojnosti. Provozova-

teli prodejny proto soud uložil, aby jim adresoval písemnou omluvu a zaplatil odškodné. Žalovaný provozovatel se ovšem proti rozhodnutí odvolal.

Odvolací soud pak rozsudek z formálních důvodů zrušil, ale v dalším řízení soud prvního stupně opět rozhodl ve prospěch žalobkyně, tj. klientek IQRS. Žalovaný už další odvolání nepodával, rozhodnutí soudu přijal a klientky od něj po čtyřech letech od nevpuštění do prodejny obdržely omluvu a každá 10 000 Kč jako finanční odškodnění.

Případ poukázal na nesprávnost nerovného zacházení. A lidem potýkajícím se s diskriminací může dát naději, že pokud se nevzdávají a problémy aktivně řeší, dočkají se nakonec spravedlnosti.

2.3 Plány a cíle sociálního programu pro rok 2010

V roce 2010 se budou pracovníci sociálního programu IQ Roma servisu věnovat zejména těmto tématům:

- **bydlení** (obecní bydlení, soukromé bydlení, modelový sociální byt),
- **zadluženost a předluženost domácností** (práce se zadluženou domácností, řešení a prevence zadluženosti na obecním bydlení, řešení a prevence zadluženosti na dopravním podniku),

V roce 2010 budeme dále pracovat na tématech bydlení, zadluženosti, zaměstnanosti, diskriminace a práce s rodinou.

Hluběji se chceme začít věnovat prevenci sociálních patologií a prevenci v oblasti zdraví.

- **prevence sociálních patologií** (drogová problematika, herny a gamblerství),
- **prevence v oblasti zdraví** (zdravotní péče dětí i dospělých členů rodiny, sledování nevhodných postupů pojišťoven),
- **zaměstnanost** (uskutečnění a vyhodnocení postupu monitoringu zaměstnaných klientů, navázání spolupráce s vytípanými zaměstnavateli),
- **diskriminace** (v oblasti bydlení, zaměstnání, v přístupu ke službám),
- **práce s rodinou** (zpracování koncepce rodinné asistence a navázání spolupráce s institucemi, chceme se zaměřit na práci s celou rodinou, nejen s jednotlivými členy, spolupráce s pedagogickým programem IQ Roma servisu se záměrem komplexní nabídky aktivit pro rodiny s dětmi),

Regulaci hazardu požaduje přes čtyřicet organizací

Poslanecká sněmovna obdržela v pondělí petici požadující větší regulaci hazardu s více než 3400 podpisy, za kterou se postavilo přes 40 neziskových organizací. V úterý o tom informovala mluvčí České rady dětí a mládeže Lucie Ceblová.

Současná situace na stále se rozšiřujícím trhu s hazardními hrami se v ČR podle petičního výboru mění v epidemii. Česko se totiž stalo rájem hazardu s největším počtem zaregistrovaných heren na světě. Petiční výbor zároveň upozorňuje, že společně se vzrůstajícím počtem heren roste i kriminalita a počet hráčsky závislých lidí. Sbíráání podpisů však petiční výbor považuje za pouhý první krok na cestě k přísnější regulaci hazardu.

Mezi organizacemi, které se za petici postavily, je kromě České rady dětí a mládeže sdružující 98 mládežnických a dětských organizací s 200 tisíci členy, také Etické fórum České republiky, IQ Roma servis, Asociace center pro rodinu, Národní centrum pro rodinu, Sdružení autorů literatury pro děti a mládež, Česká evangelická aliance, Společnost pro návykové nemoci nebo Fórum angažovaných křesťanů. Z osobností podpořili petici například režisér Zdeněk Svěrák, sociolog Ivo Možný,

překladatel a publicista Antonín Přidal, zástupkyně ombudsmana Jitka Seitlová či astrofyzik Jiří Grygar.

Petici více než čtyř desítek organizací doplnila v úterý odevzaná petice pražských starostů s osmi tisíci podpisy protestujících proti novele loterijního zákona, která by ponechala zásadní rozhodovací pravomoci ministerstvu financí.

„Návrh je dramatický a neobhájitelný,“ uvedl na adresu návrhu pražský primátor Pavel Bém (ODS). Podle něj je novela zákona podanou rukou hazardu, návrh totiž neumožňuje obcím být účastníky řízení o vydání povolení o provozu videoloterijních terminálů. Novelu zákona má sněmovna projednat na stávající schůzi.

Starostové protestují proti pozměňovacímu návrhu, který schválil rozpočtový výbor sněmovny. Ten ponechává rozhodovací pravomoci k povolování videoloterijních terminálů ministerstvu financí, novela zpřisňující loterijní zákon však měla kompetence obcí původně naopak posílit.

Ve sněmovně v současnosti leží dvě novely loterijního zákona, jedna pochází z dílny KDU-ČSL, druhou vypracovala ČSSD. Větší podpoře se přitom těší sociálnědemokratická novela, i když si jsou ve svých základech podobné.

Tomáš Paták

zpravy.kurzy.cz, 14. dubna 2010

- **komunitní práce** (plánujeme obnovit realizace komunitních akcí, zapojit klienty do aktivit IQ Roma servisu, do získávání námětů k poskytovaným službám a podnětů od klientů k potřebám cílové skupiny),
- **metodiky práce s klienty a rozvoj poskytovaných služeb.**

Vzhledem k tomu, že se chceme věnovat značnému množství témat, plánujeme v roce 2010 větší **specializaci pracovníků**, kteří se kromě práce s klientem zaměří na „své“ téma, čímž prohloubí znalosti v dané problematice a mohou se tak věnovat rozvoji „svého“ tématu v souladu s cíli a posláním organizace.

V problematice bydlení si klademe za cíl v roce 2010 nastavit a rozběhnout spolupráci s Magistrátem města Brna a městskými částmi v rámci programu Druhá šance.

Mezi další plány na rok 2010 patří dopracování systému kvalitativního vyhodnocování naší práce a jeho ověření v praxi.

V roce 2010 budeme i nadále sledovat potřeby klientů v obcích Jihomoravského kraje. Kromě dlouhodobě poskytované terénní sociální práce rozšíříme naše aktivity také o služby zaměstnanosti se záměrem podpořit klienty v uplatnění se na trhu práce a s tím spojené finanční stabilizaci rodiny, která je významným faktorem pro předcházení zhoršování sociální situace v dalších oblastech, jako jsou např. bydlení či školní docházka dětí.

» S projekty realizovanými pracovníky sociálního programu IQ Roma servisu v roce 2009 i s těmi plánovanými na další období se můžete seznámit v kapitole **Projekty** (strana 58).

Vyjádření klientů k aktivitám sociálního programu IQ Roma servisu

Já jsem tu přes jednu známou a jsem ráda, že mě sem ta D. B. vůbec zavedla. Je to v pohodě. Já už sem chodím od loňska asi půl roku ohledně práce a bytu a jsem velmi spokojená. Jsou tu ochotní hodní pracovníci.
paní Věra

Služba mi pomohla domluvit si splátky u věřitelů. Ted' mám vyřešené problémy.
paní Lucie

Z mého hlediska je moje hodnocení bez chyb, žádná se nedá najít. Lidé v IQRS mi pomohli v mnoha obtížných situacích a jsem jim za to moc vděčná a stále pomáhají. Myslím si, že tato organizace je nejrozšířenější a nejlepší z organizací, které znám. Vždy budu využívat jen IQ Roma servis.“
paní Simona

IQ Roma pracuje dobře, vychází Romům vstříc. Jsem spokojená, velice. Děkuji.
paní Olga

Jsem s vaší prací spokojena. Líbila se mně ta pomoc s elektřinou. Ta žádost byla dobrá. Už jsem na tom líp, než jsem byla. U jiných, co k nim patříme, nefunguje nic.
paní H. B.

Tým sociálního programu v roce 2009 tvořilo 26 pracovníků, kteří poskytli služby 1 245 klientům.

3. Pedagogický program

Pedagogický program IQ Roma servisu nabízí své služby a aktivity prostřednictvím **Centra vzdělávání** a **Centra motivace a stimulace** především **romským dětem a mládeži ve věku 10–21 let**.

V roce 2009 se na realizaci aktivit pedagogického programu podílelo **13 pracovníků**, kteří poskytli své služby **510 klientům** prostřednictvím **12 274 kontaktů**.

Poslání pedagogického programu:

Podporujeme zejména romskou mládež v její snaze vzdělávat se a kvalitně trávit volný čas.

Dlouhodobým cílem pedagogického programu IQ Roma servisu je **podpora vzdělanosti a osobnostního rozvoje mladých Romů za přispění jejich rodin a komunitního prostředí**. Realizujeme skupinové i individuální aktivity podporující volbu povolání a studia, s přesahem na osobnostní rozvoj jednotlivce a rozvoj sociálních kompetencí. Základním principem naší práce je **komplexnost služeb**. Produkt nazvaný **Komplexní práce s mládeží** byl v roce 2008 **validován**, a tím označen za efektivní, přenositelný a využitelný v praxi. V roce 2009 jsme získali **Cenu kvality v sociální péči** v kategorii **Poskytovatel sociálních služeb pro děti**.

Cílem pedagogického programu je podpora vzdělanosti a osobnostního rozvoje mladých Romů.

Aktivity pedagogického programu IQRS jsou realizovány v rámci dvou center: **Centra vzdělávání** a **Centra motivace a stimulace**. Činnosti center se přirozeně prolínají a pokrývají tak široké spektrum potřeb klientů – od smysluplného trávení volného času přes vzdělávání a podporu při studiu až po činnosti osobnostního rozvoje. Formou individuálního tutoringu, poradenství, výuky, skupinových aktivit a dlouhodobé prevence posilujeme možnost **zvýšení vzdělávacích šancí a úspěchů mladých Romů**.

Centrum vzdělávání je zaměřeno na **přímou podporu studijních úspěchů klientů**. Základními prostředky práce jsou poradenství, stimulační techniky a výuka. Veškeré aktivity probíhají jak formou individuální, tak formou skupinovou.

Centrum motivace a stimulace využívá potenciálu klientů pro **podporu jejich osobnostního růstu, motivace a rozvoje kompetencí**. Zajišťuje také **preventivní aktivity** v oblasti drogové problematiky, zdravého životního stylu, kriminality a dalších.

Důležitou součástí práce pedagogických pracovníků IQ Roma servisu je **kontakt s rodinami klientů**, kdy dlouhodobě motivujeme rodiče, aby se zapojili do plánování studijní a profesní kariéry svých dětí. Společnými akcemi pro rodiny seznamujeme rodiče s nabídkou a prací pedagogického programu i celé organizace a motivujeme je ke spolupráci. Spolupracujeme také se **základními a středními školami, pedagogicko-psychologickými poradnami, odbory sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)** a dalšími organizacemi a institucemi.

Služby pedagogického programu jsou realizovány prostřednictvím nabídky Centra vzdělávání a Centra motivace a stimulace.

Nedílnou součástí naší práce je také působení na veřejnost, která hraje v procesu integrace důležitou roli. Formou kampaní a společných akcí chceme veřejnost upozornit na **pozitivní příklady úspěšných mladých lidí v romské komunitě**, informovat je o našich aktivitách a jejich dlouhodobých cílech a také jim umožnit společné setkávání s romskou komunitou. Osobní pozitivní zkušenost považujeme za nejlepší prostředek pro ovlivňování postojů veřejnosti.

Pracovníci pedagogického programu

Pracovníci pedagogického programu IQ Roma servisu se ve svých pracovních rolích **specializují** a tvoří tak tým odborníků, který prostřednictvím efektivní kooperace dokáže využívat potenciál celé skupiny. Pracovníci se pravidelně účastnili organizačních a klientských porad, které slouží především ke koordinaci práce a také ke vzájemné metodické podpoře či řešení problematických situací. Pro zvýšení kvality práce a jako prevence syndromu vyhoření jsou pro pracovníky realizovány pravidelně **supervize** pod vedením externích odborníků. V roce 2009 byla externí supervizorkou týmu Mgr. Věra Kramerová. Pracovníci se také účastnili interních i externích školení pro zvýšení své odbornosti.

Výraznou personální podporu nám v roce 2009 poskytli naši **dobrovolníci**, kteří se zapojovali především do individuální výuky v rodinách a do mimořádných akcí organizace (např. Mezinárodní den Romů). V naší organizaci je také možné po domluvě absolvovat praxi či stáž – v minulém roce jsme tak spolupracovali i s řadou **studentů-praktikantů**.

Vyjádření pracovníků jiných institucí k aktivitám pedagogického programu IQ Roma servisu

PaedDr. Věra Koupilová krajská koordinátorka romských poradců a referentka pro národnostní menšiny v Jihomoravském kraji

IQ Roma servis patří ke klíčovým nestátním neziskovým organizacím v Jihomoravském kraji. Pomáhá zajišťovat odborné služby nejen v oblasti vzdělávací a volnočasových aktivit, ale především v oblasti sociální (zaměstnanost). Stává se tak významným partnerem pro další instituce v Jihomoravském kraji – pro odbor školství (zejména krajskou koordinátorku), školy, obce a města (pracovníky obcí, kteří zajišťují integraci romských komunit v obcích s rozšířenou působností), úřady práce, další nestátní neziskové organizace...

Velmi oceňuji iniciativní činnost odborných pracovníků organizace IQ Roma servis, jejich snahu o maximální spolupráci při řešení mnohdy opravdu naléhavých situací ve školách i rodinách, kdy často dochází u dětí a dospívajících k rizikovému chování, dále pomoc při profesní orientaci žáků a jejich rodičů se snahou o eliminaci předčasného odchodu zejména romských žáků z procesu vzdělávání, rovněž tak značné úsilí o zajištění kvalitní terénní práce.

Na aktivitách pedagogického programu se podílejí také dobrovolníci a praktikanti organizace.

Pedagogická práce v Jihomoravském kraji

V roce 2009 došlo ke strategickému rozšíření aktivit do dalších obcí Jihomoravského kraje mimo město Brno. Velkým úspěchem bylo **spuštění pedagogického centra v Břeclavi**, kde v současnosti působí tři pracovníci. Jeho součástí je nízkopra-

hový klub Přístav, učebna pro výuku a PC výuku a poradna. Poskytujeme zde služby vzdělávací a motivační, poradenství a nabízíme volnočasové aktivity. Pedagogové spolupracují také s rodinami klientů, školami a dalšími institucemi. V roce 2009 jsme naplánovali další strategii spolupráce v obcích JMK. V současnosti realizujeme projekt Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost – Začni tady a teď, v rámci kterého počítáme s rozšířením pedagogické práce do obcí **Ivanovice na Hané, Vyškov, Mikulov, Hodonín, Zastávka u Brna** a dalších. Budeme realizovat poradenské a terénní služby, ve spolupráci se školami a rodinami klientů.

3.1 Centrum vzdělávání

Centrum vzdělávání je v systému komplexních služeb pro mládež zaměřeno na **přímou podporu vzdělávání, studia a poradenství v oblasti profesní volby a školní problematiky**. Hlavním cílem je **podpora vzdělávání romských dětí v hlavním vzdělávacím proudu a následném studiu na středních školách**. Zvyšováním kvalifikace a ukončeného stupně vzdělání rostou šance mladých na pozdější uplatnění na trhu práce.

Součástí aktivit směřujících k úspěšnému studiu je i **výuka, výchova zaměřená na obecné znalosti a dovednosti**. Součástí vzdělávacích aktivit je i snaha **motivovat rodiče**, aby se podíleli na podpoře studijních výsledků a rozhodování o profesní volbě dětí. Komunikujeme s rodiči dětí, které se účastní dlouhodobé individuální výuky a tutoringu, dále pak s rodiči dětí, které připravujeme na volbu střední školy.

Cílem vzdělávacích aktivit je smysluplně a nenásilně propojit jednotlivé činnosti tak, aby bylo pokryto široké spektrum potřeb dítěte. Současně stavíme na **dobrovolnosti a motivaci**, s nimiž pracujeme i v rámci volnočasových aktivit. Vzdělávací aktivity jsou doplněny možnostmi zájmových aktivit, které ukazují dětem, jak kvalitně trávit volný čas, a slouží jako prevence rizikového chování.

3.1.1 Poradenství pro volbu školy

Poradenské aktivity se v roce 2009 zaměřovaly stejně jako v minulých letech na **posílení informovanosti a orientace v oblasti školní problematiky a přestupu žáků ze základního na navazující stupeň vzdělání**.

Poradenské aktivity v IQ Roma servisu jsou uskutečňovány dvěma provázanými formami: **skupinovým a individuálním poradenstvím**.

Skupinové profesní poradenství

Skupinové poradenské lekce na základních školách zajišťují prvotní kontakt se žáky již od 6. tříd a pracovníci pedagogického programu IQRS mohou cíleně pracovat s žáky až do 9. roč-

níku základní školy. Hlavním cílem je podporovat a motivovat žáky k **uvědomování si důležitosti vzdělávání** a **posílení jejich osobnostního růstu** a také pracovat na budoucím uplatnění se žáků na trhu práce. Pomocí technik zážitkové pedagogiky je kladen důraz na sebe prezentaci, tvorbu vlastních postojů a názorů a jejich prezentaci. V uplynulém roce byla navázána intenzivní spolupráce se třemi brněnskými školami, kde se uskutečnilo celkem **53 lekcí skupinového poradenství** zaměřujících se na otázku budoucího povolání.

V oblasti **středoškolského poradenství** byly aktivity zaměřeny především na **poradenství a asistenci v oblasti stipendijních programů**. Jednalo se o informovanost žáků v oblasti stipendijní podpory a k tomu potřebné administrativy. Probíhal monitoring těch, kteří nastoupili a udrželi se ve vzdělávacím procesu, studentů, kteří postoupili do navazujících ročníků. Současně jsme začali realizovat také **poradenské lekce pro střední školy**, které jsou zaměřeny již na kompetence pracovního trhu.

Skupinové poradenské aktivity jsou návazně doplňovány aktivitami **osobnostní výchovy**. Osobnostní výchova pro žáky základních i středních škol probíhala formou **skupinových lekcí na školách**. K hlavním tématům patřila především oblast **prevence sociálněpatologických jevů, mezilidské vztahy a komunikace**.

Se školami jsme spolupracovali i na úrovni **individuálních konzultací**. Pracovníci cíleně podporovali kontakt školy s rodinami žáků, individuálně řešili věci týkající se školní problematiky se žáky, jejich rodiči a učiteli.

Individuální profesní poradenství

Druhým pilířem poradenských aktivit jsou **individuální konzultace s žáky základních škol** ve městě Brně a s **klienty pedagogického programu IQ Roma servisu**. Individuální poradenství si klade za cíl informovat žáka o všech možnostech týkajících se jeho budoucnosti, společně hledat varianty budoucího života a na základě vyhodnocení celkové situace klienta jej podporovat v jeho cestě za úspěchem. Celkem byla navázána spolupráce se **102 klienty**.

Příklady z praxe – výběr z kazuistik: Poradenství pro volbu školy

Klientka M. začala docházet do IQ Roma servisu v minulém roce jako žákyně 9. ročníku základní školy a zároveň klientka poradenských skupinových lekcí na ZŠ, realizovaných pracovníci IQRS. Na motivačních a informačních lekcích se rozhodla pro odbornou konzultaci s poradenskou pracovnící IQ Roma servisu. Konzultace se týkala především klientčina rozhodování se o svém budoucím navazujícím studiu. Klientka vyjadřovala své obavy a přání ohledně navazujícího studia, a to zejména z toho důvodu, že její základní vzdělávání proběhlo na bývalé „zvláštní“ škole, díky čemuž vnímala svoje omezené znalosti oproti žákům, kteří docházejí na běžnou základní školu. Přáním klientky bylo přihlásit se na střední odborné učiliště

Individuální a skupinové profesní poradenství posiluje orientaci klientů v oblasti školní problematiky.

Individuální konzultace probíhají v prostorách Centra vzdělávání se specializovanými pracovníci nebo také formou návštěv v rodinách, kde jsou do problematiky intenzivněji zapojováni rodiče.

Poradenské aktivity pro volbu školy byly v minulém roce oceněny v rámci soutěže **Národní cena kariérového poradenství v praxi – Euroguidance**. Systémová práce v oblasti kariérového poradenství byla podpořena aktivním zapojením v týmu odborníků z oblasti poradenských aktivit v rámci ČR, organizovaném Institutem pedagogicko-psychologického poradenství v Praze.

3.1.2 Individuální výuka

Centrum vzdělávání nabízí **individuální doučování**, kde se pracovník s klientem zaměřují především na **podporu oblastí výuky dle školních osnov**. Doučování probíhá v odpoledních hodinách přímo v centru nebo prostřednictvím dobrovolníků v rodinách klientů. Doučování se aktivně věnují **dva pedagogové**.

– obor cukrářka. Klientka se díky spolupráci s poradenskou pracovnící a za podpory svých rodičů dokázala zbavit svých obav, že učivo na klasické střední škole nezvládne, začala si více věřit a uskutečňovat cestu za svým snem. V průběhu přijímacích zkoušek začala pravidelně docházet na doučování z potřebných předmětů a na PC výuku. K těmto aktivitám si přibrala ještě doučování z angličtiny. Současný stav je takový, že klientka úspěšně nastoupila na navazující studium a je studentkou 1. ročníku SOUŠ, oboru cukrářka. Stále dochází do IQRS na doučování, kde rozvíjí svoje schopnosti a doplňuje svoje mezery ve vzdělání, které mohly být způsobeny také neuvážeností vlastních rodičů a nastavením systému zařazování žáků do bývalých zvláštních škol.

Hlavním cílem výuky je **snaha o zlepšení prospěchu klientů**, eventuálně zachování stávajícího prospěchu. Doučováni jsou zejména děti ze základních škol, v minulém roce však přibýlo i několik studentů středních škol, z toho někteří se připravují na přijímací zkoušky na vysokou školu.

V rámci doučování si děti plní své domácí úkoly, doučující jim pomáhá s jejich zvládnutím, následně jim doplňuje jejich nedostat-

ky z předmětů, které se klientům jeví jako problémové. V rámci této činnosti jsou klienti připravováni na úspěšné zvládnání testů a zkoušení. Při dlouhodobější práci s klientem se zaměřujeme také na podporu souvisejících dovedností a obecných znalostí o společnosti či praktických znalostí potřebných pro úspěšné uplatnění. Součástí individuálního tutoringu je také přesah na profesní poradenství. Klienta formou konzultací připravujeme na jeho reálné možnosti studia a tím ho motivujeme, aby hledal

Příklady z praxe – výběr z kazuistik: Přestup na jiný typ školy ze zdravotních důvodů

Klient P. začal navštěvovat IQ Roma servis ve společnosti dalších sedmi sourozenců a bratranců. V rámci aktivit IQRS, zejména klubu a PC výuky, se děti velmi rychle zapojily, činnost v IQ-čku je nadchla. Děti byly velmi aktivní, nejčastěji se realizovaly ve výtvarné výchově, ve sportovních a tanečních aktivitách. Jediným problémem, který byl u klienta P. zřetelný, byla jeho špatná výslovnost a částečná zmatenost. Pedagožka, která se tomuto klientovi věnovala, přemýšlela, zda se jedná o sníženou inteligenci, čemuž však odporovalo rychlé plnění úkolů a velice obratné zacházení s veškerými předměty. Zjistila, že klient P. má těžkou vadu sluchu, dokázal ji však skrýt tak dobře, že si jeho hluchoty málokdo povšiml. Soustředil se na gesta, mimiku a také trochu odezíral ze rtů. Často na dotazy odpovídal úsměvem a pokýváním hlavy, proto bylo těžké rozpoznat, že chlapec neslyší.

Pedagožka začala s klientem cíleně pracovat a navázala spolupráci s jeho matkou, s níž otevřela téma jeho problému se sluchem. Matka situaci původně příliš neřešila, avšak v rámci pravidelných kontaktů s pedagožkou se problémem začala více zabývat a nabyla snahy věc řešit. Jedním z témat byla i školní

problematika klienta, jelikož byl ve škole terčem šikany a matka si se vzniklou situací příliš nevěděla rady.

Pedagožka po konzultaci s učiteli klienta pro něj začala vyhledávat vhodnější školy, zaměřila se na školy pro děti s poruchami sluchu. Kontaktovala psycholožku ze školy pro děti s poruchami sluchu v Brně na Lesné a začala s ní v této kauze spolupracovat. Na základě realizovaných jednání je pravděpodobné, že k přestupu klienta na tuto školu dojde – od příštího školního roku. IQRS se v dané věci snažilo maximálně zapojit, motivovat matku k aktivitě, řešit věc pravidelnými rozhovory s matkou, jednáním s institucemi – školami. Klientův handicap otevřel komunikaci o obdobném problému se sluchem jeho bratra – tato věc zatím nebyla řešena, ale začíná se na ní pracovat.

Jak již bylo výše zmíněno, chceme i nadále spolupracovat s oběma sourozenci a se jmenovanými institucemi. Cílem IQ Roma servisu a jeho pedagogů a terénních sociálních pracovníků je vytvořit podmínky pro přestup obou sourozenců na typ školy, který bude vnímat jejich handicap a pracovat s ním. V tomto bodu je zejména důležitá spolupráce s matkou, její motivace k aktivitě.

Příklady z praxe – výběr z kazuistik: Doučování

Klientka S. začala IQ Roma servis navštěvovat v období svého nástupu na střední školu. V Brně přechodně žije již druhým rokem, věnuje se studiu a příležitostně si přivydělává na brigádách. Do klubu se původně přišla podívat ze zvědavosti, docházeli sem její přátelé a spolužáci ze školy. Následně ji zaujala nabídka PC kurzů a možnost zdokonalit si své uživatelské znalosti, přístup na PC byl pro ni také příležitostí začít si aktivněji vyhledávat brigády, s čímž jí ze začátku pomáhali pedagožkové, případně terénní sociální pracovníci IQRS. Klientce byla nabídnuta účast na stáži v USA, jíž se po několika výběrových kolech a pohovorech zúčastnila. Na stáž se intenzivně připravovala, docházela do IQ Roma servisu, aby se zde věnovala výuce angličtiny, ale i jiných předmětů, zejména matematiky.

Po absolvování stáže se klientka S. začala aktivněji zapojovat do aktivit své komunity, našla v sobě větší míru pochopení pro tuto problematiku, stala se zodpovědnější a vnímavější k problémům společnosti a nabyla tendence chtít s danou

věcí něco dělat. Navázala kontakty s dalšími participanty amerického workshopu a v dané době s nimi pracuje na projektu, který by měl být prospěšný pro komunitu. Také se více zapojila i do aktivit IQRS. Do centra nárazově dochází na doučování – opět matematiky, pravidelně pak na doučování z práva a psychologie, které má však spíše charakter konzultací a rozšiřování znalostí z těchto předmětů, a to ze zájmu klientky o danou problematiku. Její výsledky ve škole, i když nebyly nedostatečné, se zlepšily, z posledního testu z práva byla hodnocena jako nejlepší ve třídě. Klientka aktivně spolupracuje i na tvorbě časopisu Romano V.I.P., průběžně přispívá do jeho rubrik, vyjadřuje se k různým tématům. Její posun lze chápat především jako posun k mladému člověku, který si plně začal uvědomovat společnost a chce se zapojovat do jejího dění, člověku, který si všímá rozdílů a věcí, které nefungují a je třeba je změnit, přičemž nezůstává pouze u tohoto vědomí, ale aktivně se zapojuje do řešení, snaží se hledat možnosti, „kudy vede cesta.“

své zdroje. Součástí podpory doplňkových kompetencí je i podpora komunikace, argumentace a sebe prezentace.

Při doučování klientů **intenzivně spolupracujeme se školami**, kde se snažíme komunikovat s vyučujícími nejen o potřebách dítěte pro zlepšení v doporučených oblastech, ale také pro potvrzení zájmu a snahy dítěte o vyrovnání se s nedostatky, s nimiž je ve škole konfrontováno. Dále **spolupracujeme s rodinami klientů**, abychom zvýšili jejich motivaci a podporu v rodině.

V oblasti doučování intenzivně spolupracujeme také se školami a rodinami klientů.

Doučování v IQ Roma servisu probíhalo v minulém roce 4× týdně v odpoledních hodinách. Na doučování se může klient přihlásit sám nebo může být přihlášen rodičem. Doučování může probíhat nárazově – při akutní nutnosti pomoci (např. příprava na čtvrtletní práci, čtenářský deník, referáty, seminární práce aj.) či pravidelně (většinou na základě pravidelné docházky klienta na výuku minimálně 1× týdně ve stanovených časech). Výuka probíhá pro jednotlivce nebo v malých skupinkách (2–4 děti). Doučování je bezplatnou aktivitou, má nastaveno vlastní pravidla, která jsou závazná pro klienta i doučujícího.

Doučování za spolupráce s dobrovolníky

Doučování realizované dobrovolníky probíhá převážně **v domácnostech klientů**. Tato možnost doučování je upřednostňována zejména rodinami s malými dětmi, pro něž by dojíždění do Centra vzdělávání IQ Roma servisu bylo obtížné. Dobrovolníci jsou většinou studenty vyšších odborných a vysokých škol, doučování se věnují dobrovolně a bez nároku na honorář. Po absolvování příslušných školení a schůzek s koordinátorkou dobrovolníků jsou dobrovolníci pedagogem uvedeni do rodin, kam následně pravidelně docházejí ke klientovi. Doučování je většinou nastá-

veno jako dlouhodobé, dobrovolník se věnuje klientovi, spolupracuje s ním a s jeho rodinou, popřípadě potřebuje-li oslovit školu či má jiný problém, obrací se na pedagoga IQRS. Dobrovolníci se účastní supervizí, které mají charakter metodického vedení i prevence. Za rok 2009 realizovali naši dobrovolníci **44 % kontaktů individuálního doučování**.

Vyjádření klientů k aktivitám pedagogického programu IQ Roma servisu

Poradci jsou ochotni pomoci lidem, kteří studují na střední škole, radí o vzdělávání. Mně se líbilo, že jsem mohl získat stipendium na školu, a taky jsem je dostal. Když jsem chodil na doučování, bylo mi řečeno, abych se vyučil a nebyl na úřadě. Když se vyučím, tak budu mít dobrou práci.
Radek, 16 let

O IQ-čku si myslím, že je to dobrý klub, kde se děcka potkají a pobaví. Naučej se tu zajímavý věci, který nikdy neviděly. Můžou chodit na výlety, na počítač, a tak různě. IQ-čko mi pomohlo v učení. Chodím sem na doučování. Pak jsem tady poznala spoustu nových lidí, který mám ráda. Prostě IQRS je supr klub.
Nikola, 17 let

Líbí se mi tady to, že tady není nuda, dá se tady zabavit hodně věcmi, třeba ping pongem, jít na PC atd. Tady v IQ Roma servisu se mi líbí, že se tady hraje na hudební nástroje. Snad jen by mělo být více táborů.
Ferdinand, 17 let

Tady se mi líbí skoro všechno, že tady není vůbec ticho, je tady hodně hudby, kterou si můžeme pouštět a vybírat sami. Jo, je to tady malý a to je škoda. Chodíme na tábory, je to sranda, ale mohlo by to být i v zimě. V IQčku mně nechybí nic, co bych dělal, a PC kroužek se mi taky líbí, ale ten úkol moc ne.
František, 17 let

Dobrý je to, že se může s pedagogy bavit jako s kamarádama. Občas mi vadí, že sem chodí i takový děcka, co se neumí chovat. Baví mě tu tančení.
Erik, 15 let

Líbí se mi tady, že nám tady umožňují prostory na tančování. Jen, když máme zkoušku, tak nemáme klid. Je to tady malý. Jo, a líbí se mi PC kroužek.
Lukáš, 15 let

Tak na IQčku se mi líbí skoro všechno, je to tady dobrý pro děcka atd. Je to tady malý, v tom IQčku, a to je škoda, mohlo by to být lepší, kdyby to centrum motivace bylo větší. Taky se mi líbí počítače, že tam můžeme chodit do kroužků, to je dobré pro děcka. V zásadě mi tu nic nechybí...
Radek, 16 let

3.1.3 PC kurzy

PC kurzy se v roce 2009 rozdělily na dvě základní skupiny: **PC dovednosti** a **výuka s PC**. Tyto dva výukové bloky jsou ještě rozděleny dle věku klientů, aby práce se skupinou byla efektivnější. Výuka probíhala v odpoledních hodinách od pondělí do čtvrtka. V roce 2009 se výukových aktivit využívajících počítače zúčastnilo **257 klientů**.

Výuka v obou částech PC kurzů probíhá formou **výukového úkolu**. Ten je zadáván na začátku hodiny a promítán přes dataprojektor na plátno. Klienti pracují na úkolu individuálním tempem, podle potřeby mají možnost využít podpory pedagoga. Po splnění úkolu se klienti mohou věnovat volné zábavě, kterou využívají nejčastěji k vyhledávání informací na Internetu, ke komunikaci se svými vrstevníky nebo k hraní online her.

Posuny v PC znalostech klientů v obou oblastech (PC dovednosti i výuka s PC) jsou pravidelně **testovány**. Testy jsou složeny z teoretických i praktických okruhů, které byly ve výukových úkolech probírány v předchozím období. Součástí testů je i prostor pro návrhy a nápady klientů k dalšímu průběhu výuky.

PC kurzy slouží k rozvoji počítačové gramotnosti klientů a jsou využívány také k výuce školních předmětů.

Kurzy **PC dovedností** jsou zaměřeny na rozvoj teoretických i praktických dovedností při práci s počítačem. Klienti mají prostřednictvím výukových úkolů možnost rozšířit svoje znalosti zejména v oblastech základního prostředí Windows, hledání na Internetu nebo práci s textem v textovém editoru MS Word. Během roku jsme se nejvíce věnovali těmto tématům:

- základní části a periferie PC (tělo počítače, monitor, klávesnice, myš, tiskárna) a pravidla jejich používání,
- prostředí operačního systému Windows XP a práce s ním (plocha, ikony, ukládání, přejmenování a mazání souborů a složek),
- vyhledávání na Internetu (internetové stránky, obrázky) a používání internetových vyhledávačů (Seznam, Google),

- vytváření přehledu o užitečných internetových stránkách (jízdní řády, mapy, stránky základních a středních škol, internetové slovníky),
- práce s textem v textovém editoru MS Word (psaní, mazání, kopírování a vkládání textu, úprava vzhledu textu, ukládání souborů).

Výuka s PC je zaměřena na prohloubení znalostí ze všech školních předmětů prostřednictvím počítače, zejména českého jazyka, matematiky, zeměpisu ad. Stěžejní úsilí je věnováno rozvoji vyjadřovacích schopností s důrazem na psaný projev, jeho stylizaci, gramatickou i obsahovou logičnost prostřednictvím vytváření textů i vyhledávání informací na Internetu (například přes www.wikipedia.cz). Pro zjišťování potřeb a zájmů klientů slouží malé dotazníky, kde mohou klienti vyjádřit, o co by v obecné výuce měli do budoucna zájem.

Příklady z praxe – výběr z kazuistik: PC výuka

Klient začal navštěvovat volnočasové aktivity v IQ Roma servisu spíše nárazově. Ze začátku spolupráce se účastnil zejména PC kurzů, ale spíše sporadicky. Během letních prázdnin a následujícího školního roku začal klient na PC kurzy docházet pravidelněji a intenzivněji, za půl roku přišel na PC kurzy 45krát. Po absolvování výukových hodin úspěšně splnil PC test, sám se pak na ostatních lekcích aktivně zajímal o plnění výukových úkolů a v září úspěšně napsal další PC test, o jehož splnění se sám přihlásil. V novém školním roce začal klient docházet na PC kurzy s vlastními úkoly a obracet se na pedagogy ohledně dopomoci s vypracováváním referátů do školy. Přes výukové úkoly na PC dovednostech i na výuce s PC se klient postupně naučil pracovat s vytvářením a úpravou textu ve Wordu natolik, že je schopen vypracovávat si referáty zcela samostatně. Jeho učitelka ohodnotila jeden z jeho referátů jako nejlépe vypracovaný ve třídě. Kromě pravidelné a dlouhodobé docházky na PC kurzy se klient zapojil do aktivní spolupráce při vytváření časopisu Romano V.I.P. prostřednictvím fotokroužku. Na stránkách časopisu se objevil ve dvou fotorománech, kde se podílel na tvorbě příběhu a fotodokumentace. Pedagogům IQ Roma servisu se klienta podařilo motivovat k pravidelné a smysluplné volnočasové činnosti a zároveň ho vést k samostatnosti v jedné z oblastí jeho školní přípravy.

3.1.4 Plány Centra vzdělávání na rok 2010

V roce 2010 chceme i nadále poskytovat **výukové aktivity pro mládež, skupinové i individuální**. Postupně se více zaměříme na klienty, které nyní máme na středních školách, a naší společnou snahou bude úspěšné dokončení jejich sekundárního vzdělávání. V rámci poradenských aktivit se v roce 2010 budeme orientovat na střední školy nejen formou poradenských osobnostních lekcí, ale i cílenou a dlouhodobou individuální podporou.

Výuku a aktivity využívající PC chceme rozšířit o **zaměstnanostní poradenství pro mládež**. V současnosti vznikají samostatné lekce na PC, kde si mohou zájemci psát životopisy, vyhledávat inzeráty na brigády apod. V rámci skupinových výukových aktivit chceme rozšířit nabídku aktivit pro starší mládež i dospělé formou **akreditovaného kurzu a administrativních dovedností**.

Novým tématem našich pracovníků je **raná péče**. Naše výukové a poradenské aktivity v mnohém zastihují mladé lidi v situacích, kdy již nemají dostatečných prostor volby, protože jejich znalosti či školní úspěchy jsou ovlivněny volbou vzdělávací instituce či dlouhodobou frustrací z neúspěchu. Proto nyní do svých poradenských aktivit zahrnujeme také práci s rodiči dětí, které teprve čeká základní škola. Rodičům poskytujeme dostatek srozumitelných informací k tomu, aby dokázali zodpovědně rozhodnout o typu vzdělávání a instituce, na niž dávají své dítě. **Chceme rodiče motivovat, aby s dětmi pracovali již v raném věku a poskytli jim příležitost získat co nejlepší vzdělání, a tím do budoucna i lepší uplatnění ve společnosti.**

Motivujeme rodiče, aby dětem zajistili co nejkvalitnější vzdělání, a tím zvýšili šance na jejich důstojné uplatnění ve společnosti.

| 3.2 Centrum motivace a stimulace

Centrum motivace a stimulace je tou součástí komplexní péče, která se zaměřuje na **motivační činnosti, prevenci a zájmové aktivity dětí**. Současně poskytuje podporu formou **poradenství, individuálního tutoringu** při řešení problematických situací a navazuje na vzdělávací aktivity i terénní práci. Část činností je realizována prostřednictvím poskytování **sociální služby nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM)** dle zákona 108/2006 o sociálních službách. Činnosti sociální služby jsou doplněny tzv. fakultativními, rozšiřujícími aktivitami.

Velká část klientů se zapojuje současně do aktivit Centra vzdělávání i Centra motivace a stimulace. Tím naplňujeme **koncept komplexní péče o našeho klienta**, který má možnost nejen trávit nerizikovým způsobem svůj volný čas, ale v případě zájmu cíle-

ně pracovat na svých dovednostech a znalostech. Současně se Centrum motivace a stimulace nezdává snahy klienty vzdělávat či rozšiřovat jejich kompetence i při volnočasových aktivitách.

| 3.2.1 Nízkoprahový klub

Nízkoprahový klub je jedním ze základních prostředků, který působí jako **nespecifická prevence pro děti**, jež nemá prostor ani prostředky trávit smysluplně a kvalitně svůj volný čas. Současně poskytuje prostor pro témata **specifické prevence v oblasti drogové problematiky, zdravého životního stylu** a dalších jevů ohrožujících vývoj mladého člověka.

Základním principem klubu je **dobrovolnost a nízkoprahovost**. Klub je místem, kam mohou klienti a klientky v rámci otevírací doby volně přijít a vybrat si z nabízených **volnočasových aktivit** (sportovní a společenské hry, hudební, pohybové a výtvarné aktivity). Zároveň klub zůstává místem, kde se klienti dozvídají o nabídce navazujících služeb naší organizace (doučování, jazyková výuka, PC kurzy, časopis pro mládež Romano V.I.P., zájmové kroužky a další).

Nízkoprahový klub IQRS klientům nabízí širokou škálu volnočasových aktivit ke kvalitní zábavě i rozvoji.

Kromě informovanosti mají klienti možnost využít i přítomnosti odborných pracovníků pro řešení běžných i složitějších životních situací. Využíváme prostoru hovořit s nimi o jejich vztazích, studijních či pracovních aspiracích i obyčejných dennodenních starostech. Formou besed, nástěnek či cílených lekcí realizujeme **preventivní aktivity**. S klienty pracujeme individuálně i ve skupinách dle jejich potřeb a preferencí.

Filmový klub

Jednou týdně mají klienti možnost přijít odpoledne do klubu a zhlédnout **film s preventivní tematikou** (drogy, násilí, šikana atd.). Po skončení následuje **beseda** s pedagogy o tématu filmu.

Dívčí kroužek

V návaznosti na reflexi klubových aktivit pracovníky a pracovníci byl na jeden den v týdnu naplánován **dívčí kroužek**. Náplň této aktivity představovaly tři hlavní oblasti: **rukodělné práce** (zatím proběhla výroba šperků z korálků), **základy péče o vzhled** (rady a praktické ukázky líčení, úpravy vlasů a nehtů) a zejména **neformální besedy** pedagožek s klientkami o důležitých tématech, která klientky chtějí samy probírat (rodinné i partnerské vztahy, problematika zodpovědného a bezpečného sexuálního života, nechtěného a plánovaného těhotenství, antikoncepce a další). Dívčí kroužek umožňuje **preventivně pracovat** s dospívajícími klientkami ve více soukromém prostředí.

Dívčí kroužek je jednou z forem realizace nabídky preventivních aktivit IQRS pro mladé klienty.

Preventivní aktivity

V roce 2009 jsme se začali systematictěji zabývat problematikou **drogové závislosti u mládeže**. Ve spolupráci se základní školou jsme začali pilotně realizovat **osobnostní lekce** zaměřené na **prevenci rizikového chování, především užívání návykových látek**. Do aktivit NZDM jsme nenásilnou formou zavedli informace, besedy a lekce zaměřené na **prevenci drogové závislosti, zdravotních rizik s ní spojených a podporu zdravého životního stylu**.

3.2.2 Kroužky

Na nízkoprahový klub navazují **tematicky zaměřené kroužky**, které rozvíjejí určité dovednosti dětí a současně je formou jasně stanovených pravidel učí spolupráci, zodpovědnosti a samostatnosti. Kroužky probíhají v odpoledních hodinách a děti se do nich zapojují **dobrovolně**. Pedagogové koordinující kroužky se společně s klienty snaží najít možnosti, jak průběžně **prezentovat výstupy** zájmových aktivit.

Taneční kroužek

V rámci tanečního kroužku vznikla skupina Dance the Yard, která se věnuje stylu street dance. Klienti v průběhu roku 2009 pečlivě nacvičovali své sestavy, vystupovali na akcích organizace a festivalech. Zúčastnili se několika regionálních i celostátních soutěží, v soutěži Romský talent získali druhé místo. Vyvrcholením jejich aktivit bylo zapojení se do přípravy a realizace **muzikálového představení Romeo a Julie**, kterému věnujeme jednu z následujících samostatných kapitol.

Pěvecký kroužek

Ke konci roku 2009 se začal realizovat pěvecký kroužek pod vedením dobrovolnice Jolany Olahové. Kroužek zatím vytváří stabilní skupinu a nacvičuje pro plánovaná vystoupení.

Fotokroužek

Jednou ze zájmových aktivit Centra motivace a stimulace je fotokroužek. Klienti mají možnost naučit se pracovat s fotoaparátom a poté také pracovat s kompozicí fotografie. V malých skupinkách chodí do terénu a vytváří fotky, které se návazně učí zpracovávat v digitální podobě na lekcích PC. Cílem fotokroužku je na zvolené tematické okruhy vytvořit kvalitní fotografie a poté je použít na **fotovýstavu**. Děti tak mají motivaci, že jejich práce bude vystavena a oceněna.

Klienti fotokroužku svá díla pravidelně prezentují veřejnosti.

V roce 2009 byly takto připraveny dvě výstavy. Klienti fotokroužku se také zúčastnili **fotosoutěže Čistá a kvalitní doprava v Brně**, v níž získali speciální cenu poroty. Fotografie klientů jsou kromě výstav průběžně prezentovány na webových stránkách provozovaných IQ Roma servisem **www.jaktovidimja.cz**.

Výstavy „Jak to vidím Já...“ a Seznamte se

Ve spolupráci s terénními a pedagogickými pracovníky IQRS v roce 2009 probíhala a nadále probíhá aktualizace informačních panelů umístěných ve veřejných institucích města Brna a obcí Jihomoravského kraje. Tyto panely slouží jako informační

nástroj o nabídce a průběhu aktivit IQ Roma servisu. Tematicky zaměřené informace na panely připravují pracovníci sociálního i pedagogického programu a přizpůsobují je pro cílové skupiny čtenářů panelů – tj. pro klienty, žáky a studenty i širokou veřejnost.

Prezentace na veřejných institucích proběhla i prostřednictvím výstav „**Jak to vidím Já...**“ a **Seznamte se**. Obě výstavy vytvářeli klienti pedagogického programu IQRS, ať už ve fotokroužku nebo na přednáškách k multikulturalitě. Výstava „Jak to vidím Já...“ je již tradičně organizovanou výstavou nejlepších černobílých fotografií klientů IQ Roma servisu zhotovených za daný rok – klienti zobrazují prostředí, ve kterém žijí, svou rodinu, přátele a zájmy. Výstava **Seznamte se** s multikulturní tematikou vznikla jako výstup projektu, prostřednictvím kterého se klienti seznamovali i s jinými menšinami, a získané poznatky dále prezentovali na školách.

Foto: Mario Kováč
„Jak to vidím Já...“, IQ Roma servis

Hudební dílna

Jedním z oblíbených zájmových kroužků je **hudební dílna**. Ta byla v roce 2009 realizována formou pravidelných zkoušek a workshopů. Workshopy se realizují jednu hodinu týdně a nabízejí příležitost zahrát si pod vedením pedagoga těm klientům, kteří nemají stálou kapelu. Pravidelné zkoušky pro stálé hudební skupiny probíhají v odpoledních hodinách. Tato aktivita slouží nejen jako atraktivní zájmový kroužek, ale klade na účastníky i další nároky. Především je to potřeba skupinové práce, dodržování pravidel a práce na dosažení společného cíle, kterým byla mnohá vystupování, jichž se klienti v roce 2009 zúčastnili. Nabídka hudební dílny využívají v současnosti **dvě kapely** našich klientů.

Kromě pravidelných nácviků v Centru motivace a stimulace podporujeme také prezentaci těchto uskupení veřejnosti, a to jak

romské komunitě, tak i většinové společnosti. Dokladem toho je účast obou hudebních skupin na přehlídce **Husovický skřivánek**, pořádané v Brně v hudebním klubu Fléda v listopadu 2009. Kapela **Funky Day** zkoušející v rámci hudební dílny se zúčastnila romské hudební **soutěže Street Sounds**. V jejím internetovém hlasování **Funky Day zvítězili v kategorii Jazz a funky**, a mohli tak v říjnu 2009 vystoupit v klubu Fléda v rámci hudebního festivalu **Djangofest**. Kromě vystoupení na veřejnosti vystupují hudební skupiny i na akcích pořádaných v nízkoprahovém klubu IQRS – za sledované období to byly například Velká módní show, Mulačák, Den otevřených dveří, Módní salón a další.

Hudební dílna IQRS nabízí klientům prostory zkušební i příležitost k vystupování na akcích pro veřejnost.

3.2.3 Divadlo Fórum

Jednou z aktivit, kterou v rámci nabídky pedagogického programu IQ Roma servisu využíváme pro prevenci zaměřenou na skupinu, je Divadlo Fórum, respektive jsou to **lekce využívající principů Divadla Fórum**. Divadlo Fórum vzniká na vybrané téma, jeho scénář obsahuje několik zlomových situací, s nimiž se nadále v rámci představení pracuje. Představení je pak divákům odehráno jednou, v celku. Konec představení bývá špatný, situace neřešitelná. Poté je představení hráno opětovně a diváci mají možnost do děje zasahovat, navrhnout řešení, případně i sami zahrát novou scénu, být hercem. Důležitou postavou je tzv. Joker, který v představení nehraje, ale provází jej, je jakýmsi moderátorem, který dění komentuje a komunikuje s diváky.

Tato forma práce s mládeží se nám osvědčuje na nastolení debaty o závažných tématech, jako jsou šikana, diskriminace, vztahy atd. Pro mladé lidi je tato forma srozumitelnější a interaktivnější než klasické přednášky či besedy. V roce 2009 jsme realizovali **tři představení Divadla Fórum pro základní školy** na téma **vzájemné vnímání minority a majority, diskriminace a předsudky**. Protože naším záměrem je zapojovat do preventivních aktivit i mladé lidi samotné, byl jedním z herců i náš klient.

3.2.4 Časopis Romano V.I.P.

Časopis Romano V.I.P. pravidelně vydáváme již třetím rokem, a to ve **čtvrtletních intervalech**. Mezi **děti a mládeží**, pro něž je určen, si získal značnou popularitu. Na jeho vydávání spolupracují pedagogové Centra motivace a stimulace IQRS společně s klienty. Časopis získal již zavedený formát, věnuje se tématům, která jsou pro děti a mládež atraktivní. V posledních číslech se více zaměřil na preventivní působení a informování mládeže o zajímavostech a zvláštích v jejich okolí. Časopis **přirozenou formou rozvíjí multikulturní prostředí a rozvíjí v dětech toleranci k odlišnostem**, které se jich v rámci společnosti dotýkají.

V časopisu jsou pravidelně uváděny i rubriky, v nichž se objevují fotografie našich klientů, které byly vytvořeny jimi samými nebo za spolupráce s pedagogem ve fotokroužku. Jsou zde uveřejňovány články dětí, v nichž se vyjadřují k zadanému tématu, je dán i prostor k přinášení vlastních námětů, o nichž klienti mají potřebu psát, informovat své vrstevníky i širší okolí.

Časopis, přestože se jedná o zábavnou formu tvorby, je současně doplňkovou složkou výukových aktivit. Klienti se jeho prostřednictvím učí práci s textem, stylistice, tvorbě článků, fejetonů, úvah, v minulém čísle byla uveřejněna i zamyšlení a básnická tvorba klientů.

O časopis je velký zájem nejen ze strany našich klientů a jejich rodin, ale také veřejnosti. Chceme i nadále zachovat jeho vydávání a rozšířit řady klientů zapojených do jeho tvorby.

Vyjádření klientů k aktivitám pedagogického programu IQ Roma servisu

Moje Romano VIP

Romano VIP je časopis. Píšeme do něj my všechna děcka, co chodíme do IQ-čka.

Jsou tam různé rubriky – například Proměna. Do Proměny se upravujeme hezky, abychom byly krásné, malujeme se.

Nebo nafotíme Fotoromán o tématu, které si vymyslíme.

A taky je tam hodně fotek děcek – tanečniců, kteří ukazují, jak tančit.

A jsou tam taky naše příběhy, které se nám staly.

A taky o sexu – poradna.

Potom jsou tam různé testy, vtipy, různé zajímavé články – např. o drogách.

A rozhovory, kde se něco dozvíme o lidech, kteří jsou zajímaví, něco dokázali anebo... které známe z IQ-čka.

Tento časopis Romano VIP je dobrý, krásný, milý, zábavný, roztomilý a poučný. Ráda si ho čtu. Přečtěte si ho taky.

Lucka, 16 let

Klienti pedagogického programu mají možnost zapojit se vlastními příspěvky do tvorby populárního časopisu Romano V.I.P.

3.2.5 Multikulturní aktivity

V rámci projektu Seznamte se jsme od roku 2008 obohatili naši nabídku pedagogických aktivit o **aktivity s multikulturním zaměřením**. Seznámili jsme romskou mládež s dalšími minoritními skupinami společnosti. Formou sebezkušenostních aktivit, osobních setkání a předávání informací chceme podporovat v mladých lidech **toleranci a pochoopení k odlišnostem**.

Jednou z forem těchto aktivit byly tzv. **multikulturní lekce**. Byly realizovány lekce na témata stáří, muslimská víra, uprchlictví a přistěhovalectví, chudoba a bezdomovectví, drogová závislost, homosexualita, tělesné a smyslové postižení, romství, židovství, Afrika a gender. V rámci každého z těchto témat proběhl mezi dětmi malý předvýzkum, v němž jsme se pomocí dotazníků či rozhovorů v klubu pokusili zjistit, jaký přehled mají naši klienti o daném tématu. Zároveň jsme touto cestou chtěli vzbudit zájem o některé problémy i u těch mladých lidí, kteří se nechťeli zúčastnit přímo lekcí.

Pokud to bylo možné, snažili jsme se seznámit navzájem příslušníky dané menšiny a naše děti. Byli jsme na prohlídce v Domě Naděje, v rámci které naši tanečníci seniorům předvedli své taneční číslo. Navštívili jsme divadelní představení Náš islám, zažili jsme interaktivní lekci o uprchlictví s lektorkami, které

s uprchlíky přímo pracují. Byli jsme se společně podívat v Armádě spásy, kde jsme mluvili nejen se zaměstnanci tohoto zařízení, ale i s jedním klientem, který byl tak ochotný, že nám povyprávěl svůj životní příběh. V rámci lekce o drogách nás navštívili bývalí uživatelé, kteří dětem předali svou zkušenost s tím, jaké to je, když člověk podlehne závislosti. Citlivé téma homosexuality jsme pojali jako dramaticky zaměřenou lekci, kde jsme chtěli, aby se účastníci pokusili vžít do role homosexuála a jeho rodiny. Podobný postup jsme použili i u tématu tělesného a smyslového postižení. Pomocí různých technik jsme si alespoň částečně vyzkoušeli, jak těžké může být žít ve tmě, v tichu či na vozíčku.

V rámci multikulturních aktivit pořádáme lekce, které v mladých klientech posilují toleranci a pochopení k odlišnostem.

Lekce zaměřená na romství se týkala zejména vlastního sebe-pojetí Romů, představy klientů o nich samých, a i sem přišel odborník na romství a romštinu, se kterým jsme měli možnost obnovit a naučit se některá romská slovíčka. Lekce o Africe byla rozdělena na dvě části, v jedné lekci se děti dozvěděly základní informace o Africe a africké kultuře, v další části nás navštívila africká rodačka, která klientům předala vlastní zážitky a zároveň je učila tradičním africkým tancům. Lekce zaměřená na téma židovství byla propojena s letní návštěvou Osvětimi. Součástí lekce byla návštěva židovského muzea v Brně. Na základě zkušeností z rozhovoru s klienty jsme se rozhodli poslední z lekcí na téma gender propojit s prevencí domácího násilí. Součástí lekce byla návštěva zařízení, které dlouhodobě spolupracuje s oběťmi domácího násilí.

V průběhu projektu se uskutečnila 3× prezentace našich klientek. Ve spolupráci s pedagožkou si vytvořily powerpointovou prezentaci, která shrnovala informace o realizovaných lekcích. Žákům základních škol informace a výstupy z lekcí odprezentovaly a poté si s nimi vyzkoušely jednu z technik, která byla použita při realizaci lekce o tělesném postižení (malování ve tmě, spolupráce a další).

Informace a fotografie ze všech uvedených lekcí byly průběžně zveřejňovány v časopisu Romano V.I.P. a také na 15 panelech, které jsou umístěny v různých institucích v rámci Jihomoravského kraje. Z fotografií byly ty nejlepší vybrány a použity pro přípra-

vu a instalaci výstavy, která je v současné době stále vystavena ve školách města Brna a obcí Jihomoravského kraje.

Všichni bývalí i potenciální zájemci o lekce jsou i nadále motivováni k účasti na dalších připravovaných tématech.

3.2.6 Muzikálové představení

V roce 2009 byl napsán a úspěšně realizován projekt s názvem Tancem k pochopení a toleranci. Jeho hlavním cílem bylo **vytvoření muzikálového představení**, ve kterém by **hráli klienti IQ Roma servisu společně s dětmi z majority**. Od března probíhala předběžná příprava projektu, od června byli do přípravy zapojeni klienti a začalo se pracovat na představení s názvem **Romeo a Julie – PŘÍBĚH ULICE**.

Příběh o odlišnostech

Dva gangy, dvě kultury. Proč se nenávidí?

Jsou jiní... Navzájem se nechápou...

*Romeo a Julie, každý z jednoho gangu,
on je Rom, ona bílá.*

Měli by se nenávidět, ale...

*Láska je mocná čarodějka,
sblíží i ty, co jsou od sebe na hony vzdáleni.*

*Členy gangu sdružuje přátelství,
pochopí lásku a odhodí nenávisť?*

Zvítězí dobro nebo hloupé nepřátelství?

Najdou dva rozdílné gangy

NĚCO SPOLEČNÉHO?

Jako předloha bylo zvoleno dílo Romeo a Julie Williama Shakespeara. Jelikož jsme chtěli, aby naše hra byla aktuální, atraktivní a pojednávala o vztahu Romů a neromů, přetvořili jsme původní podobu díla tak, aby odpovídala našim potřebám. Montekové a Kapuleti se v našem podání stali dvěma pouličními gangy, které žijí v sociálně vyloučených oblastech města Brna. Důvod nenávisť? Jeden gang jsou Romové, druhý jsou „bílí“.

Klienti IQRS spolu s neromskými vrstevníky nacvičili úspěšné muzikálové představení na motivy Romea a Julie.

Oproti původní předloze však náš příběh končí dobře. Romeo s Julií nezemřou, ale svou láskou spřátelí dva nenávidějící se gangy. Tím, co obě skupiny spojí, je **tanec**. Ten je také hlavním výrazovým prostředkem použitým v představení. Muzikál byl vytvořen ve spolupráci s **taneční skupinou Dance the Yard**, která v IQ Roma servisu pravidelně trénuje. Postupně se přidaly neromské tanečnice a výsledkem bylo představení ve stylu **street dance**.

Tento muzikál plánuje **13 repríz**, prozatím byl odehrán čtyřikrát, a to v centru Volného času Labyrint a v divadle Reduta

v Brně. Vidělo jej prozatím **235 diváků**. V průběhu práce na inscenaci bylo zapojeno **29 klientů**, z nichž 10 práci dovedlo až do konce a zrealizovalo představení. V roce 2009 proběhlo v rámci tohoto projektu **444 kontaktů** s klienty a **43 zkoušek**.

Představení bylo medializováno v České televizi, rádiu Radiožurnál, v Lidových novinách a Mladé frontě Dnes. Herecká skupina byla pozvána k účinkování na festivalu Colours of Ostrava 2010.

Příklady z praxe – výběr z kazuistik: Muzikál

Klient F. má rád kromě fotbalu a stolního tenisu zejména hudbu (hraje na klavír) a moderní tanec (tancuje break dance). Dříve tančil v jedné taneční skupině jako řadový člen, ale později zatoužil s bratrem založit skupinu vlastní. Narazili ale na problém s prostorami, které pro ně buď nebyly vhodné, anebo byl jejich pronájem příliš drahý.

Jednou ho kamarádi přivedli do klubu v IQ Roma servisu, kde zjistili, že mohou využít prostory klubu pro zkoušky své taneční skupiny. Pedagožka IQRS jim pomohla vyhledávat příležitosti pro jejich zviditelnění se v rámci různých vystoupení a tanečních soutěží. Klient si společně s ostatními členy taneční skupiny za asistence pedagožky podal vlastní projektovou žádost na nacvičení muzikálového představení Romeo a Julie – Příběh ulice, které po secvičení bylo úspěšně prezentováno divákům z řad žáků

základních škol i širší veřejnosti. Při nacvičování muzikálu se klient F. dozvěděl spoustu nových informací o hraní a choreografii, měl možnost spolupracovat s různými odborníky z oblasti divadelní tvorby.

Díky tréninkům se klient F. seznámil s novými kamarády a získal možnost pravidelně trávit volný čas na zkouškách taneční skupiny, které ho baví. Velmi si cení nových zkušeností, jako byla např. účast na festivalu Gen Rosso v Letovicích, kde se dozvěděl, jak se tvoří muzikál, a účastnil se tanečních nácviků lektorovaných zahraničními profesionály. Je hrdý na možnost účinkovat v brněnském Divadle Reduta s vlastním muzikálem a skupinou Dance the Yard a na možnost s ním vystoupit např. i na festivalu Jeden svět. Říká, že do budoucna chce něco dokázat, ideálně být profesionálním hudebníkem a tanečníkem – nyní je studentem SOUŠ, oboru kuchař-číšník.

Romové tančí s „bílymi“. V brněnské adaptaci Romea a Julie

William Shakespeare by se možná divil, že i jeho nesmrtelní milenci z Verony se mohou dočkat happy-endu. Ale zřejmě by se proto nezlobil, protože nenávisti, vášně a lásky pořád zůstalo v představení Romeo a Julie – Příběh z ulice i tak dost. Inscenaci či spíše taneční vystoupení podle slavné tragédie, která měla ve středu premiéru v brněnské Redutě, totiž společně připravili mladí lidé z romské komunity i mimo ni.

Zamilovanou dvojici tak tvoří romský chlapec a bílá dívka. „Chtěli jsme s bráchou udělat nějaký muzikál, a toto téma se nám líbilo,“ vysvětlil sedmnáctiletý představitel Romea Ferdinand Holub z taneční skupiny Dance the Yard. Jeho bratr Lukáš pak v představení exceluje jako Tybalt.

Ve stylu street dance

S realizací pomohlo brněnské sdružení IQ Roma servis a představení se stalo hlavním výstupem dlouhodobého projektu Tancem k pochopení a toleranci. Jeho hlavním cílem je zapojit romskou a neromskou mládež do vzájemné tvořivé spolupráce. „Chtěli jsme ukázat, že hudba a tanec spojuje různá etnika a že právě společné zájmy mohou zlepšit jejich soužití,“ uvedla pedagožka Nela Živčáková, která se na projektu podílela.

V představení vystupují mladí lidé ve věku od 15 do 18 let, jako taneční styl si vybrali street dance.

Montekové proti Kapuletům neboli Romové proti „bílym“ Námět Příběhu z ulice zůstal stejný jako u Shakespeara, je však přenesený do současnosti. Proti sobě stojí dvě skupiny, Romeovi Montekové a Kapuletové kolem Julie. Jinými slovy: Romové proti „bílym“ a naopak.

Navzdory jejich nepřátelství se ale do sebe Romeo a Julie zamilují. „I když však Romea ztvárnil Rom, postavy Monteků už nehrají jen Romové a naopak zase ztvárnili některé postavy z rodu Kapuletů,“ přiblížila etnicko-dramatický koktejl Živčáková.

Chodit s bílou dívkou? Proč ne

Na rozdíl od originální předlohy se však v tomto představení neumírá. Dopsaná postava Dobra ožíví i Mercuria a na sebevraždu Romea s Julií ani nedojde. Znepřátelené rody totiž včas najdou něco, co je může spojit – tanec.

Jako Julie se představuje studentka Veronika Volanková, která s tím, že hraje s Romy, žádný problém neměla třeba ani mezi svými spolužáky. „Nikdo se tomu nesmál, ani mne za to neodsuzoval,“ říká křehká dívka. A dokonce si prý sama umí představit, že podobnou lásku by si obhájila i ve skutečnosti. Jasno má i Ferdinand Holub. „Chodit s bílou dívkou? A proč ne?“

Jiřina Veselá

www.lidovky.cz, 7. ledna 2010

3.2.7 Terénní pedagogická práce

Pedagogičtí pracovníci IQ Roma servisu v roce 2009 pracovali také přímo **v terénu, v přirozeném prostředí klientů**. Pedagogický tým se kontaktoval především s rodinami, které mají děti předškolního nebo školního věku. Řešil s nimi zakázky týkající se **výběru mateřské a základní školy, volby středoškolského studia, přestupů a školní problematiky, možnosti stipendií** a podobně. Pedagogičtí pracovníci v rámci programu Case managementu také úzce spolupracovali se sociálním programem IQRS, v některých případech navštěvovali rodiny společně. Pedagog se zajímal o zdravý vývoj, výchovu a vzdělání dítěte a terénní pracovník pomáhal rodině řešit problémy týkající se např. zadluženosti, bydlení či zaměstnanosti.

Terénní pedagogická práce přispívá k bližšímu kontaktu pracovníků s rodinami a k lepšímu pochopení klientů a jejich potřeb.

Díky **práci v terénu** se pedagogové seznámili s **rodiči** a sociálním prostředím těch dětí, se kterými se v rámci aktivit programu (a také při doučování, PC dovednostech a jiných zájmových aktivitách) setkávají. Tato činnost napomáhá **bližšímu pochopení a poznání našich klientů a jejich potřeb**. Terénní pedagogická práce je také úzce propojena s výukovými aktivitami. Navštěvujeme rodiny klientů, kteří se u nás vzdělávají či plánují své budoucí studium. Osobním kontaktem a konzultacemi **rodiče motivujeme k podpoře svých dětí a zapojení se do plánování jejich budoucnosti**.

V rámci terénní práce navštěvujeme také **vzdělávací instituce** a další organizace. V jednotlivých klientských případech poskytujeme **možnost doprovodu, asistence nebo mediace** při jednání klientů a jejich rodičů na školách či úřadech. V případě, že klient potřebuje službu, kterou mu nemůžeme poskytnout, nabídneme mu návazné služby jiných organizací, včetně možnosti doprovodu na úvodní setkání.

3.2.8 Plány Centra motivace a stimulace na rok 2010

V roce 2010 se chceme zaměřit na větší **podporu participace klientů**, na jejich podíl na vytváření programu, přinášení témat, zapojení se a přijetí zodpovědnosti. Jedním z prostředků je také projekt obnovy parku na Leitnerově ulici v Brně, v němž se klienti podílejí na výrobě laviček pro tento park a poté pro jejich slavnostní instalaci připraví kulturní program pro okolní obyvatele. Tato akce tak splní další z cílů pedagogického programu – **pozitivní prezentace klientů směrem k veřejnosti**.

Nadále budeme realizovat **multikulturní aktivity** a nabízet klientům smysluplné **zájmové a volnočasové činnosti**. Velkou výzvou je pro nás rozjezd **rádia Jak to vidím já**, do jehož moderování zapojujeme klienty i další romské osobnosti.

Do budoucna chceme více oslovit rodiče našich dětí, a to nejen formou terénní práce a konzultací, ale také prostřednictvím **komunitních akcí a nabídky činností i pro dospělé**.

Systém prevence

Na počátku roku 2010 jsme založili **tým prevence**, který v organizaci sleduje nejen **řešení důsledků rizikového chování mládeže**, ale současně vytváří **koncepti efektivní preventivní péče**. Zaměřujeme se na prevenci zneužívání návykových látek včetně kouření, alkoholu a drog. Pro školy sestavujeme preventivní program nabízející nejen osobnostní lekce a poradenství pro klienty, ale také provázání s volným časem a rodinnou intervencí. V současnosti spolupracujeme s dalšími organizacemi, abychom nastavili efektivní řešení problematiky v součinnosti s dalšími odborníky. Připravujeme rozjetí **terénních programů „streetworku“** zaměřených na rizikovou mládež. Do běžného programu NZDM pak chceme pravidelně vnášet témata **osvěty, prevence, zdravého životního stylu a rozvoje osobnosti našich klientů**.

Připravujeme koncepti preventivní péče a zahájení terénních programů „streetworku“ zaměřených na rizikovou mládež.

Sehnat drogy na Cejlu je snadné. Ví to polovina místních dětí

Jak v Brně sehnat heroin nebo pervitin? Nevíte? Na Cejlu nebo Bratislavské ulici vám to řekne každé druhé dítě ve věku od 12 do 17 let. Zjistil to výzkum, který pro Odbor sociálního začleňování Úřadu vlády zpracovala společnost SocioFaktor.

Stav závislosti na drogách u dětí a mládeže v „sociálně vyloučených lokalitách“ a jak snadné je pro ně tyto drogy získat zjišťovala kromě škol v Brně také v dalších 11 městech České republiky.

„Masově rozšířené jsou zkušenosti s cigaretami, alkoholem a marihuanou. Ta dokonce předstihla alkohol. Zkušenosti s tvrdými drogami jsou sice ojedinělé, ale alarmující je skutečnost, že se děti a mladiství pohybují v prostředí, kde je konzumace drog běžná a nijak se nad tím nepozastavují,“ shrnul David Oplatek z Úřadu vlády výsledky průzkumu, který v Brně probíhal na přelomu roku.

Radní chce zřídit dětské detoxikační středisko

To dokazují i vybrané odpovědi žáků na otázku, kde se dají drogy sehnat: „Všude možně, kam jdete za roh“ nebo „V různých barech, na ulici, kdekoli v téhle době! Kromě doma“. V Brně přitom informace tohoto typu dodnes úplně chyběly. Náměstek primátora Daniel Rychnovský (KDU-ČSL) na základě výzkumu navrhne vedení brněnského magistrátu opatření, která mají situaci zlepšit.

„Situace je o to vážnější, že je to na druhém stupni základních škol. V Brně, když přijde do školy intoxikované dítě, tak neví, co si s ním počít,“ vysvětluje Rychnovský, že ve městě musí vzniknout něco jako dětské detoxikační středisko.

„Hlavní je prevence“

Ze závěrů výzkumu taky vyplývá, že chybí pořádný terénní program, který se v Brně momentálně rozbíhá. Doporučuje posílit i represi proti dealerům drog, dělat kontroly v hernách a hlavně zavést důkladnou prevenci.

„Když se už na 1. stupni základních škol lépe zacílí prevence, řada problémů se tak eliminuje,“ dodal Oplatek. V Brně

by tomu mělo pomoci komunitní centrum Hvězdička, které má vzniknout v srdci brněnského „Bronxu“.

„Právě vzniká projekt centra, které by se mělo stát střediskem pro tyto děti. Měly by se tady učit, jak změnit své volnočasové aktivity. Tím pak budou mít menší sklony k drogám,“ říká Kateřina Dubská (SZ), která na magistrátu vede pracovní skupinu pro sociální začleňování.

Chybí i specializovaní psychologové a psychiatři

Právě v centru Hvězdička by mohlo vzniknout chybějící detoxikační centrum pro děti a mládež, které by pak bylo jediným na jižní Moravě.

„Vím, že jedno takové centrum je v Praze a pak známe spíš zahraniční modely, například z Lipska,“ říká Veronika Vaňková, vedoucí pedagogického programu neziskové organizace IQ Roma servis.

V ambulantní péči však zůstane dítě jen pár hodin, než účinky drogy odezní. Co pak s ním? V Brně není ani speciální léčebna, který by se děti do 18 let zbavovaly závislosti. A podle Vaňkové v Brně ani dost psychiatrů a psychologů, kteří by se na tyto problémy specializovali.

„Pokud se vyskytnou takové problémové případy, pošlou je ke klasickému psychiatrovi nebo do dětské nemocnice. To ale nemá efekt, protože jsou nastavení na jiné klienty nebo problémy,“ vysvětluje Vaňková problémy související s dětskou závislostí.

Pomoc musí začít již u rodičů

A vzniká už doma, kdy chce dítě prostřednictvím drog uniknout z problematického prostředí sociálně slabé rodiny. Pomáhat jim i jejich rodičům chce teď s novým projektem organizace Podané ruce.

Spojila síly s IQ Roma servisem a DROMem – jedni ví, jak na drogy, druhí mají zkušenosti s rodinami. S týmy, ve kterých budou i psychiatři a psychologové se budou snažit „přeprogramovat“ rodiny nebo pomoci s dluhy.

„Kolegové nám otevrou dveře. Budeme mít možnost jít přímo do ohniska,“ říká Pavel Novák z Podaných rukou.

Barbora Fialová

www.idnes.cz, 1. dubna 2010

Příklady z praxe – výběr z kazuistik: Zapojení do vysílání internetového rádia

Klientka dochází dlouhodobě na aktivity pedagogického programu IQ Roma servisu. Ze začátku spolupráce se hodně angažovala na tvorbě příspěvků do časopisu Romano V.I.P., zejména rubriky, kam pravidelně přispívá články o hudbě a historii Romů.

V současné době se podílí na realizaci nového projektu – živého vysílání v rámci internetového rádia. Do projektu byla vybrána na základě výběrového řízení, které se uskutečnilo v IQRS. Jedná se o pilotní projekt, pořad je zařazen do vysílání vysokoškolského rádia R na Masarykově univerzitě v Brně. Klientka spolupracuje s naší organizací dobrovolně a zcela

zadarmo. Přípravuje upoutávky, vybírá hudbu, kterou sama pouští, naučila se obsluhovat mix a spolu s další kolegyní připravují koncepci celého vysílání, v rámci něhož realizují i živé vstupy s hosty.

Klientka nyní studuje Střední školu managementu a práva v Brně. Na tuto školu přestoupila ze středního odborného učiliště, kde studovala obor cestovní ruch, ale nepříjemnosti a rasová diskriminace ze strany žáků ji donutila tuto školu opustit. O klientce se dá se říct, že se pohybuje jak mezi Romy, tak mezi majoritou, kde má silné vztahy a mnoho kamarádů.

| 3.3 Mimořádné aktivity

V rámci aktivit pedagogického programu IQ Roma servisu jsme v roce 2009 uskutečnili mnoho zajímavých **motivačních** a současně **rozvojových akcí** pro naše klienty. Některé akce probíhaly přímo v prostorách organizace, jiné se uskutečnily mimo město Brno.

| 3.3.1 Akce pořádané v prostorách IQ Roma servisu

Valentýnská besídka

Svátek svatého Valentína jsme jako každý rok i letos oslavili společně s klienty. Pro klienty bylo připraveno vyrábění přáníček, hry a soutěže, diskotéka a doprovodný program kapely. Celá akce se nesla v příjemném duchu pohody a radosti ze společného setkání.

V rámci mimořádných aktivit pracovníci pedagogického programu uspořádali pro klienty např. Valentýnskou besídku.

Mulačák

V rámci ukončení prázdnin proběhla akce Mulačák. Pro klienty, jejich rodiče, přátele a pracovníky IQ Roma servisu bylo uspořádáno setkání, kde klienti navštěvující taneční kroužek vystoupili se svým programem. Pro všechny byly připraveny hry a soutěže, grilování a prostor pro společnou zábavu s hudebním doprovodem.

Módní show

V minulém roce byla 2× uspořádána módní show pro klienty pedagogického programu. Na akci bylo shromážděno oblečení a módní doplňky. Klienti si z nich tvořili modely, které následně v rámci módní přehlídky předváděli. Všechno oblečení i doplňky byly shromážděny z dobrovolné sbírky a klienti si je po ukončení akce mohli ponechat.

Mikulášská besídka

Akce měla za cíl vytvořit pro klienty a jejich rodiče prostor pro strávení společného odpoledne při hrách, vyrábění papírových masek a tanci. Na příchod Mikuláše s čerty a andělem se těšilo nejedno dítě a všichni, kteří chtěli dostat drobný dárek, si museli připravit písničku nebo básničku. V rámci programu zahrála kapela, která trénuje v IQ Roma servisu, a zpříjemnila tak společné chvíle všech, kteří se akce zúčastnili.

Na Mikulášskou besídku IQ Roma servisu byli pozváni mladí klienti i jejich rodiče.

| 3.3.2 Pobytové a víkendové akce

Motivační víkend v Blansku

V březnu 2009 se devět klientů pedagogického programu zúčastnilo **motivačního víkendu zaměřeného na profesní orientaci mládeže**. Cílem akce byla motivace pro středoškolské studium a hlubší reflexe možností a očekávání žáků vycházejících ze základních škol. Součástí aktivit byly techniky osobnostní výchovy zaměřené na sebereflexi, prezentaci a komunikaci.

Táborový pobyt pro klienty v Újezdě u Rosic

Pětidenní tábor proběhl na přelomu července a srpna 2009 a zúčastnilo se ho 15 dětí ve věku 10–13 let v doprovodu pěti pedagogů IQ Roma servisu. Bydlení bylo zajištěno v dřevěných chatkách kempu Basketbalka blízko vesnice. Na programu byly různé výlety do blízkého okolí, hry a soutěže, tancování, zpívání u táboráků, koupání v přehradě, sběr hub v nedalekém lese a nechyběla ani stezka odvahy, kterou všichni táborníci úspěšně zvládli. Jednotlivé techniky a soutěžní disciplíny měly za cíl **podpořit u dětí kreativitu, sebe prezentaci a sebereflexi**. Během tábora jsme se všichni učili vzájemné spolupráci a respektu k druhému.

Letní táborový pobyt byl zaměřen na rozvoj kreativity, sebereprezentaci a sebereflexi klientů.

Návštěva Osvětimi

V červenci 2009 se konal třídní výlet do polské Osvětimi, kterého se zúčastnilo 13 klientů. Cílem výletu bylo klientům **zprostředkovat osobní zážitek s problematikou holocaustu, rasismu a Židů**. Program se skládal z návštěvy historického centra Krakova, návštěvy židovské čtvrti v Krakově a hradu Wawel, návštěvy solných dolů chráněných UNESCO ve Wieliczce a návštěvy muzea v Osvětimi a Birkenau. Akce byla realizována v návaznosti na multikulturní lekce Centra motivace a stimulace.

V návaznosti na multikulturní lekce měli klienti možnost zúčastnit se poznávacího výletu do Osvětimi.

Výlety

V období letních prázdnin jsme pro klienty uspořádali několik výletů. Výlety nesly často myšlenku **využití volného času klientů k zábavě, ale také poznávání** nových věcí, učení se novým dovednostem, poznávání lidí kolem sebe a utváření nových přátelství. Navštívili jsme například ZOO v Brně, historické památky města Brna, hvězdárnu, aquapark v Blansku nebo spřátelené nízkoprahové centrum Ambrela v Třebíči.

3.3.3 Účast klientů na vystoupeních a akcích

Festival 3+1 Letovice

V srpnu 2009 se deset klientů taneční skupiny Dance the Yard účastnilo týdenní přípravy muzikálu Streetlight, který se konal v rámci festivalu 3+1 v Letovicích. Klienti byli zařazeni do deseti pracovních workshopů, jež byly vedeny umělci mezinárodní kapely Gen Rosso (18 umělců z devíti zemí světa: Argentina, Brazílie, Keňa, Tanzánie, Španělsko, Polsko, Itálie, Švýcarsko a Filipíny), a spolu s těmito umělci představili muzikál Streetlight. Na přípravě festivalu se účastnilo kolem 200 dětí a studentů ze čtyř zemí světa (Česká Republika, Maďarsko, Polsko a Německo) a díky tomu měli naši klienti možnost poznat i jiné kultury a jiné národnosti a spolupracovat s nimi na přípravě muzikálového představení.

Taneční skupiny Dance the Yard se zúčastnili mezinárodního workshopu v rámci festivalu 3+1 v Letovicích.

Festival romské kultury v Hradci Králové

Hudebníci naší skupiny se zúčastnili prázdninového festivalu romské kultury v Hradci Králové, kde zahráli svoje písně. V rámci festivalu vystoupila i taneční skupina Dance the Yard, která sklídila velký potlesk za svoje vystoupení. Festival je každoročně příjemným setkáním Romů žijících v Hradci Králové a široké veřejnosti, která nachází zalíbení v tradiční romské hudbě.

Festival ZŠ 28. října

Klienti, kteří jsou hudebně nadaní a trénují v rámci zkušebny IQ Roma servisu, předvedli své vystoupení na festiválku ZŠ 28. října, jenž prezentoval dovednosti žáků této školy a mladých Romů navštěvujících volnočasové aktivity.

Mezinárodní den Romů

Tak jako každý rok, i v roce 2009 se pracovníci a klienti IQ Roma servisu zúčastnili Mezinárodního dne Romů. IQ Roma servis byl v roce 2009 koordinátorem akce. V rámci kulturního programu mohli diváci zhlédnout taneční vystoupení skupiny Dance the Yard a k poslechu hrály skupiny muzikantů, kteří trénují v rámci hudební zkušebny pedagogického programu IQRS.

V průběhu oslav Mezinárodního dne Romů představili klienti IQRS své dovednosti brněnské veřejnosti.

Soutěže taneční skupiny Dance the Yard (D-T-Y)

V minulém roce se tanečníci skupiny D-T-Y, kteří pravidelně trénují v IQ Roma servisu, zúčastnili významné soutěže EMCO Dance Life Tour. V Jihomoravském kraji vyhráli první místo a v rámci celorepublikového kola se umístili na druhém místě, a to ve skupině zaměřující se na rekreační street dance styl.

3.4 Plány a cíle pedagogického programu na rok 2010

I v roce 2010 budou pracovníci pedagogického programu IQ Roma servisu především poskytovat kvalitní služby našim mladým klientům. Zapojíme je do organizačních i veřejných aktivit, budeme spolu s nimi **pozitivně prezentovat mladé Romy** a realizovat **multikulturní aktivity** pro ně i veřejnost. Využijeme **spolupráce s mezinárodními partnery**, vyměníme si zkušenosti se zahraničními

organizacemi a podpoříme talentovanou mládež v jejích vizích. Zúčastníme se spolu s klienty zahraničních workshopů a konferencí, kde budou mít možnost sdílet své zážitky i nápady s dalšími mladými Romy či prromskými organizacemi.

V roce 2010 se významným způsobem **rozšíří pedagogické aktivity i mimo Brno do několika obcí Jihomoravského kraje**. V Ivanovicích na Hané, Vyškově, Mikulově, Hodoníně a Zastávce u Brna chceme klientům nabízet **profesní a studijní poradenství, v návaznosti na sociální poradenství** současných terénních pracovníků v obcích. Školám nabídneme **poradenské a preventivní programy pro žáky 1. a 2. stupně**. Do spolupráce zapojíme také další instituce a dobrovolníky z obcí. Náš tým se tak bude nadále rozšiřovat o nové pracovníky.

I v roce 2010 chceme pokračovat ve spolupráci s pracovníky sociálního programu IQRS na projektu **Case managementu – rodinného přístupu v klientské práci**. Zaměříme se nejen na pokračování spolupráce se stávajícími rodinami, ale také na vytipování rodin, v nichž chceme intervenovat v oblasti zneužívání návykových látek u dětí.

Novou výzvou pro rok 2010 je **vzdělávání nabízené pro další instituce a organizace**. Naši pracovníci vytvoří a v praxi ověří několik **vzdělávacích modulů** – např. profesní a finanční poradenství pro mládež, multikulturní aktivity a další. Poté budou pracovníci v rolích lektorů školit zájemce z řad jiných neziskových organizací či vzdělávacích institucí. Veškeré moduly budou **akreditovány** a zpracovány do **metodických materiálů**.

Další nová témata, kterým se chceme v roce 2010 v rámci pedagogického programu IQRS věnovat, jsme specifikovali v jednotlivých kapitolách o centrech.

» Projekty pedagogického programu za rok 2009 i plánované na další období přibližuje kapitola **Projekty** (s. 58).

Tým 13 pracovníků pedagogického programu poskytl v roce 2009 služby 510 klientům.

4. Pobočka IQ Roma servisu v Břeclavi

V Břeclavi dlouhodobě absentovala síť sociálních služeb určených pro cílovou skupinu klientů IQRS. Zlepšení tohoto stavu přineslo **otevření samostatné pobočky naší organizace v Břeclavi-Poštorné v prosinci 2008**.

Díky úspěšné projektové žádosti IQ Roma servisu došlo v průběhu roku 2009 k významnému rozšíření nabídky služeb pobočky o další aktivity, které v Břeclavi dlouhodobě scházely a po nichž byla ze strany cílové skupiny vysoká poptávka: kromě již realizované **terénní sociální práce** se rozjel zkušební provoz **poradny** a zásadní bylo také zahájení **pedagogických aktivit** v Břeclavi.

Břeclavské pracoviště IQ Roma servisu klade důraz především na **komplexní práci s klientskými rodinami**. Základem je **úzká spolupráce mezi pracovníky sociálního a pedagogického programu**. Nabídka služeb tedy zahrnuje aktivity, které se snaží pokrývat poptávku klientů všech věkových kategorií:

- **terénní sociální práce,**
- **práce pedagogů v terénu,**
- **poradenství v otázkách zaměstnanosti,**
- **odborné sociální poradenství,**
- **nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (klub Přístav),**
- **výukové aktivity** (zejména doučování klientů a zvyšování jejich počítačových dovedností),
- **skupinové i individuální poradenství pro volbu školy.**

Pracovní tým pobočky na konci roku 2009 tvořili **dva terénní sociální pracovníci, jeden odborný sociální poradce a dva pedagogové IQRS**, kteří poskytli své služby přibližně **120 klientům** prostřednictvím **1 100 kontaktů**. V Břeclavi probíhá také intenzivní spolupráce s **deseti dobrovolníky**, kteří se věnují zejména doučování klientů v domácnostech i v prostorách pobočky.

Pracovníci břeclavské pobočky IQ Roma servisu kladou důraz na komplexní práci s rodinami klientů.

Zahájení pedagogických aktivit v Břeclavi bylo spjato především s otázkou personálního zajištění, s hledáním vhodných prostor pro zřízení nízkoprahového klubu pro naše klienty a s propagací našich služeb v klientských rodinách a na břeclavských vzdělávacích či navazujících institucích. Po zvážení dostupných variant se pro umístění NZDM jako nejvýhodnější ukázal volný prostor v rámci objektu na tř. 1. máje v Poštorné, který již IQ Roma servis využíval pro zázemí terénních sociálních pracovníků.

Byly nastaveny otevírací hodiny **poradenského zařízení a nízkoprahového klubu**. Ten byl zprovozněn v druhé polovině září 2009 a jeho otevření se setkala se značným zájmem dětí z blízkého i dalekého okolí. Proběhlo rovněž **kontaktování břeclavských základních škol** s nabídkou spolupráce při **doučování žáků** a realizování **skupinových poradenských lekcí**.

Vyjádření Městského úřadu Břeclav k aktivitám břeclavské pobočky IQ Roma servisu

- 1. Jakou formou (při jakých činnostech) jste s IQ Roma servisem v roce 2009 spolupracovali?**
- 2. Jaké aktivity IQ Roma servisu jsou pro Vaši instituci přínosné?**
- 3. Co by dle Vašeho názoru přispělo k efektivnější spolupráci?**
- 4. Další náměty či připomínky.**

Mgr. Dagmar Gasnářková, Městský úřad Břeclav, vedoucí oddělení soc.-právní ochrany dětí a soc. služeb
Helena Šestáková, Městský úřad Břeclav, sociální kurátorka oddělení soc.-právní ochrany dětí a soc. služeb

- 1.**
 - a) *V rámci lokálního partnerství,*
 - b) *město Břeclav a IQ Roma servis mají výbornou spolupráci k naplnění zákona č. 108/2006, o soc. službách – terénní práci, dále se podařilo ve spolupráci naplnit volnočasovou aktivitu pro děti a mládež – nízkoprahový klub v Břeclavi-Poštorné,*
 - c) *pracovníci IQ Roma servisu se plně věnují dětem, jak naplnění volnočasové aktivity, tak doučování dětí,*
 - d) *umožnění fotovystavy v prostorách našeho městského úřadu.*
- 2. Viz č. 1.**
- 3. Spolupráce bez připomínek, je zde úzká vazba mezi námi a IQ Roma servisem, která moc dobře funguje.**
- 4. Všechno se průběžně, operativně řeší – takže pokud to bude fungovat i nadále tímto způsobem, není co připomínkovat.**

Klienti pedagogického programu

mají k dispozici **klub**, kde mohou trávit svůj volný čas společně s pedagogickými pracovníky, mají možnost navštěvovat **hudební a dramatický kroužek**. Současně je jim nabízena možnost **dou-**

čování, po kterém je mezi klienty a jejich rodiči poměrně vysoká poptávka a které z velké části zajišťují dobrovolníci z řad studentů břeclavského gymnázia. Klienti mohou s pedagogickými pracovníky řešit **volbu školy a otázky školní problematiky**. V průběhu roku 2009 **nízkoprahové zařízení** IQRS v Břeclavi navštívilo denně v průměru **15–20 dětí** a bylo realizováno **osm lekcí osobnostní výchovy na břeclavských základních školách**.

Klienti sociálního programu

využívají služeb **terénního sociálního pracovníka**, který je navštěvuje přímo v jejich domácnostech, nebo se mohou dostavit do poradenského zařízení, kde je jim k dispozici **poradenský pracovník**. Terénní sociální pracovníci břeclavské pobočky přibližně jedenkrát týdně jezdí s nabídkou svých služeb také do klientských rodin v blízkém **Mikulově**. V rámci terénní sociální práce a odborného sociálního poradenství jsme během roku 2009 spolupracovali přibližně se **70 klienty**. Mezi nejčastější zakázky klientů patřilo především **hledání zaměstnání, předluženost domácností a otázky spojené s bydlením**.

Za necelý rok a půl existence pobočky naší organizace v Břeclavi-Poštorné se nám podařilo navázat úspěšnou **spolupráci s relevantními břeclavskými institucemi a dalšími poskytovateli sociálních služeb**, zejména se **Sociálním odborem a Oddělením sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) Městského úřadu Břeclav**, s **Domovní správou**, se **základními školami** v Břeclavi

a s místním **gymnázium**. Pracovníci pobočky IQRS se také aktivně podílejí na činnosti **Lokálního partnerství Břeclav**.

Cíle pobočky IQ Roma servisu v Břeclavi na rok 2010

K hlavním cílům břeclavské pobočky IQRS na rok 2010 patří:
– příprava na **registraci nové, komplexní sociální služby „sociálně-aktivizační služby pro rodiny s dětmi“**,
– navázání dlouhodobé **spolupráce s břeclavskými školami**,
– **ovlivnění strategie města** ve prospěch klientů IQRS,
– navázání funkční **spolupráce s Úřadem práce** v Břeclavi.

Břeclavský tým IQ Roma servisu tvoří 5 pracovníků.

Příklady z praxe – výběr z kazuistik: Neplatná výpověď z nájmu

*Klientka dostala od majitele bytu, který obývala, již **po nezaplacení jednoho nájmu výpověď**. Byla motivována svou situací vyřešit – jeden dlužný nájem jako důvod výpovědi se jí zdál podivný, byť tento důvod výpovědi byl uveden i v nájemní smlouvě s majitelem bytu, kterou podepsala. Pro řešení situace bylo výhodné, že zareagovala okamžitě, tj. že nebyla propásnuta lhůta, po kterou je možné výpověď z nájmu zažalovat pro její neplatnost. Klientka neměla právní povědomí o svých právech ohledně změny majitele bytu (novému majiteli, který odkoupil její byt od města, podepsala novou nájemní smlouvu, která obsahovala pro ni několik nevýhodných bodů, což vůbec činit nemusela). Klientka uzavřela s terénním sociálním pracovníkem IQ Roma servisu zakázku týkající se **udržení stávajícího bydlení**.*

*S klientkou bylo dohodnuto, že musí v co nejkratší době uhradit své dlužné závazky vůči pronajímateli, a dále bylo sjednáno, že pracovník celou věc projedná s právníkem IQ Roma servisu. Klientka během několika dnů uhradila dlužnou částku za nájemné. Z konzultací s právníkem IQRS vyplynulo, že je na místě **výpověď z nájmu zažalovat jako neplatnou**, neboť je v rozporu s občanským zákoníkem – důvodem k výpovědi podle zákona je teprve neuhrazení trojnásobku měsíčních nákladů na bydlení.*

*Klientce bylo navrženo, aby se ještě před zažalováním výpovědi u soudu pokusila s majitelem bytu **vyjednávat** a dosáhnout*

*z jeho strany odvolání výpovědi z nájmu. Avšak toto telefonické **vyjednávání nebylo úspěšné** – majitel bytu trval na své výpovědi s tím, ať o celé věci rozhodne soud. Pracovník IQRS tedy společně s klientkou sepsal žalobu na neplatnost výpovědi z nájmu a klientka si tuto žalobu společně s příslušnými přílohami (kopie výpovědi, nájemní smlouvy, dokladů o zaplacení nájemného) podala na Okresní soud v Břeclavi.*

*Následně byl zřejmě majitel bytu vyzván soudem, aby se k žalobě vyjádřil, a to jej vedlo k tomu, že svou **výpověď písemně odvolal**. Po tomto písemném odvolání klientka za pomoci pracovníka IQRS sepsala **zpětvzetí žaloby na neplatnost výpovědi z nájmu bytu** a podala ji na Okresním soudu v Břeclavi.*

*Při vzájemné spolupráci klientky a pracovníků IQ Roma servisu bylo dosaženo **úspěšného uzavření zakázky – bydlení klientky bylo udrženo**. Klientka i její rodina mají opět jistotu bydlení. Klientka se vyjádřila ve smyslu, že nikdo kromě pracovníka IQ Roma servisu jí nebyl schopen poradit, že výpověď z nájmu je nutno ve stanoveném termínu zažalovat, a tím dosáhnout její neplatnosti.*

*Klientka a členové její rodiny si **zvýšili právní povědomí o právech a povinnostech nájemníka vůči majiteli nemovitosti**. Klientka se seznámila s tím, jaké důvody mohou skutečně vést k výpovědi z nájmu, a seznámila se s fungováním Okresního soudu v Břeclavi (samostatná podání na podatelně). Získala větší jistotu při jednání s majitelem nemovitosti.*

5. Koncepční, metodická a PR práce

Pro podporu přímé práce s klienty a jejich reálných dopadů na zmírnění sociálního vyloučení se IQ Roma servis také dlouhodobě věnuje rozvoji **koncepční, metodické, PR a informační činnosti**. Na lokální úrovni se pracovníci organizace podílejí na **komunitním plánování** v Brně i dalších městech Jihomoravského kraje. K realizaci systémových změn nezbytných pro úspěšnou inkluzi naší cílové skupiny přispíváme aktivní **účastí v pracovních skupinách zaměřených na integraci sociálně vyloučených osob**, pravidelným **připomínkáním strategických a koncepčních dokumentů** lokálního i národního významu i **tvorbou a šířením vlastních inovativních koncepcí** (např. značka **Ethnic Friendly zaměstnavatel**). Stále intenzivněji také navazujeme a rozvíjíme v rámci **mezinárodní spolupráce** kontakty s relevantními zahraničními subjekty na bázi projektové i systematického působení ve středních organizacích s celoevropskou působností (EAPN, ENAR).

Pro průběžnou reflexi vlastní činnosti, analýzu potřeb a další koncepční práci IQ Roma servis systematicky rozvíjí **evaluační a výzkumnou činnost**. Na základě poptávky nabízíme dalším organizacím možnosti **stáží** a poskytujeme četná **školení**. Realizujeme **konference, semináře, kulaté stoly a workshopy** napomáhající k dalšímu síťování, vzájemnému učení a prosazování strategických stanovisek na místní i národní úrovni.

Nedílnou součástí našich aktivit je již několik let také intenzivní **práce s veřejností**, kterou v organizaci vykonávají pracovníci úseku pro PR a fundraising. V rámci této činnosti se snažíme informovat a oslovit veřejnost tematickými **kampaněmi, publikační činností** či pořádáním **kulturních a propagačních akcí**.

Pro podporu přímé práce s klienty rozvíjíme také koncepční, metodickou, PR a informační činnost.

5.1 Analytické a výzkumné aktivity projektu NAPSÍ spolu!

V roce 2009 se IQ Roma servis zapojil jako hlavní realizátor do partnerského projektu **NAPSÍ spolu!**, jehož ambicí je **analýza stavu realizace politiky sociálního začleňování v České republice a vytvoření návrhu pro způsob tvorby i obsah dalších Národních akčních plánů sociální inkluze v ČR**.

Pracovníci organizace v tomto roce v **šesti obcích České republiky** realizovali **výzkum lokálních politik sociálního začleňování**. Na základě analýzy koncepčních dokumentů obcí a individuálních rozhovorů s klíčovými aktéry sociálního začleňování v každé z obcí vyhodnocovali soulad lokální politiky s opatřeními obsaženými v NAPSÍ, jejich efektivitu i způsoby jejího vyhodnocování. Na základě analýzy potřeb pak dojde v následujících fázích projektu ke **zpracování podkladového návrhu pro další NAPSÍ**.

Cílem projektových aktivit je připravit návrh participativního modelu tvorby příštího NAPSÍ.

Nezbytnou součástí projektových aktivit je i **návrh participativního modelu tvorby dalšího NAPSÍ** a jeho ozkoušení v rámci procesu vzniku nového dokumentu, který je právě na následující období připravován. Účelem modelu je **zapojit co nejširší spektrum důležitých aktérů tvorby a realizace politiky nejen na národní, ale především místní úrovni**, a zároveň **zohlednit stanoviska a návrhy k řešení situace sociálně vyloučených přímo ze strany cílových skupin** těchto opatření. Pro naplnění tohoto cíle bude v první polovině roku 2010 realizováno několik **regionálních seminářů a kulatých stolů pro zástupce státní správy, samosprávy i občanského sektoru**, skrze které mohou artikulovat své potřeby i doporučení na podobu z jejich pohledu skutečně efektivních postupů pro boj se sociálním vyloučením. Součástí těchto aktivit bude také debata o **možnostech monitoringu plnění sociálně inkluzivních opatření a vyhodnocování jejich efektivity**, resp. účelnosti. Jedním z výstupů by tak měl být i **návrh modelu hodnocení Národního akčního plánu sociální inkluze**.

Pro šíření povědomí o tomto tématu mezi odbornou veřejnost připravil IQ Roma servis **kurz pro vysokoškolské studenty**, který bude realizován na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně na jaře roku 2010.

Padesát chudých radí politikům

Politici se poprvé přímo dozvědí, co od sociální politiky očekávají ti, kteří ji skutečně potřebují. Lidé v nouzi se kvůli tomu sešli minulý týden v Praze.

Boris Šmejkal býval podnikatel. Jenže zkrachoval. Souhrou okolností přišel i o bydlení a skončil na ulici. Z toho nejhoršího mu pomohl časopis Nový prostor, který už několik let prodává. V této organizaci mu pomohli nejen tím, že má výdělek, ale i poradenstvím.

Šmejkalova zkušenost teď může pomoci českým politikům zlepšit postup státu proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Spolu s dalšími padesáti lidmi se totiž Šmejkal minulý týden účastnil setkání lidí se zkušeností s chudobou. Pořádala ho občanská sdružení, která teď zpracovávají získané informace. Výsledkem budou podklady pro národní akční plán proti chudobě.

„Něco podobného se v ČR ještě neuskutečnilo,“ uvedla Jana Říhová z ministerstva práce a sociálních věcí, které akci zaštitilo. Zatímco v jiných oblastech je běžné, že do politiky mluví představitelé lidí, kterých se týká, u oblasti chudoby a sociálního vyloučení je to novinka. „Úředníci byli zprvu touto metodou překvapeni,“ tvrdí Milena Černá z občanského sdružení EAPN.

„Setkání bylo přínosné. Potkal jsem tam hodně spřízněných duší. Nevím ale, jak dalece budou naše podněty vyslyšeny, jak na to budou reagovat poslanci a vláda,“ rozhodl setkání Šmejkal.

Sám se teď bojí, že se opět ocitne na ulici. Má zdravotní potíže, kvůli kterým dostal v roce 2006 invalidní důchod. Minulý rok v listopadu mu posudková komise plný invalidní důchod zrušila s tím, že bude změněn na částečný. O ten hned v listopadu požádal. Poslední plný důchod dostal v lednu. Od té doby nic. Čeká, až mu úředníci částečný důchod vypočítají.

„To mě vrhá do situace dalších dluhů, protože mi byla z důchodu srážena exekuce. Hrozí mi, že nebudu mít na nájem,

zatím to horko těžko řeším prodejem Nového prostoru. Kdybych onemocněl, zůstanu bez prostředků,“ popisuje Šmejkal. „Bojuju o přežití. Nevím, jak dlouho to vydržím.“ A co by sám chtěl změnit? „Úředníci na sociálních úřadech a úřadech práce by se k nám měli chovat lépe. Podporoval bych také větší informovanost, letáky o možnostech sdružení, která mohou lidem v kritické situaci pomoci, ale také právní poradny,“ říká Šmejkal.

Podle Martina Kovalčíka z Člověka v tísní byla potřeba informací jedním z hlavních požadavků, které na setkání zazněly. „Vůbec nezmiňovali peníze. V jejich příbězích se často opakuje jeden motiv, cítí nedostatek informací a lidského přístupu od společnosti. Pak už se o sebe chtějí postarat sami,“ popisuje Kovalčík. „Měli radost, že je někdo poslouchá. Zároveň viděli, že v tom nejsou sami,“ dodává.

Na tom, co je nutné řešit, prý byla docela shoda. Přitom na národní setkání přijeli alkoholici, lidi bez přístřeší, mladí, kteří vycházejí z dětských domovů, trestanci, kteří opouštějí vězení, oběti domácího násilí, imigranti a další.

„Z praxe víme, co je potřeba v legislativě změnit. Setkání nám přinese další argumenty. Ukážeme, že chceme vylepšit podmínky skutečných lidí,“ uvedl Karel Schwarz z EAPN. Jeden z největších sociálních problémů v Česku je zadlužování. Občanská sdružení upozorňují, že by se měla zlepšit ochrana proti nemravným podmínkám půjček. Brojí mimo jiné proti rozhodčím doložkám u půjček, kterými klient často nevědomky souhlasí s tím, že případný spor nebude řešit soud.

Zájem o celostátní setkání byl mezi lidmi se zkušeností s chudobou obrovský. Oslovovala je jednotlivá občanská sdružení, do uzávěrky přihlášek se přihlásilo dvakrát víc lidí, než s kolika organizátoři do diskuse počítali.

V rámci probíhajícího Evropského roku proti chudobě a sociálnímu vyloučení pojedou dva z účastníků národního setkání na konferenci do Bruselu.

Adéla Čabanová

www.lidovky.cz, 20. dubna 2010

5.2 Koncepce Ethnic Friendly zaměstnavatel

Snahou koncepce je skrze aktivní spolupráci se zaměstnavateli **systematicky podporovat rozvoj nediskriminačního prostředí na trhu práce**. Hlavním nástrojem této koncepce je udílení **značky Ethnic Friendly zaměstnavatel, která má ocenit a pozitivně zviditelnit subjekty, jež dodržují zásadu rovného zacházení na trhu práce a vědomě tyto principy ve své personální praxi dále rozvíjejí**. Zaměstnavatelé tuto značku obdrží až na základě úspěšného **objektivního šetření**, které zkoumá

nejen formální způsoby zabezpečení rovného přístupu ke všem zaměstnancům, ale i díky šetření mezi zaměstnanci ověřuje jejich praktické naplňování.

Pro lidi s odlišným etnickým původem, kteří se nejen v době ekonomické stagnace a snižování počtu volných pracovních míst i nadále setkávají při hledání pracovního místa s diskriminačním přístupem, je tato značka silným signálem o vstřícném přístupu některých zaměstnavatelů a další motivací k aktivnímu hledání pracovního uplatnění. Díky zapojení orgánů státní správy a obecně pozitivnímu vnímání značky z jejich strany slouží koncepce také jako vhodná platforma pro síťování.

Značka je udílena **od roku 2007**, kdy byl v IQ Roma servisu realizován pilotní projekt na její tvorbu a další šíření. Od té doby se stalo **držitelem značky 20 zaměstnavatelských subjektů z celé ČR**. Značka je zaměstnavatelům předávána formou slavnostní certifikace za účasti významných zástupců z řad státní

správy a samosprávy a médií. V současné době bude organizace usilovat o další šíření povědomí o značce především v řadách jihomoravských zaměstnavatelů v rámci realizovaného projektu **Čas zkusit to jinak**. Aktuální informace o stavu koncepce lze získat na webových stránkách www.ethnic-friendly.eu.

5.3 Mezinárodní spolupráce

Organizace IQ Roma servis je zapojena do spolupráce na mezinárodní úrovni skrze **aktivní účast ve střešních organizacích EAPN (European Antipoverty Network – Evropská síť proti chudobě a sociálnímu vyloučení) a ENAR (European Network Against Racism) a realizaci projektů**, které jsou specificky zaměřeny na rozvoj spolupráce s organizacemi mimo rámec České republiky. V rámci spolupráce v EAPN jsme **členy Social Inclusion Working Group (Pracovní skupina pro sociální inkluzi)**, která mj. usiluje o větší zapojení lidí žijících v chudobě do tvorby a realizace politiky sociálního začleňování.

Pracovníci organizace se v rámci navazování spolupráce se zahraničními subjekty zapojují i do setkání spřátelených organizací pracujících s naší cílovou skupinou, pořádaných zahraničními subjekty. V roce 2009 tak byla například úspěšně navázána pro pracovníky i klienty přínosná spolupráce s organizací **Amaro Drom** v rámci semináře projektu Empowerment and Mobilization of Roma Youth.

Mezinárodní spolupráci rozvíjíme prostřednictvím aktivní účasti v mezinárodních organizacích a partnerských projektech.

V červnu 2009 začalo IQRS realizovat ze zdrojů ESF projekt **Together and Across**, přímo zaměřený na mezinárodní zasiťování organizací a institucí zabývajících se tématikou sociální inkluze. Partnerství je tvořeno osmi subjekty z celkem pěti zemí Evropské unie a jeho cílem je **posílení kompetencí zapojených partnerů v práci s obyvateli sociálně vyloučených lokalit, přenos příkladů z praxe a také rozvoj spolupráce mezi neziskovým sektorem a orgány státní správy při efektivním řešení problémů spojených se sociálním vyloučením**. Partnery v tomto projektu jsou dvě organizace, se kterými IQ Roma servis spolupracoval již v rámci projektu podpořeného z Iniciativy Společenství EQUAL v minulých letech:

Fundación Secretariado Gitano (www.gitanos.es) je nejvýznamnější španělská nezisková organizace poskytující služby pro sociálně vyloučené romské obyvatele na mnoha místech Španělska i v zahraničí. Její silné zapojení v European Antipoverty Network a dalších sítích, jako je REIIES (European Network of Initiatives for Economic and Social Integration) a SASTIPEN (European Network targeting Health and the Roma Community), je dobrým předpokladem pro posílení mainstreamingu společných systémových strategií na evropské úrovni. FSG je také jedinou neziskovou organizací, která je přímo napojena na síť EURoma a zabezpečuje pro ni pozici technického sekretariátu.

V rámci projektu **Together and Across** spolupracujeme s osmi subjekty z pěti zemí Evropské unie.

County Administrative Board of Stockholm (www.lansstyrelsen.se) je švédskou samosprávnou institucí realizující v souladu s plánem rozvoje služeb (ten je obdobou komunitního plánu sociálních služeb v České republice) strategii začleňování za pomoci nástrojů dostupných všem kooperujícím institucím. Specifikem švédského modelu poskytování sociálních služeb je úzká provázanost samosprávných institucí a neziskového sektoru a rozsah nabídky poskytovaných služeb ze strany samosprávy. Švédský partner navíc zastupuje svou zemi v EURoma.

Nový španělský partner **Associació Valenciana D'Ajuda Al Refugiats** (zkráceně AVAR, www.avar.org) vnáší do partnerství inovativní rozměr práce se sociálně vyloučenou komunitou skrze hromadné zapojení dobrovolníků do práce organizace. Velká část její činnosti spočívá právě na práci dobrovolníků (50 osob), v současnosti má AVAR 30 stálých zaměstnanců ve třech zemích (Španělsko, Maroko, Mali) a je rovněž členem mnoha tematických sítí a pracovních skupin (EAPN, Platforma organizací na ochranu dětí, Imigrační fórum, Valencijská platforma solidarity a dobrovolnictví ad.).

Organizace působící v nových členských státech Evropské unie, v Bulharsku a Rumunsku, pak do mezinárodního partnerství přinášejí především cenné zkušenosti z práce s romskou komunitou. **Indi Roma 97 Social Foundation (www.indiroma97.org)** je malá organizace s několika zaměstnanci, která se zaměřuje na zvyšování zaměstnatelnosti bulharských Romů na trhu práce a podporu jejich sebe-zaměstnávání.

Caritas Satu Mare (caritas-satumare.ro) je nezisková organizace (rumunská Charita), vznikla v roce 1990 a původně se zaměřovala na distribuci humanitární pomoci v oblasti svého působení. Postupem let s uklidněním situace v Rumunsku se stále více zaměřovala na dlouhodobé zlepšování kvality života v oblasti Satu Mare a nyní prostřednictvím 200 zaměstnanců realizuje programy vzdělávání pro děti a mládež a péče o seniory a hendikepované osoby. Část programů stojí také na práci dobrovolníků. Caritas Satu Mare má zkušenosti se síťováním v lokalitě i v zahraničí (zejména partneři v Německu, Rakousku, Švýcarsku, Itálii a Maďarsku).

Od října 2009 se IQ Roma servis zapojil v roli partnera do tříletého mezinárodního projektu **Learning Community**, jehož cílem je zlepšit přístup migrantů a dalších znevýhodněných skupin ve společnosti k celoživotnímu vzdělávání. Kromě předávání zkušeností v odstraňování strukturálních bariér a práce s vyloučenými skupinami osob je hlavní metodou pro dosažení tohoto cíle zmocňování dobrovolníků z komunity jako nositelů dalšího vzdělávání.

Na rok 2010 jsou plánována minimálně **dvě setkání s projekto-
vými partnery v České republice**. Očekávaným přínosem by mělo být nejen sdílení zkušeností a pracovních postupů z naší praxe, ale také jejich následné zlepšování a rozvoj vybraných koncepčních témat (koncepte Ethnic Friendly zaměstnavatel, sociální bydlení, boj proti zadluženosti a předlužení, integrace na trh práce, spolupráce neziskového sektoru a státní správy a samosprávy aj.).

5.4 Public relations

Činnost úseku pro public relations a fundraising (PR) v IQ Roma servisu jde napříč celou organizací. Tento úsek doplňuje hlavní činnost sdružení, tj. klientskou práci, o rozměr koncepčně informační. PR aktivity systematicky rozvíjíme od roku 2007 a za tuto dobu jsme zaznamenali několik výrazných výsledků jak v kontextu Jihomoravského kraje a České republiky, tak i EU. Do činnosti PR patří zejména **příprava propagačních materiálů organizace, medializace činnosti IQRS a námi řešených témat, tvorba a realizace kampaní a koordinace publikační činnosti IQRS.**

PR úsek zajišťuje propagaci a medializaci činnosti organizace a aktuálně řešených témat.

Kampaň v rámci projektu NAPSI spolu!

V roce 2009 začalo PR organizace realizovat **kampaň v rámci projektu NAPSI spolu!** jako podpůrnou aktivitu k **Evropskému roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení 2010**. Jejím prostřednictvím chceme docílit **porozumění a základní úctu české veřejnosti k lidem se zkušeností s chudobou a sociálním vyloučením**. Kampaň spočívá ve vytvoření a zajištění distribuce **videospotu a tištěných propagačních materiálů (zejména pohlednice)** s tematikou sociálního vyloučení a chudoby. Spot bude sponzorsky průběžně od března do listopadu 2010 vysílán Českou televizí a během listopadu poběží také sponzorsky na všech vnitrostátních linkách žlutých autobusů Student Agency. Aby se poslání kampaně šířilo mezi širokou veřejnost, bude spot volně ke stažení na webových stránkách

Distribuuje videospot a pohlednici k ER2010.

Evropský rok proti chudobě a sociálnímu vyloučení v ČR

Evropská unie uvolní na aktivity Evropského roku 2010 (EY2010) celkem sedmáct milionů eur. Česká republika bude moci z těchto zdrojů využít v přepočtu asi 9 milionů korun. Přibližně stejnou částku vyčlenilo i Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.

**2010
Evropský rok
boje proti
chudobě
a sociálnímu vyloučení**

rovněž své první ambasadory, kteří mu propůjčí svou tvář. Jsou jimi ředitelka občanského sdružení IQ Roma Servis Katarína Klamková a prodejce Nového prostoru Boris Šmejkal.

Průběžné informace o dění a dalších aktivitách v rámci Evropského roku 2010 v ČR naleznete na www.EY2010.cz.

Kdo vyhláší Evropský rok?

Do realizace aktivit Evropského roku 2010 je významně zapojen také neziskový sektor. Partneři Ministerstva práce a sociálních věcí ČR jsou Evropská síť proti chudobě a sociálnímu vyloučení v České republice (EAPN ČR), projekt Napsi spolu! a Poradna při finanční tísni. „Věříme, že rok 2010 přispěje k lepšímu povědomí o existenci chudoby, ke zpochybnění některých příčin, jež vedou k sociálnímu vyloučení a chudobě, a tím ke zmírnění stereotypů a stigmatizace lidí žijících v chudobě. Očekávané poselství Evropského roku 2010 veřejnosti je porozumění a úcta, důstojnost všech lidí,“ uvedla předsedkyně EAPN ČR Milena Černá. Evropský rok 2010 má v Česku

Evropský rok zaměřený na aktuální téma vyhláší Evropská komise už od roku 1983. Jedná se o osvětové kampaně, jejichž úkolem je informovat občany a povzbudit je k aktivnímu dialogu. Podstatou Evropského roku 2010 je zapojit celou občanskou společnost, veřejné i soukromé subjekty, sociální partnery, místní a regionální samosprávy, nevyjímaje ty, kdo mají s chudobou přímou či nepřímou zkušenost. Přestože jsou Češi podle nedávných informací Eurostatu chudobou ohroženi nejméně v celé Evropské unii, stále je v České republice řada lidí, kteří v souvislosti se špatnou sociální situací potřebují pomoci.

(10)

Práce a sociální politika, 12. února 2010, s. 8

IQ Roma servisu (www.iqrs.cz, www.jaktovidimja.cz, www.ethnic-friendly.eu) i na jiných webových portálech (www.ey2010.cz ad.).

Brno slaví Mezinárodní den Romů 2009

I v roce 2009 se již tradičně uskutečnila brněnská oslava Mezinárodního dne Romů za společné organizace IQ Roma servisu

Oslavy Mezinárodního dne Romů mají připomenout svátek romské minority a pozitivně zviditelnit její kulturu veřejnosti.

(který projekt v tomto roce koordinoval), Drom, romského střediska, Muzea romské kultury, Společenství Romů na Moravě, Občanského sdružení Ratolest Brno a o. s. Petrov. Na programu oslav, jež mají důstojně připomenout mezinárodní svátek romské minority a pozitivně zviditelnit romskou kulturu brněnské veřejnosti, bylo ztůžkování romskou trikolorou, společný průvod městem, ochutnávka tradičních romských jídel a bohaté kulturní vystoupení – tradiční romské tance dětí, mládeže i dospělých, romská hudba, beat box a vystoupení superstar Moniky Bagárové. Akce se zúčastnilo cca 700 lidí, mezi nimiž byla veřejnost, Romové i přední zástupci města. Během oslav naši pracovníci poskytovali rozhovory pro média, stužkovali návštěvníky akce romskou trikolorou, distribuovali informační letáky a informovali o významu tohoto slavnostního dne.

Internetové rádio

Během roku 2009 PR úsek organizace začal připravovat koncepci **komunitního internetového rádia** a počátkem roku 2010 spustil vysílání pořadu **Sar oda dikhav me/Jak to vidím já** na internetovém rádiu R Masarykovy univerzity v Brně. Tento pořad pravidelně moderuje středoškolská studentka a účastnice vzdělávacích a volnočasových aktivit IQ Roma servisu spolu s PR manažerkou IQRS. Obě prošly v roce 2009 školením pro moderátorky a následně připravily podobu pořadu. Prozatím vysílají jednu hodinu každé dva týdny a svůj pořad ozvláštňují přítomností zajímavých hostů, v budoucnu by se do vysílání mělo zapojit více klientů pedagogického programu IQRS i dalších zájemců z řad romské komunity.

Mladí Romové budou mít vlastní rádio

V Brně vzniká nové internetové rádio pro mladé posluchače. Od běžných rádií se má ale v mnohém lišit. Bude totiž vysílat pro Romy.

„Už je za námi konkurz na moderátora rádia z řad našich klientů a také první školení. Nápad je ale ještě pořád v plenkách,“ upozornila Ivona Parčiová z občanské sdružení IQ Roma Servis, které rádio zaštiťuje.

Duchovním otcem projektu je americký novinář a externí pedagog Masarykovy univerzity Henry Loester.

Na Fakultě sociálních studií učí budoucí žurnalisty. „Myšlenka komunitního vysílání je doma spíš v západní Evropě. Chceme jí ale dát šanci i ve zdejší romské komunitě,“ vysvětlila koordinátorka rodícího se projektu a zároveň studentka prvního ročníku žurnalistiky Petra Giňová.

Sdružení IQ Roma Servis projektu pomůže překonat počáteční obtíže. „Postupně se ale musí postavit na vlastní nohy,“ upozorňuje Parčiová. Nové rádio totiž Romové budou nejen poslouchat, ale také vytvářet.

Náctiletí posluchači

„První moderátory jsme hledali mezi mladými lidmi z Brna od patnácti do sedmnácti let. Prostřednictvím sdružení IQ Roma Servis jsme je pozvali na konkurz, kterým prošlo šest nejlepších,“ popsala Giňová.

Na start projektu teď budou trénovat ve studentském

Rádiu R, které připravují posluchači Masarykovy univerzity. „Začátek celé akce ale necháváme v jejich režii. Přesná podoba vysílání se proto teprve rodí,“ uvedla Giňová.

Doufá, že po třech až čtyřech letech vysílání se Romům z internetového rádia podaří vytvořit první komunitní rádio se samostatnou rozhlasovou frekvencí v České republice. „Předpokládáme, že našimi prvními posluchači budou hlavně náctiletí. Hrát proto budeme hlavně hudební styly, které zajímají mladé lidi. Například hip-hop. V budoucnu ale chceme oslovit všechny generace romské komunity,“ uvedla Giňová.

Ve spolupráci s rádiem Proglas proto koordinátoři plánují také školení starších spolupracovníků. Celý projekt postupně přejde do rukou romské komunity.

Obavy o jeho budoucnost jsou

„Rádio pro Romy? Nápad je to určitě dobrý,“ řekl Brňan Bartoloměj Mucha. Projektu přesto moc šancí nedává. „Problém je hlavně v internetu. Romové by podobné rádio poslouchali, většina z nich stejně jako já ale nemá připojení,“ pochyboval Mucha.

Koordinátoři projektu připouští, že budoucnost rádia je nejistá. „Do komunitního vysílání se pouštíme poprvé. Budeme se na něm učit. I kdyby ale skončilo nezdarem, má smysl. Pro všechny, kteří se do přípravy zapojí, představuje důležitou zkušenost. Ta jim pomůže najít cestu k dalším příležitostem,“ řekla Giňová.

Lucie Hrabcová

www.denik.cz, 8. července 2009

Do vysílání internetového rádia plánujeme zapojit klienty pedagogického programu i zájemce z řad komunity.

Veletrh sociálních služeb v Břeclavi

Během Týdne sociálních služeb, který proběhl v říjnu 2009, připravila břevclavská radnice veletrh sociálních služeb. Cílem veletrhu bylo seznámení veřejnosti s organizacemi působícími v sociální oblasti v Břeclavi a se službami, které poskytují.

PR manažerka, terénní sociální pracovník a koordinátor břevclavské pobočky IQ Roma servisu v rámci veletrhu poskytovatelů sociálních služeb břevclavské veřejnosti představili činnost naší organizace za využití prezentačních panelů, stánku a osobní prezentace. Úspěšnost veletrhu vidíme v cílené distribuci propagačních materiálů místním obyvatelům a v zájmu návštěvníků akce o činnost IQ Roma servisu.

Naši činnost jsme prezentovali prostřednictvím Veletrhu sociálních služeb také břevclavské veřejnosti.

Veletrh JobChallenge 2009

Již druhým rokem se IQ Roma servis účastnil veletrhu JobChallenge pořádaného Kariérním centrem Masarykovy univerzity v Brně. Cílem veletrhu je poskytnout vystavujícím firmám a neziskovým organizacím možnost představit nabízené pracovní příležitosti atraktivní skupině mladých lidí, kteří disponují kvalitním vysokoškolským vzděláním. Záměrem prezentace IQ Roma servisu bylo seznámit studenty s činností našeho sdružení, představit jim aktuální nabídku výběrových řízení a nabídnout možnost dobrovolnictví. Zájem studentů jak o přehled činnosti, tak o nabídku placených i dobrovolnických pracovních příležitostí v IQRS, byl i v roce 2009 velký. O úspěšnosti veletrhu vypovídá i počet účastníků, kterých bylo z řad studentů kolem 1 300, prezentujících firem 40. S radostí jsme se také setkali s již spolupracujícími studenty a navázali jsme nové kontakty s ostatními vystavovateli.

5.5 Publikace

Občanské sdružení IQ Roma servis vydalo **tři publikace** shrnující vlastní dlouhodobé zkušenosti z přímé práce s klienty. Všechny uvedené publikace si stále můžete **zdarma** objednat na e-mailové adrese iqrs@iqrs.cz, v elektronické verzi jsou ke stažení na webu www.iqrs.cz, sekce O nás – Vydané publikace, případně je možno si je vypůjčit v knihovnách.

Metodický manuál Komplexní práce se sociálně vyloučenými komunitami

Manuál obsahuje podrobný praktický popis užívané metodologie při realizaci naší komplexní nabídky služeb pro klienty, je rozčleněn do čtyř sešitů dle jednotlivých oblastí práce (*Služby centra prevence, Služby zaměstnanosti a koncepce Ethnic Friendly zaměstnavatel, Pedagogické aktivity, Východiska, metodologie komplexní práce a evaluace*). K manuálu je přiloženo interaktivní DVD s ukázkami popisovaných aktivit.

Čas zkusit to jinak (koncepční zpráva IQRS)

Koncepční zpráva IQ Roma servisu nabízí stanovisko organizace k oblastem, kterých se nejčastěji dotýkají zakázky uživatelů našich služeb. Kapitoly o *Dluzích a předlužení, Bydlení, Diskriminaci v přístupu ke službám, Trhu práce a Vybraných otázkách systému vzdělávání* nabízejí popis problematických oblastí vyplývajících z analýzy reálné situace sociálně vyloučených komunit v Brně a Jihomoravském kraji, ale také předkládají doporučení a návrhy změn pro partnery z řad představitelů státní správy a samosprávy, vzdělávacích institucí či zaměstnavatelů.

Jak se neztratit II

Jedná se o aktualizovanou verzi úspěšné brožury *Jak se neztratit*, která je určena převážně pro klienty a obsahuje **názorné tipy a návody na řešení ukázkových situací** týkajících se **bydlení, sociální a zdravotní péče, dluhové problematiky, ale i oblasti vzdělávání a zaměstnanosti**.

Projekty

1. Projekty realizované v roce 2009

1.1 Centrum komunitní a terénní sociální práce

Období realizace: 1. 1. 2009–31. 12. 2009

Výše rozpočtu: 4.722.000 Kč

Zdroje: **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 77 %, Jihomoravský kraj 21 %, statutární město Brno 2 %**

Projekt Centrum komunitní a terénní sociální práce se zaměřuje na **poskytování terénních programů sociálně znevýhodněným klientům převážně ze sociálně vyloučených romských komunit ve městě Brně a dalších obcích Jihomoravského kraje** (Břeclav, Zastávka, Bučovice, Ivanovice na Hané, Tišnov, Blansko ad.). Přestože je projekt hrazen z jednoletých dotací, jedná se o **dlouhodobý projekt**, který byl zahájen již v roce 2003. Obsah projektu je každoročně inovován na základě potřeb klientů i pracovního týmu tak, aby aktivity projektu reagovaly na aktuální poptávku a současně byla zajištěna dostatečná kvalita poskytovaných služeb.

Finanční prostředky projektu byly určeny na personální zajištění pracovníků poskytujících terénní sociální práci i pracovníků zajišťujících další činnosti potřebné pro realizaci projektu, náklady na dopravu v rámci práce s klienty, úhradu vzdělávání a supervize pracovníků či vybavení zázemí Centra komunitní a terénní sociální práce.

Terénní sociální práce spočívá v **práci s klientem či celou rodinou v domácnosti, v zázemí Centra komunitní a terénní sociální práce nebo formou doprovodu na instituce**. Cílem je řešit konkrétní sociální problémy, ale také intenzivní práci s klienty zvyšovat jejich orientaci v obtížné situaci a znalosti, které mohou vést k předcházení podobným obtížným situacím. Pracovník navazuje spolupráci s novými zájemci o službu zejména aktivní depistáží nebo zprostředkováním kontaktu přes jiné klienty (např. příbuzní, známi).

Projekt je zaměřen na poskytování terénních programů sociálně znevýhodněným klientům v Brně a obcích Jihomoravského kraje.

Práce s klienty je založena na **individuálním přístupu a plánování řešení zakázek** (individuální plánování), které spočívá v definici osobních a společných cílů, definování zakázky s klientem, sestavení individuálního plánu zaměřeného na rozvoj schopností a dovedností klienta, využití jeho vnitřních a vnějších přirozených zdrojů, provádění průběžné a závěrečné reflexe řešení zakázky (zpětná vazba, zkvalitnění spolupráce, reagování na potřeby klienta) s cílem **aktivizace klienta a zvýšení jeho samostatného a odpovědného přístupu k životu** (v souladu s posláním organizace). Na individuálním plánování se podílí klient a pracovník. Při práci s klientem pracovník poskytuje odborné konzultace, asistenci, doprovod na instituce, facilitaci a mediaci konfliktů, spolupráci s odborníky a institucemi apod.

Záměrem IQRS je navázat na realizaci projektu i v roce 2010.

1.2 Centrum poradenství a zaměstnanosti

Období realizace: 1. 1. 2009–31. 12. 2009

Výše rozpočtu: 1.680.516 Kč

Zdroje: **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 44 %, Jihomoravský kraj 29 %, Rada vlády pro záležitosti romské komunity 21 %, statutární město Brno 6 %**

Projekt Centrum poradenství a zaměstnanosti zajišťuje prostředky pro **poskytování odborného sociálního poradenství sociálně znevýhodněným klientům převážně ze sociálně vyloučených romských komunit ve městě Brně**. Přestože je projekt hrazen z jednoletých dotací, jedná se o **dlouhodobý projekt**, který byl zahájen již v roce 2003 (před účinností zákona o sociálních službách byly aktivity poskytovány společně s terénní sociální prací, od roku 2007 je odborné sociální poradenství poskytováno jako samostatná služba a v souladu s tím je realizován také samostatný projekt). Podobně jako u předchozího projektu vycházíme ze znalosti prostředí, aby plánované aktivity projektu odpovídaly potřebám klientů i pracovního týmu.

Z projektu byly hrazeny náklady na personální zajištění poradenských pracovníků i pracovníků zajišťujících další činnosti potřebné pro realizaci projektu, vzdělávání a supervize pracovníků, vybavení zázemí Centra poradenství a zaměstnanosti.

Pracovníci mají pro práci s klientem vybaveny **dvě poradny** (na ul. Hybešova 41 a Cejl 49). Práce s klienty je založena na **individuálním přístupu a plánování řešení zakázek** (individuální plánování), které spočívá v definici osobních a společných cílů, definování zakázky s klientem, sestavení individuálního plánu zaměřeného na rozvoj schopností a dovedností klienta, využití jeho vnitřních a vnějších přirozených zdrojů, provádění průběžné a závěrečné reflexe řešení zakázky (zpětná vazba, zkvalitnění spolupráce, reagování na potřeby klienta) s cílem **aktivizace klienta a zvýšení jeho samostatného a odpovědného přístupu k životu** (v souladu s posláním organizace). Na individuálním plánování se podílí klient a pracovník.

Náplní projektu je poskytování odborného sociálního poradenství klientům ze sociálně vyloučených romských komunit Brna a JMK.

Služeb odborného sociálního poradenství také využívají klienti, kterým k vyřešení situace či zorientování se v problému postačí jednorázová konzultace – u těchto klientů je také řešena zakázka a definován cíl spolupráce, konzultují se další kroky vedoucí k řešení problému, ovšem v rámci jednorázového kontaktu. Podstatou těchto konzultací tedy je **předání informací a zlepšení orientace klienta v situaci**, nikoliv zvyšování samostatnosti či kompetencí klienta. Při práci s klientem pracovník poskytuje odborné konzultace, asistenci při sepsání dokumentů, nácvik dovedností apod.

Záměrem IQ Roma servisu je navázat na realizaci projektu i v roce 2010.

1.3 Centrum motivace a stimulace

Období realizace: 1. 1. 2009–31. 12. 2009

Výše rozpočtu: 800.000 Kč

Zdroje: **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 87,5 %, statutární město Brno 12,5 %**

Projekt realizoval **poskytování sociální služby nízkoprahové zařízení pro děti a mládež**. Byl určen především **romským dětem a mládeži ve věku 10–21 let**. Aktivita byla zaměřena na prevenci a podporu kvalitního trávení volného času pro děti ohrožené sociálním vyloučením. Dobrovolné **volnočasové a motivační aktivity** byly doplněny **poradenstvím a individuální prací** s jednotlivými klienty. Poradenské aktivity byly poskytovány také formou terénní práce. Systém sociální služby je doplněn o nabídku fakultativních služeb, která rozšiřuje možnosti osobnostního růstu a participace klientů. Hlavním cílem sociální služby je **podpora vzdělávacích, osobnostních a sociálních kompetencí s důrazem na preventivní charakter aktivit**.

1.4 Jde to i jinak

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, oblast podpory 3.2 podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit

Období realizace: 1. 4. 2009–31. 3. 2011

Výše rozpočtu: 7.942.446 Kč

Zdroje: **Evropská unie 85 %, státní rozpočet ČR 15 %**

Primárním cílem projektu je **zvýšení počtu a udržitelnosti mladých Romů v sekundárním vzdělávacím cyklu a integrace do hlavního vzdělávacího proudu**. Základní myšlenkou projektu je jeho **komplexnost**, propojení aktivit v rámci školy – lekcí profesního poradenství, job klubů i preventivních lekcí formou Divadla Fórum, s aktivitami mimoškolního vyučování a volného času zaměřenými na motivaci, sebeprezentaci a získávání dalších využitelných kompetencí při studiu i při práci.

Projekt nabízí **aktivity poradenství pro volbu profese a studia, skupinové i individuální vzdělávání, aktivity osobnostní výchovy, volnočasové a preventivní aktivity a aktivity podporující sebeprezentaci a participaci mladých Romů**.

Cílem projektu je zvýšení počtu a udržitelnosti mladých Romů v sekundárním vzdělávacím cyklu.

1.5 Together and Across

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Období realizace: 1. 6. 2009–31. 5. 2012

Výše rozpočtu: 4.605.250 Kč

Zdroje: **Evropská unie 95 %, státní rozpočet ČR 5 %**

Specifický projekt **mezinárodní spolupráce** volně navazuje na mezinárodní partnerství uzavřené prostřednictvím projektu IQ servis – Systém pro uplatnění Romů na trhu práce, realizovaného v rámci Iniciativy Společenství EQUAL. Jeho aktivity jsou primárně určeny k **posílení a inovaci kompetencí zapojených partnerů v práci s obyvateli sociálně vyloučených lokalit, k zavádění nových metodik práce a mainstreamingu příkladů z praxe v celoevropském měřítku**.

Projektové partnerství je tvořeno **pěti zahraničními organizacemi: ASOCIACIÓN VALENCIANA DE AYUDA AL REFUGIADO – Španělsko, Fundación Secretariado Gitano – Španělsko, Indi Roma 97 Social Foundation – Bulharsko, Organizatia Caritas Satu Mare – Rumunsko, The County Administrative**

Board of Stockholm – Švédsko) a čtyřmi tuzemskými subjekty: IQ Roma servis, EAPN Česká republika, Jihomoravský kraj a statutární město Brno. Působením některých z partnerů v síťujících organizacích (EAPN, EURoma aj.) na evropské úrovni se předpokládá i vliv na tvorbu sociálně inkluzivních koncepcí na evropské úrovni. Důležitou součástí partnerství je i díky pestrosti zapojených subjektů **rozvoj spolupráce mezi neziskovým sektorem a státní správou.**

Součástí projektových aktivit je pravidelné informování českých i zahraničních partnerů o evropských trendech ve využití metodologií i nových koncepcí při zvyšování vzdělanosti, zaměstnanosti, a tím celkového sociálního začleňování vyloučených minorit, zejména Romů. Děje se tak prostřednictvím čtvrtletně vydávaného **bulletinu**, který je v české i anglické verzi dostupný na internetových stránkách **www.iqrs.cz**. K pravidelnému odběru e-mailem je zároveň možné se přihlásit na e-mailové adrese **togetherandacross@iqrs.cz**.

Podrobnější informace k cílům mezinárodní spolupráce najdete v kapitole **Koncepční, metodická a PR práce** – strana 52.

1.6 Centrum integračních služeb Brno

Regionální operační program Jihovýchod, o. p. 3.1.

Období realizace: příprava 2009–2010, vlastní realizace cca 1. 1. 2011–31. 12. 2014

Zdroje: **Evropská unie, státní rozpočet ČR, Jihomoravský kraj, statutární město Brno**

Cílem projektu Centrum integračních služeb Brno (CIS), jehož investiční část bude realizována v letech 2011–14, je **rekonstrukce budovy Vranovská 45**, která je občanskému sdružení IQ Roma servis zapůjčena městem Brnem na sedmáct let za účelem provozování aktivit organizace.

Rekonstrukcí objektu bude naplněn hlavní cíl projektových aktivit – **vytvoření systémového pracoviště řešícího problematiku sociálně vyloučených lokalit Brna a Jihomoravského kraje** na bázi profesionálního poskytování sociálních a pedagogických služeb, v kombinaci s individuálním přístupem založeným na znalosti dané problematiky a funkčním propojení aktivit s místními základními školami, relevantními středními a vysokými školami, úřady práce, úřady městských částí a dalšími institucemi a organizacemi, se kterými IQ Roma servis dlouhodobě spolupracuje při aktivitách zaměřených na pozitivní změnu situace.

Aktivity, které budou po rekonstrukci v CISu realizovány, se zaměří především na **zvyšování vzdělanosti, kvalifikace, zaměstnatelnosti a zlepšení sociálně-ekonomické úrovně obyvatel sociálně vyloučených lokalit s důrazem na věkovou kategorii 3–18 let a systémové řešení příčin, nikoli pouze následků**. V CISu budou působit poradci pro zaměstnanost, sociální pracovníci, terénní pracovníci, pedagogové a motivační pracovníci. Denně budou vedle sociální a právní poradny poskytovat své služby poradny pro zaměstnanost a pro volbu školy, budou realizovány aktivity doučování, PC a mul-

timediální kurzy, výukové aktivity pro dospělé, volnočasové a nízkoprahové aktivity, klub pro matky s dětmi, rádio pro romskou mládež a další.

Vytvoření Centra integračních služeb poskytne obyvatelům prostor pro **rozvoj osobnostních kompetencí, stabilizaci vlastní sociální situace a vytvoření plánu rozvoje směrem k samostatným, na státu nezávislým občanům.**

Aktivity centra se zaměřují na zvyšování vzdělanosti, kvalifikace a zaměstnatelnosti obyvatel sociálně vyloučených lokalit Brna.

1.7 Centrum integračních služeb Břeclav

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Období realizace: 1. 6. 2009–31. 5. 2012

Výše rozpočtu: 7.870.720,74 Kč

Zdroje: **Evropská unie 85 %, státní rozpočet ČR 15 %**

Tříletý projekt spočívá zejména v **poskytování komplexních služeb (terénní sociální práce, odborné sociální poradenství, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež a pedagogické aktivity) osobám ohroženým sociálním vyloučením, žijícím ve městě Břeclavi**. Ambicí projektu je v Břeclavi personálně posílit stávající službu terénních programů a přinést do města nové služby odborného sociálního poradenství a nízkoprahového zařízení pro děti a mládež.

Základní charakteristikou projektu je **komplexnost** – tj. řešení ne izolovaných problémů, ale snaha vidět problematiku osob ohrožených sociálním vyloučením v širších souvislostech a hledat způsoby řešení problémů ve spolupráci s relevantními partnery (školy, sociální odbor, OSPOD, úřad práce atd.)

Klíčové aktivity projektu jsou: **terénní sociální práce, odborné sociální poradenství, poradenství pro zaměstnanost, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, poradenské aktivity pro děti a mládež a výukové aktivity pro děti a mládež.**

Projektové aktivity tvoří komplexní nabídka služeb osobám ohroženým sociálním vyloučením žijícím v Břeclavi.

1.8 Efektivní a profesionální poskytování terénních programů v sociálně vyloučených lokalitách ve městě Brně

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Období realizace: 1. 9. 2009–31. 8. 2011

Výše rozpočtu: 3.636.714,72 Kč

Zdroje: **Evropská unie 85 %**, **státní rozpočet ČR 15 %**

Projekt vychází ze strategie ukotvené v Komunitním plánu sociálních služeb města Brna. Záměrem je **navýšit počet terénních sociálních pracovníků a terénních sociálně-pedagogických pracovníků poskytujících služby na území města Brna**, cílem realizovaných aktivit je **zlepšení životní situace sociálně znevýhodněných klientů zejména z vyloučených romských lokalit**. Žadatelem projektu je nezisková organizace Drom, romské středisko, naše organizace spolu se statutárním městem Brnem jsou partnery projektu.

Projekt navazuje na dlouhodobě poskytované sociální služby v romských sociálně vyloučených lokalitách a vychází z kontaktů navázaných jak s klienty, tak s partnery. Cíle projektu bude dosaženo **rozvojem terénních programů v lokalitách**.

Terénní sociální práce bude realizována od ledna 2010, na podzim roku 2009 začala realizace nízkoprahových a terénních aktivit pro děti a mládež. Cílem aktivit je nejen **poskytnout sociálně znevýhodněným dětem a mládeži prostor pro kvalitní trávení volného času a osobnostní rozvoj**, ale také je **motivovat** a nabízet dlouhodobé **preventivní programy**.

1.9 Rozvoj informovaného a participativního přístupu k porozumění, hodnocení a tvorbě Národního akčního plánu sociální inkluze v ČR (NAPSI spolu!)

Komunitární program PROGRESS

Období realizace: 1. 1. 2009–31. 12. 2010

Výše rozpočtu: 440.995 EUR (tj. 11.465.372 Kč)

Zdroje: **Evropská unie 80 %**, **Foundation Open Society Institute 20 %**

Projekt si klade za cíl **zvýšit povědomí veřejnosti o procesech sociálního začleňování prostřednictvím realizace modelu participativní tvorby návrhu dalšího NAPSI a průběžným informováním o jeho naplňování**. Partnersky se na něm podílejí organizace Člověk v tísni, EAPN ČR, SKOK a Socioklub za spolupráce s FSS MU v Brně.

Projektové aktivity v roce 2009 byly zaměřeny na **analytické zhodnocení dosavadních koncepcí a nástrojů sociální inkluze v ČR, výzkum lokální politiky sociálního začleňování** v souvislosti s naplňováním opatření obsažených v NAPSI a přípravu na veřejnost zacílené **kampaně v rámci Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení 2010**.

Ve druhém roce realizace projektu (2010) pak bude hlavním cílem **sběr návrhů pro tvorbu podkladových materiálů pro další NAPSI** od všech relevantních aktérů sociálního začleňování. Prostřednictvím **seminářů** a sérií **kulatých stolů** budou do tohoto procesu zapojeni zástupci místní samosprávy a občanského sektoru. Na úrovni státní správy budou osloveni příslušní ministerští úředníci a po celou dobu přípravy podkladů bude projektový tým spolupracovat s Komisí pro sociální začleňování při Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR.

Jedním z prostředků posílení participace na tvorbě NAPSI je realizace setkání lidí se zkušeností života v chudobě.

Zcela novým počinem je **pilotní realizace setkání lidí se zkušeností života v chudobě**, které by mělo vytvořit novou tradici pro posílení prvků výše zmiňované participativní tvorby dalších Národních akčních plánů sociální inkluze.

V rámci **vzdělávání** budoucích tvůrců strategických dokumentů bude také realizován pro VŠ studenty a studentky seminář na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně a po celý rok bude v rámci Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení 2010 probíhat **kampaně** zaměřená na veřejnost, jejímž hlavním nástrojem bude **videospot** distribuovaný sponzorsky v celostátních médiích (Česká televize) i prostřednictvím

dalších partnerů (Student Agency, filmové festivaly ad.). Více informací k ER 2010 a spot najdete na www.ey2010.cz.

Jedním z projektových výstupů je také měsíčně vydávaný **elektronický bulletin**. V případě, že chcete být zařazeni do seznamu jeho příjemců, neváhejte se o něj přihlásit skrze e-mail na adrese iqrs@iqrs.cz.

Podívejte se: Spot má Čechy naučit tolerovat bezdomovce

Nedívejte se na bezdomovce skrz prsty, do chudoby můžete spadnout podobně jako oni! Tak může znít jedno z poselství, která předává Čechům nový klip k Evropskému roku boje proti chudobě. Na jeho vzniku spolupracovalo ministerstvo práce, občanské sdružení IQ Roma servis a další neziskové organizace.

„V Evropě a v České republice jsme po pádu komunismu získali pocit, že všechno bude fajn a že chudoba se nás netýká. Poselství klipu je mimo jiné takové, že se nás týká. Do té situace se může dostat každý jedním špatným rozhodnutím,“ přibližuje Martin Kovalčík z Člověka v tísni, co by si měli lidé po zhlédnutí třicetivteřinového spotu zapamatovat.

Poselství více než aktuální v době finanční krize ale nemá s krizí nic společného. Žádné konkrétní a snadno čitelné sdělení neobsahuje. Z klipu, na jehož konci vrhne dítě po bezdomovci na ulici sněhovou kouli, se dá přesto vyčíst, že by lidé neměli chudobou druhých pohrdat.

„Nemluvíme jen o bezdomovcích, ale i o matkách samoživitelkách, o mentálně nebo zdravotně postižených lidech, kteří se do té situace dostávají úplně stejně jako lidé v Chánově nebo Jinde,“ podotkl Kovalčík.

Peníze na charitu dáváme...

Problém prý není v tom, že by Češi nedávali peníze na charitu. „Česká republika je v tomhle zvláštní, protože na druhém konci světa zemětřesení zničí jednu zemi a my se tady můžeme přetrhout, abychom jim pomohli. Problém máme v tom, že peníze vynakládáme neúčelně,“ dodal.

Videoklip se promítá od včerejška na festivalu dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět, lidé jej ale uvidí i v televizi nebo ve žlutých autobusech Student Agency.

„Spot byl vyroben za 150 tisíc korun včetně DPH a byl financovaný z peněz Evropské unie,“ sdělila mluvčí ministerstva práce a sociálních věcí Štěpánka Filipová.

Evropský rok boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení je výstupem Amsterodamské smlouvy z roku 1997, která na celoevropské úrovni vyhlásila boj proti sociálnímu vyloučení a chudobě a ustanovila řešení této problematiky jako jednu z priorit Evropské unie.

Podle ministerstva práce patří Česká republika k zemím s nejnižší mírou chudoby v EU. V ČR se proti chudobě bojuje i v rámci boje s krizí. Firmy mají například možnost získat prostředky na rekvalifikaci pracovníků, místo toho, aby je dočasně nechaly doma.

Filip Horáček

www.idnes.cz, 11. března 2010

1.10 Learning Community – Immigrants as Educational Facilitators Pave the Way for Immigrants to Access Lifelong Learning

Program Grundtvig

Období realizace: 1. 10. 2009–31. 9. 2012

Výše rozpočtu: 13.827 EUR (tj. 359.500 Kč)

Zdroje: **Evropská unie 80 %, vlastní zdroje 20 %**

Projekt je zaměřen na **implementaci koncepce celoživotního vzdělávání v komunitách migrantů v zemích partnerů projektu** (Německo, Řecko, Rakousko, Holandsko), v jehož rámci budeme předávat pracovníkům projektu metodiky práce zaměřené na posilování kompetencí uplatnitelných na trhu práce a ve vzdělávání. IQ Roma servis vystupuje v roli partnera projektu.

1.11 Podpora a rozvoj romské rodiny

Období realizace: 1. 3. 2009–31. 12. 2009

Výše rozpočtu: 1.308.705 Kč

Zdroje: **Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity (Prevenace sociálního vyloučení a komunitní práce) 66 %, Foundation Open Society Institute 34 %**

Cílem projektu bylo **realizovat dlouhodobou intenzivní práci zaměřenou na celou rodinu i na práci s jednotlivci**. Výstupem je zpracovaná **metodologie case managementu pro práci s rodinou žijící v podmínkách sociálního vyloučení**, která vychází ze znalostí a konkrétních poznatků z praxe.

Cílem projektu byla dlouhodobá intenzivní práce s celou rodinou i s jejími jednotlivými členy.

V rámci projektu se podařilo propojit aktivity a služby, které organizace doposud poskytovala samostatně (terénní sociální práce, rodinná asistence, pedagogické aktivity, poradenství), došlo k efektivnějšímu provázání informací a rodinám byly poskytnuty komplexní služby. Záměrem bylo **podpořit samostatnost rodiny při řešení obtížných situací i kontaktu s institucemi; podpořit zodpovědnost, podpořit schopnost orientovat se v aktuální životní situaci a převzít zodpovědnosti i aktivitu při řešení své životní situace**.

Dalším cílem projektu bylo **podpořit rodinu a její vnitřní vazby**. Jako jeden z prostředků pro upevňování vnitřních vazeb rodiny jsme zvolili formu výjezdové víkendové akce pro rodiny s dětmi a mikulášské komunitní akce.

Do úspěšné realizace projektu se zapojilo **39 rodin** spolu s pracovníky sociálního a pedagogického programu organizace.

1.12 Seznamte se

Období realizace: 1. 7. 2008–31. 12. 2009

Výše rozpočtu: 68.813 EUR (tj. 1.789.000 Kč)

Zdroje: **Grant z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti 85 %, Foundation Open Society Institute 15 %**

Projekt přispěl k podpoře multikulturního soužití romské komunity, veřejnosti a dalších minoritních skupin společnosti.

Cílem projektu byla **podpora multikulturního prostředí u romské mládeže**. Formou realizace **multikulturních lekcí** měli mladí Romové a Romky možnost seznámit se s jinými minoritami ve společnosti, získat o nich nové informace, případně se s nimi setkat. Součástí byly reflexe těchto lekcí a písemné výstupy, které byly vystaveny na prezentačních panelech po celém Jihomoravském kraji, aby s aktivitami byla seznámena i široká veřejnost. Ve spolupráci s klienty byl vydáván **časopis Romano V.I.P.** Doplnujícími aktivitami projektu byly dvě **výjezdní akce do Osvětimi a Letovic a fotografické výstavy** (bližší info k aktivitám viz kapitola **Pedagogický program**, strana 33).

Projekt byl realizován úspěšně a je součástí dlouhodobé strategie organizace – podporovat multikulturní soužití romské komunity, veřejnosti a dalších minoritních skupin.

1.13 Cesta za úspěchem

Období realizace: 1. 1. 2009–31. 12. 2009

Výše rozpočtu: 428.084 Kč

Zdroje: **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR 70 %, Foundation Open Society Institute 30 %**

Hlavní cílovou skupinou projektu byla **romská mládež**, především **druhého stupně základní školy**. Klienti pocházejí převážně **z oblastí sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených**. Tito klienti jsou potenciálně ohroženi nízkou kvalitací a následným neúspěchem na trhu práce. Dalšími příjemci projektu byli **rodiče klientů**, kteří hrají důležitou roli při motivaci a rozhodování romských dětí v oblasti profesní volby. Veškeré **aktivity vedly k přímému ovlivnění vzdělanostní úrovně romských dětí**. Především pak poradenské aktivity a výuka cíleně zvyšovaly vzdělávací šance jednotlivých účastníků. Zásadním úspěchem je **48 klientů**, s nimiž jsme v průběhu projektu pracovali a kteří v září 2009 **nastoupili na střední školu**.

Projekt realizoval tyto aktivity: **skupinové a individuální profesní poradenství, osobnostní výchovu, terénní pedagogickou práci, individuální a skupinovou výuku**.

1.14 Cesta za úspěchem II

Období realizace: 1. 1. 2009–31. 3. 2009

Výše rozpočtu: 75.000 Kč (z toho 64.152 Kč realizováno přes IQ Roma servis, zbytek 10.848 Kč hrazeno donorem přímo dodavateli)

Zdroje: **Výbor dobré vůle 100 %**

Projekt svým obsahem navazoval na výše uvedený projekt Cesta za úspěchem, financovaný z prostředků MŠMT ČR. Cílem byla **podpora vzdělávacích aspirací romské mládeže, především motivace ke studiu na střední škole**. Ze zdrojů Výboru dobré vůle byly zajištěny prostředky pro realizaci motivačních aktivit bezprostředně před podáváním přihlášek na střední školy, především pak na **motivační víkend**, jehož cílem bylo vybrané žáky připravit na vstup na střední školu.

1.15 Divadlo a my, mladí Romové – Tancem k pochopení a toleranci

Období realizace: 1. 4. 2009–31. 7. 2010

Výše rozpočtu: 214.339 Kč

Zdroje: **Ministerstvo kultury ČR 37 %, Jihomoravský kraj 44 % – Dotační program pro činnost národnostních menšin, Mládež v akci 19 %**

Hlavním cílem těchto provázaných projektů bylo **nacvičení a prezentování muzikálového představení skupiny mladých lidí složené z Romů i neromů**. Pod vedením pedagogů organizace a odborných lektorů se skupině podařilo secvičit představení **Romeo a Julie**, jehož poselstvím bylo překonání nesnášenlivosti skupiny láskou dvou mladých lidí. Představení využívalo prvků street dance i videoprojekce. Mělo velký úspěch jak u mládeže, tak široké veřejnosti. Projekt se dostalo také velké publicity, ať už formou článků či reportáže České televize.

Skupina tanečníků spolupracovala i v prvním čtvrtletí roku 2010 a uskutečnila několik úspěšných vystoupení pro veřejnost.

Náplní těchto provázaných projektů bylo nacvičení muzikálového představení skupiny mladých lidí složené z Romů i neromů.

1.16 Chceme být slyšet

Období realizace: 1. 3. 2009–31. 12. 2009

Výše rozpočtu: 94.654 Kč

Zdroje: Jihomoravský kraj 100 %

Tento projekt se navzájem kofinancoval s projektem Divadlo a my, mladí Romové – Tancem k pochopení a toleranci.

Cílem projektu realizovaného v roce 2009 bylo **vytvoření a podpora fungování hudebních a tanečních skupin mladých Romů** využívajících služby pedagogického programu IQRS. Umožňoval **realizaci hudebních a tanečních workshopů a zkoušek** v prostorách organizace. Návazně proběhla **vystoupení a prezentace na veřejnosti**. Příkladem je vystupování na oslavách Mezinárodního dne Romů, účast na festivalu v Hradci Králové, úspěšná účast na soutěži Romský talent, vystupování na vánočních trzích města Brna a další.

Projekt je současně jedním z kroků k naplnění vize organizace – **celkovému rozvoji a pozitivnímu zviditelnění mladých romských generací ve společnosti**.

Projekt podpořil fungování hudebních a tanečních skupin mladých Romů v IQRS a přispěl k jejich pozitivní prezentaci.

1.17 Pro radost

Období realizace: 1. 8. 2009–30. 6. 2010

Výše rozpočtu: 100.000 Kč

Zdroje: Nadace Vodafone 100 %

Projekt Pro radost usiluje o **zvýšení povědomí místních obyvatel**, sousedících s organizací IQ Roma servis, **o cílech a fungování nízkoprahového zařízení pro děti a mládež (NZDM)** vedeného organizací. Projektem chceme **posílit pozitivní vnímání klubu i našich klientů**.

Chceme ukázat, že klienti NZDM jsou aktivní mladí lidé, kteří jsou schopni vytvářet pozitivní hodnoty. Součástí projektu Pro radost je tedy **participace klientů na výrobě mobiliáře určeného pro přilehlý park a následná péče o tyto výrobky, zajištění kulturního programu festivalu spojeného s „otevřením parku“, den otevřených dveří v IQ Roma servisu** obohacený programem pro klienty a místní děti a propagační akce zaměřená na zvyšování informovanosti obyvatel. V roce 2009 probíhala přípravná fáze projektu, hlavní realizace aktivit proběhne v roce 2010.

Cílem projektu je posílit pozitivní vnímání nízkoprahového klubu IQ Roma servisu i jeho klientů okolím.

1.18 Brno slaví Mezinárodní den Romů 2009

Období realizace: duben 2010

Výše rozpočtu: 53.910 Kč

Zdroje: **statutární město Brno 92 %**, **Cooptel, stavební a. s. 8 %**

Cílem projektu byla jednak **důstojná oslava mezinárodního svátku**, který je společný všem Romům na celém světě, ale také **zviditelnění romské minority, její kultury a svátku veřejnosti města Brna**. Romové nemají, na rozdíl od jiných národnostních a etnických menšin žijících na území České republiky, vlastní domovský stát, který by je podporoval v je-

jich úsilí o rozvoj kultury a tradic. Přesto svoje tradice udržují a rozvíjejí, a obohacují tak kulturu evropskou a světovou. Právě prostřednictvím oslavy Mezinárodního dne Romů, který každoročně připadá na **8. dubna**, nejenom brněnští Romové dostali příležitost ukázat a také předat veřejnosti něco ze své kultury.

Podařilo se naplnit i další cíl, tj. **prohloubení solidarity a spolupráce mnoha organizací**, které mají stejnou cílovou skupinu. Oslavy MDR tak nebyly na území Brna roztrženy do více menších akcí. Jednalo se totiž o nad-organizační projekt, který vznikl z vůle a ve spolupráci s ostatními romskými a pro-romskými organizacemi města Brna. Každý rok podává projekt jiná organizace. Město Brno svou podporou (účastí předních zástupců města na akci, zaštitěním akce, finanční podporou) projevuje úctu mezinárodnímu svátku Romů a prohlubuje i medializuje svůj pozitivní a otevřený postoj k Romům i záležitostem souvisejícím se společným soužitím.

1.19 Teambuilding sociálních a pedagogických pracovníků s odbornou diagnostikou na rok 2009

Období realizace: 22.–25. 7. 2009

Výše rozpočtu: 35.000 Kč

Zdroje: **statutární město Brno 100 %**

Místo realizace: Horse farm Lechovice, okr. Znojmo

Poslání teambuildingu:

Tvořivé posílení pracovních strategií a prohloubení cílů organizace a pracovních vazeb, které unikají během každodenních pracovních činností.

Teambuilding je jednou z již pravidelných aktivit organizace, která má významné místo v **rozvoji a udržení kvality poskytovaných sociálních, vzdělávacích, zaměstnanostních a právních služeb pro sociálně vyloučené romské komunity města Brna a JMK**. Vedle toho také významně přispívá k **posilování týmové spolupráce** mezi jednotlivými pracovníky i týmy organizace. Díky navození vhodné atmosféry v mimopracovním prostředí mohlo přirozenou formou dojít k **posílení vzájemné důvěry**, k **upevnění vztahů v kolektivu** i k **psychohygieně**, která je v pomáhajících profesích nutnou součástí prevence syndromu vyhoření. Teambuilding také umožňuje kolektivní evaluaci práce s klienty, zpětnou vazbu na strategické a operační plány organizace i plánování budoucích činností s ohledem na aktuální situaci v sociálně vyloučených lokalitách.

Cílem teambuildingu bylo:

- vzdělávání a odborný růst týmu,
- diagnostika funkčních a nefunkčních procesů v organizaci,
- plánování na strategické a operační úrovni,
- posílení mezitýmových pracovních vztahů a jejich efektivní koordinace,
- psychohygiena pracovníků,
- sdílení a přenos informací, doporučení a prožitků mezi kolegy do následné každodenní praxe.

Posláním teambuildingu je tvořivé posílení pracovních strategií a prohloubení cílů organizace a pracovních vztahů.

2. Projekty připravované na další období (2010–)

2.1 Centrum komunitní a terénní sociální práce

Období realizace: 1. 1. 2010–31. 12. 2010

Výše rozpočtu: min. 4.516.000 Kč

Zdroje: **Ministerstvo práce a sociálních věcí 88 %**, **Jihomoravský kraj 10%**, **Statutární město Brno 2 %**

Jedná se o dlouhodobý projekt, který navazuje na jeho realizaci v předchozích letech. Bližší informace k náplni projektu naleznete v kapitole **Projekty realizované v roce 2009**, strana 58.

V návaznosti na stejnojmenný projekt z roku 2009 budeme dále poskytovat terénní programy sociálně znevýhodněným klientům.

2.2 Centrum poradenství a zaměstnanosti

Období realizace: 1. 1. 2010–31. 12. 2010

Výše rozpočtu: min. 1.474.000 Kč

Zdroje: **Ministerstvo práce a sociálních věcí 88 %, Jihomoravský kraj 10%, statutární město Brno 4 %**

Jedná se o dlouhodobý projekt, který navazuje na jeho realizaci v předchozích letech. Bližší informace k náplni projektu najdete v kapitole **Projekty realizované v roce 2009**, strana 58.

Projekt navazuje na aktivity z minulých let – poskytování odborného sociálního poradenství sociálně znevýhodněným klientům.

2.3 Centrum motivace a stimulace

Období realizace: 1. 1. 2010–31. 12. 2010

Výše rozpočtu: min. 1.100.000 Kč

Zdroje: **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 95%, statutární město Brno 5 %**

V rámci projektu je návazně realizována **sociální služba nízkoprahové zařízení pro děti a mládež**. Součástí služby jsou **preventivní, motivační, volnočasové, vzdělávací a poradenské aktivity**.

Projekt realizuje službu nízkoprahové zařízení pro děti a mládež v rámci Brna a obcí Jihomoravského kraje.

S klienty pracujeme skupinově i individuálně, dle metodik programu, které odpovídají požadavkům **standardů kvality sociálních služeb**. Služba je realizována také formou terénní. V roce 2010 chceme terénní formou spolupracovat s klienty mimobrněnských obcí v rámci Jihomoravského kraje, především v Břeclavi.

2.4 Čas zkusit to jinak

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Období realizace: 1. 1. 2010–31. 12. 2012

Výše rozpočtu: 6.254.321 Kč

Zdroje: **Evropská unie 85 %, státní rozpočet ČR 15 %**

Základním cílem projektu je **napomoci dlouhodobě nezaměstnaným či nezaměstnaností ohroženým obyvatelům sociálně vyloučených romských lokalit v Jihomoravském kraji k plnohodnotnému a dlouhodobě udržitelnému zapojení se do standardních sociálně-ekonomických sítí**.

Klienti se společně s pracovníky organizace zaměří na **stabilizaci rodinné situace a zvýšení příležitostí k získání pracovního místa** formou aktivního vedení při vyhledávání zaměstnání, nástupu do něj a udržení si pracovního místa. IQ Roma servis bude prosazovat systémový koncept **rovného přístupu v zaměstnání**.

Stěžejními aktivitami je poskytování **odborného sociálního poradenství a služeb zaměstnanosti** ve městě Brně, nově budou služby zaměstnanosti ve spolupráci s terénním sociálním pracovníkem rozšířeny také do **obcí Jihomoravského kraje**. Pro efektivnější realizaci projektu jsme uzavřeli partnerství s Jihomoravským krajem, statutárním městem Brnem, městy Bučovice, Ivanovice na Hané, Veselí nad Moravou, Vyškov a obcí Zastávka.

2.5 Vzděláváním k rozvoji

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Období realizace: cca od 6/2010 na 36 měsíců

Výše rozpočtu: cca 2.600.000 Kč

Zdroje: **Evropská unie 85 %, státní rozpočet 15 %**
(proces je v procesu přípravy)

Projekt je zaměřen na **rozvoj obecných i specifických kompetencí pracovníků v kontextu jejich pracovních rolí v organizaci, a tím zvýšení kvality a konkurenceschopnosti poskytovaných služeb**. Vzdělávání pracovníků organizace by mělo probíhat v rámci **akreditovaných vzdělávacích programů**, které reagují na vzdělávací potřeby organizace. Vedle toho mají pracovníci dlouholeté zkušenosti se specifickými metodami práce a cílovou skupinou – projekt se tedy ve své druhé linii bude zabývat vytvářením specificky zaměřených kurzů, workshopů a seminářů, které reagují na aktuální potřeby pracovníků působících v sociálně vyloučených lokalitách.

2.6 Vzdělání JE cesta – systémy pro výuku a motivaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, individuální projekt, oblast podpory 1.2

Období realizace: 1. 3. 2010–28. 2. 2013

Výše rozpočtu: 9.811.448,59 Kč

Zdroje: **Evropská unie 85 %, státní rozpočet ČR 15 %**

Cílem projektu je **metodologicky napomoci rozvinutí místních zdrojů (NNO, školská zařízení) ve vybraných lokalitách pro práci s obyvateli sociálně vyloučených lokalit**. Výukové aktivity budou realizovány pro partnery projektu Olomoucký a Jihomoravský kraj a organizace v krajích působící, pro pracovníky partnerů Diecézní charita ostravsko-opavská a Slezská diakonie a pro pracovníky působící v lokalitách Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách. Jednotlivé **výukové bloky** budou zaměřeny na **poradenství pro volbu školy a povolání, provoz nízkoprahových zařízení pro děti a mládež, case management, monitoring a evaluaci, osobnostní výchovu a metody spolupráce s orgány samosprávy**.

Partnery projektu jsou Olomoucký kraj, Jihomoravský kraj, Diecézní charita ostravsko-opavská a Slezská diakonie.

Projekt prostřednictvím výukových bloků napomůže rozvinutí místních zdrojů pro práci se sociálně vyloučenými obyvateli.

2.7 Začni tady a teď – systém podpory udržitelnosti v hlavním vzdělávacím proudu pro žáky se sociokulturním znevýhodněním

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Období realizace: 26. 1. 2010–30. 6. 2012

Výše dotace: 4.906.244 Kč

Zdroje: **Evropská unie 85 %, státní rozpočet ČR 15 %**

Hlavním cílem projektu je **uplatnit efektivní nástroje ke zlepšení současné situace v oblasti vzdělávání dětí ohrožených sociálním vyloučením ve vybraných obcích Jihomoravského kraje** (Břeclav, Ivanovice na Hané, Vyškov ad.). Realizované ak-

tivity směřují k **posílení školní úspěšnosti, udržení žáků v hlavním vzdělávacím proudu a následné podpoře při profesní volbě a nástupu na navazující studium**.

Uvedených cílů bude dosaženo prostřednictvím individuální i skupinové práce s žáky, individuální práce s rodinami a okolím žáků a systematickou spoluprací se školami, případně dalšími institucemi. Tato spolupráce bude sloužit jako preventivní a eliminační opatření vyloučení romských žáků z hlavního vzdělávacího proudu či předčasného ukončení vzdělání. Tyto aktivity budou doplněny preventivními aktivitami, k nimž bude použito například interaktivních metod osobnostní výchovy či Divadla Fórum.

Partnerem projektu je Základní škola Ivanovice na Hané (okres Vyškov).

2.8 Společná cesta – komplexní práce s rodinou

Období realizace: 1. 1. 2010–31. 12. 2010

Výše dotace: min. 1.500.000 Kč

Zdroje: **Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity 70 %, statutární město Brno – Odbor zdraví 30 %**

Projekt navazuje na aktivity realizované a pilotně ověřené v roce 2009. Pracovní tým IQ Roma servisu složený z pracovníků sociálního a pedagogického programu spolupracoval s **vybranými rodinami**. Na základě zkušeností zvolil nová témata, především v **oblasti sociálně-právní ochrany dětí a prevence drogové závislosti**. Rodinám bude poskytováno odborné sociální poradenství, rodinná asistence a poradenství v oblasti výchovy a péče o dítě. Do řešení problematiky budou aktivně zapojovány i další relevantní subjekty. Návazně budou pracovníci realizovat osobnostní lekce na školách, preventivní programy v nízkoprahovém zařízení a informační kampaně. Dlouhodobým cílem a strategií organizace, k jejichž naplnění tento projekt významně přispívá, je **zlepšení životní situace romských rodin a efektivní řešení problematiky drogové závislosti u romské mládeže**.

Projekt má přispět ke zlepšení životní situace romských rodin a k řešení problematiky drogové závislosti u romské mládeže.

2.9 Vzděláním proti sociálnímu vyloučení, informační kampaň

Období realizace: 1. 6. 2010–31. 12. 2011

Výše dotace: 25.385 USD (tj. 482.320 Kč)

Zdroje: **Nadace Open Society Fund Praha 100 %**

Cílem projektu je **působit na rodiče budoucích prvňáčků ze sociálně znevýhodněných rodin tak, aby volili pro své dítě vzdělání na standardní základní škole** (tedy nikoli ZŠ praktické, kde je vyučováno podle přílohy rámcového vzdělávacího programu pro žáky s lehkým mentálním postižením), aby tak děti získaly potřebné kompetence k pokračování ve studiu či vyučení a následně plnohodnotnému společenskému uplatnění. Souvisejícími cíli jsou: **asistence pro včasné a úspěšné zapsání dítěte do jeho spádové školy, podpora integrace v začátcích školní docházky** a také **monitoring spojený se sběrem dat o stavu přijímání školami v lokalitě**.

Záměrem projektu je motivovat romské rodiče, aby pro své děti volili vzdělání na standardních základních školách.

2.10 Teambuilding sociálních a pedagogických pracovníků s odbornou diagnostikou na rok 2010

Období realizace: červenec 2010

Výše rozpočtu: 20.000 Kč

Zdroje: **statutární město Brno 100 %**

Cílem tohoto projektu je **rozvoj a udržení kvality poskytovaných sociálních, vzdělávacích, zaměstnanostních a právních služeb pro sociálně vyloučené romské komunity města Brna a JMK** prostřednictvím podpory vzdělávání a odborného růstu týmu pracovníků organizace, diagnostiky funkčních a nefunkčních procesů v organizaci, plánování na operační a strategické úrovni, posílení mezitýmových pracovních vztahů a jejich efektivní koordinace a v neposlední řadě také psychohygieny pracovníků.

Cílem projektu je rozvoj a udržení kvality poskytovaných služeb pro sociálně vyloučené romské komunity v Brně a JMK.

2.11 Doplnující projekty pedagogického programu

Pro rok 2010 plánujeme v rámci pedagogického programu IQ Roma servisu realizaci **drobných projektů sloužících pro zkvalitnění a rozšíření našich preventivních volnočasových služeb pro děti a mládež**.

V oblasti prevence plánujeme realizovat projekt **Do nitra** ze zdrojů Jihomoravského kraje – oblast protidrogové prevence. Projekt bude realizován v nízkoprahových klubech v Brně a v Břeclavi. Jeho součástí je realizace lekcí, pravidelných zájmových aktivit a víkendových pobytů zaměřených na osobnostní rozvoj.

Další dílčí projekty zajišťují především **zatraktivnění nabízených činností v Brně a v Břeclavi**. V oblasti prezentačních aktivit chceme především zrealizovat pravidelné **vysílání rádia**, na němž se budou podílet mladí klienti.

Plánujeme další drobné projekty sloužící ke zkvalitnění a rozšíření nabídky preventivních aktivit pro děti a mládež.

Lidé v organizaci

Díky realizaci celé řady nových projektů, které umožňují další rozšíření poskytovaných služeb, pokračuje trend **rozdávání zaměstnanecké základny IQ Roma servisu**. Rok 2009 byl charakteristický podporou nových pracovníků, zejména formou individuálního tutoringu, směrem k profesionálnímu poskytování služeb našim klientům. V roce 2009 vzrostl tým organizace o 9 pracovníků oproti roku předchozímu – pracovalo zde **51 zaměstnanců** (v přepočtu na plný pracovní úvazek **50,5**).

Vedle toho je potřeba do týmů pracovníků zahrnout také dobrovolníky a praktikanty, kteří nemalou měrou přispívají k chodu organizace. V roce 2009 realizovalo v IQRS **odbornou praxi 11 studentů**. Do činnosti IQ Roma servisu bylo zapojeno prostřednictvím dlouhodobé dobrovolnické služby **24 dobrovolníků** a prostřednictvím krátkodobé spolupráce dalších **8 dobrovolníků**.

I nadále se snažíme udržet vizi učící se organizace, pracovníci IQ Roma servisu mají příležitost účastnit se řady **kurzů a školení** vedoucích k rozšiřování jejich kompetencí a znalostí potřebných pro výkon jejich profese. Vedle toho je jim také zprostředkována pravidelná skupinová **supervize**.

1. Členská schůze

Členská schůze je nejvyšším orgánem občanského sdružení IQ Roma servis. Rozhoduje o všech důležitých věcech týkajících se sdružení jako celku, zejména:

- schvaluje stanovy a jejich změny,
- rozhoduje o zrušení, sloučení nebo rozdělení sdružení,
- rozhoduje o vzniku a zrušení řádného nebo čestného členství ve sdružení,
- volí a odvolává další orgány sdružení a řeší spory mezi nimi,
- připomínkuje a schvaluje zprávu o činnosti sdružení a přehled hospodaření za předcházející rok předkládané ředitelkou sdružení na výroční členské schůzi,
- připomínkuje a schvaluje koncepci sdružení a jeho cíle na další období, které předkládá ředitelka,
- může rozhodnout o vystoupení sdružení z právnických osob, síťových organizací, mezinárodních organizací a koalicí.

Kontrolním orgánem sdružení je revizní komise. Revizní komise je minimálně dvoučlenná a je volena členskou schůzí sdružení na funkční období **dvou let**. Úkolem revizní komise je:

- dohlížet na dodržování stanov a plnění usnesení členské schůze,
- dohlížet na dodržování pravidel pro hospodárné nakládání s majetkem a finančními prostředky sdružení se zřetelem ke smluvním závazkům sdružení,
- dohlížet na dodržování právního řádu České republiky v rámci činnosti sdružení,
- minimálně jednou ročně předložit výroční členské schůzi ke

- schválení písemně zpracovanou revizní zprávu shrnující vyhodnocení hospodaření sdružení,
- působit jako smírčí orgán při rozhodování sporů mezi jednotlivými členy nebo orgány sdružení,
- pokud ředitelka sdružení nevykonává svou činnost (pro dlouhodobou nemoc, rezignaci, odvolání apod.), převzít krizové řízení sdružení.

Členská schůze i revizní komise IQRS se schází nejméně **jednou za rok**. V roce 2009 mělo občanské sdružení IQ Roma servis **11 řádných členů (z toho 2 členy revizní komise) a 3 čestné členy**.

Seznam členů IQ Roma servisu k 15. 4. 2010

Řádní členové:

Finnline, spol. s r. o. (www.finnline.cz)

Mgr. Zuzana Gáborová, právnička Kanceláře veřejného ochránce práv

Martin Chromý, odborný stavební dělník

Bc. Wail Khazal, projektový manažer, zástupce ředitelky IQ Roma servisu

Ing. Darina Klamková, ekonomka

Mgr. Katarína Klamková, ředitelka IQ Roma servisu

Helena Křištofová, romská poradkyně, statutární město Brno (**členka revizní komise** do 7. 4. 2012)

Ing. Jana Kubačková Buzinisová, finanční kontrolorka (**členka revizní komise** do 7. 4. 2012)

Mgr. Ondřej Liška, politik

Mgr. Rozita Mertová, herečka

Ing. Petr Raus, dramaturg ČT Brno

Čestní členové:

Bc. Jana Balážová, terénní pracovnice, sociální pedagožka prof. PhDr. Libor Musil, CSc., vedoucí Katedry soc. politiky a soc. práce, FSS MU Brno

Marek Pecha, odborný poradce pro zaměstnanost

V roce 2009 měl IQ Roma servis 11 řádných členů.

2. Zaměstnanci

Personální zajištění organizace má svou jasnou strukturu. **Vedení organizace** tvoří ředitelka, která je zároveň statutární zástupkyně IQ Roma servisu, její zástupce, jenž je současně projektovým manažerem, dále pak finanční manažer a vedoucí programů – pedagogického a sociálního.

Tým sociálního programu k 31. 12. 2009 tvořilo 13 terénních sociálních pracovníků, 3 terénní sociální pracovníci pro JMK, 3 pracovníci v odborném sociálním poradenství a 2 právníci.

Pedagogický tým byl k 31. 12. 2009 tvořen 11 pedagogy specializovanými zejména na výuku, poradenské aktivity pro volbu školy, sociálně-dramatickou výchovu a terénní sociálně-pedagogickou práci.

Pracovní tým břeclavské pobočky se na konci roku 2009 skládal ze 2 terénních sociálních pracovníků, 1 odborného sociálního poradce a 2 pedagogů.

Vedle zaměstnanců působících v přímé práci s klienty má organizace také pracovníky, kteří jejich práci doplňují a rozvíjejí. Toto tzv. **ústředí organizace** na konci roku 2009 představovali: 1,5 koncepční pracovníci, 1,5 PR pracovníci, 4 administrativní pracovníci, 2 účetní a 1 IT technik.

Zaměstnance a pracovníky organizace považujeme za jeden z pilířů kvality IQ Roma servisu.

Seznam zaměstnanců IQRS k 15. 4. 2010

Vedení:

Mgr. Katarína Klamková, ředitelka IQ Roma servisu
Bc. Wail Khazal, zástupce ředitelky, projektový manažer
Ing. Petr Morcinek, finanční manažer

Pedagogický program:

Veronika Vaňková, vedoucí programu
Mgr. Jana Pačinková, pedagožka, zástupkyně vedoucí programu
Romana Bagarová, pedagožka
Marek Chovančík, pedagog Břeclav

Mgr. Martin Kabát, pedagog Břeclav
Mgr. Šárka Kropáčková, pedagožka
Bc. Lucie Oračková, pedagožka
MgA. Karolína Rejlková, pedagožka Břeclav
Mgr. Denisa Sochorcová, pedagožka
David Šarišský, pedagog
Mgr. Kateřina Tomanová, pedagožka
Mgr. Tomáš Tóth, pedagog
Bc. Igor Viduna, pedagog
Silvia Zeljenková, pedagožka JMK
Mgr. Nela Živčáková, pedagožka

Sociální program:

Mgr. Lenka Mrkvánková Maléřová, vedoucí programu
Mgr. Markéta Klečková, TSP Brno, metodička a zástupkyně vedoucí programu
Alena Gronzíkova, TSP Břeclav
Bc. Jan Horák, TSP Brno
Bc. Tereza Horáková, TSP Brno
Andrea Horná, TSP Brno
Miloslav Kavka, TSP JMK
Hana Kazdová, DiS., TSP a koordinátorka JMK
Mgr. Radek Kratochvíl, TSP JMK a koordinátor pobočky Břeclav
Helena Křištofová, TSP Brno
Mgr. Helena Lorencová, poradenská pracovníce
JUDr. Veronika Lovriš, koncepční pracovníce
Mgr. Zuzana Medňanská, TSP Brno
Bc. Jan Milota, TSP Brno
Marek Pecha, poradenský pracovník
Mgr. Bohdana Petkovová, TSP Brno
Bc. Martina Petlachová, TSP a poradenská pracovníce Brno
Bc. Jana Schäferová, poradenská pracovníce Břeclav
Mgr. Adéla Vaňková, TSP Brno

Právní úsek:

Mgr. Anna Meixnerová, právnička
Mgr. Monika Mlejnková, právnička

Analyticko-metodický úsek:

Mgr. Šárka Pólová, vedoucí analyticko-metodického úseku
Mgr. Kateřina Pevná, koordinátorka dobrovolníků
Mgr. Radka Svačinková, asistentka mezinárodní spolupráce

Úsek pro PR a fundraising:

Ivona Parčiová, vedoucí úseku pro PR a fundraising
Mgr. Radka Svačinková, mediálně-koncepční pracovníce

Úsek odborné projektové administrativy:

Mgr. Renata Haráková, odborná projektová asistentka
Petr Máčal, odborný asistent
Mgr. Kateřina Pevná, projektová koordinátorka

Úsek organizační administrativy:

Mgr. Radana Melková, vedoucí kanceláře ředitelky
Žaneta Plachá, projektová asistentka, recepční

Úsek IT:

RNDr. Jiří Holub, IT pracovník

Ekonomicko-personální úsek:

Ing. Ludmila Krčová, účetní
Andrea Štiglerová, mzdová účetní

Provozně-technický úsek:

Bohuslav Dostál (DPČ), pracovník údržby
Marie Giňová (DPČ), pracovnice úklidu Brno
Jarmila Poláková (DPČ), pracovnice úklidu pobočky Břeclav

V občanském sdružení IQ Roma servis pracovalo v minulém roce 51 zaměstnanců.

Vyjádření praktikantky k činnosti IQRS

Magdalena Zlatušková studentka FF MU v Brně

S organizací IQ Roma servis jsem spolupracovala při plnění praxe v rámci studia **sociální pedagogiky a poradenství na FF MU v Brně**. Přestože se jednalo o praxi v rozmezí pouze jednoho týdne, považuji i tuto krátkou zkušenost za přínosnou. Během tohoto týdne jsem byla zasvěcena do sociálního poradenství i do terénní sociální práce hlavně díky ochotě pracovníků, kteří byli vždy k dispozici odpovídat na mé případné dotazy.

Za neefektivnější ale považuji možnost účastnit se pravidelné porady všech pracovníků. Praktikant, po podpisu prohlášení o důvěrnosti získaných informací, dostává možnost nahlédnout do fungování organizace a hlavně problémových úkolů, se kterými se pracovníci běžně setkávají. Pro získání alespoň obecné představy o tom, jak takové projekty fungují, jsou tyto události rozhodně klíčové. Také bezprostřední chování klientů v mé přítomnosti pro mě bylo milé překvapení, a činnost praktikantky tak celkově hodnotím jako pozitivní zkušenost.

Pokud máte zájem o odbornou praxi nebo studijní či pracovní stáž, popř. o přednášku na výše zmiňované téma, obraťte se na:

Mgr. Kateřina Pevná (roz. Zavadilová)
tel.: +420 543 213 310
e-mail: katerina.pevna@iqrs.cz

3. Praktikanti

I nadále vítáme a vycházíme vstříc zájmu studentů z brněnských vyšších odborných a vysokých škol, kteří v naší organizaci chtějí absolvovat **odbornou praxi** v rámci svého studia. V loňském roce jsme navázali užší spolupráci také s jednou z brněnských středních škol. Za uplynulý rok mělo možnost získat zkušenosti v naší organizaci **11 studentů**. Dělo se tak prostřednictvím zapojení studentů do pracovních činností jednotlivých týmů.

V sociálním programu se jednalo především o formu náslechnů klientské práce, asistence u odborného sociálního poradenství či terénní sociální práce, kde mohou studenti spolu s pracovníkem navštívit domácnosti klientů v sociálně vyloučených lokalitách a podílet se na poskytování sociálních služeb. Vedle toho pedagogický program umožnil studentům podílet se na vytváření a realizaci volnočasových a vzdělávacích aktivit, jako je doučování či kroužky, nebo pomáhat při organizaci a realizaci mimořádných akcí pro děti a mládež, jako jsou víkendové party apod.

Kromě odborných praxí udržujeme živé vztahy se školami také prostřednictvím přednášek o naší činnosti, na kterých pracovníci obou programů představují aktivity organizace i vlastní zkušenosti s prací sociálních pracovníků či pedagogů.

4. Dobrovolníci

V roce 2009 se nám podařilo rozvíjet dobrovolnickou základnu naší organizace. Velmi si vážíme osobní aktivity a odhodlání **24 dobrovolníků**, kteří nám v loňském roce pomáhali v naší činnosti. Dobrovolníci jsou z velké části studenti Masarykovy univerzity v Brně, ale k týmu se v uplynulém roce přidaly také dvě dobrovolnice z USA, které se věnují doučování anglického jazyka pro skupinu dětí a dospělých klientů.

Dobrovolnictví je orientováno zejména na **individuální doučování dětí a mládeže přímo v domácnostech**. Individuální forma doučování se jeví po zkušenostech pracovníků organizace jako neefektivnější způsob – klienti vykazují velmi různou potřebu pomoci při vzdělávání, a to jak co do obsahu jednotlivých předmětů (různá úroveň vzdělání), tak co do výběru předmětů, ve kterých je třeba klienty doučovat. Systém individuálního doučování v domácím prostředí je výhodný také ve značné flexibilitě dobrovolníků – jsou schopni okamžitě reagovat na změny vzdělávacích potřeb klientů v návaznosti na školní výsledky. Doučování v rodině má také nesporný pozitivní efekt v **navázání důvěrného kontaktu s rodinou**. Dobrovolník se stává pro klienta respektovaným starším kamarádem, kterému klient i rodina důvěřují. Díky dlouhodobosti a stabilitě doučování se tato aktivita stává automatickou a nedílnou

součástí volného času klienta, resp. rodina s ní počítá. Dalším nesporným benefitem je tzv. mezigenerační učení, tedy efekt na mladší sourozence doučovaného, kteří vnímají přípravu na školní povinnosti od útlého věku jako samozřejmost.

O organizaci a fungování týmu dobrovolníků se stará koordinátorka dobrovolníků, která zajišťuje kontakt s dobrovolníky od vstupního pohovoru, přes sepsání dobrovolnické smlouvy, seznámení s pravidly a povinnostmi, vyškolení v bezpečnosti práce až po koordinaci a setkání dobrovolníka s klientem. Koordinátorka dobrovolníků také 1× za 6–8 týdnů organizuje **supervizi dobrovolníků**. Ta slouží dobrovolníkům jako možnost konzultovat svou práci, dávat připomínky, řešit případné nejasnosti či nesnáze, projevit své emoce a pocity z dobrovolnické činnosti. Vedle supervize poskytuje koordinátorka všem dobrovolníkům dle potřeby **intervizi**, tedy sdílení případové práce, zkušeností, vzájemné podpory a reflexe na úrovni kolegiálních konzultací. Obzvláště u mladých lidí, kteří s dobrovolnickou službou tohoto typu nemají dosavadní zkušenost, je právě forma sdílení velmi podstatná pro vyrovnanost dobrovolníka a potažmo kvalitní poskytování služby.

Vedle **24 dlouhodobě zapojených dobrovolníků** v oblasti individuální doučování nám v roce 2009 pomáhalo **8 dobrovolníků** v rámci mimořádných akcí, jako byl Mezinárodní den Romů, nebo v mnohých akcích pořádaných v rámci nízkoprahového zařízení pro děti a mládež IQRS.

Skupina dobrovolníků je nedílnou součástí týmu pracovníků organizace. Její členové pomáhají zásadním způsobem plnit cíle organizace v oblasti vzdělávání dětí a mládeže, a za to jim patří velké ocenění. I nadále budeme vítat každého, kdo je ochoten se připojit a podat pomocnou ruku v naplňování našich cílů.

Seznam dlouhodobě spolupracujících dobrovolníků IQRS k 15. 4. 2010

Brno:

Hanka Biolková
Petr Blaha
Tereza Cajthamlová
Eva Hanáková
Ivona Hendrychová
Eva Chovancová
Lucie Křivková
Stáňa Midrlová
Zdenka Prokopová
Lenka Sklenářová
Katarína Slezáková
Zuzana Šmideková

Břeclav:

Eva Bartolšicová
Martin Hemzal
Tereza Jelínková
Anna Lachmanová
Kateřina Lampová
Pavla Maděryčová
Kateřina Mahovská
Alena Mochťáková
Kateřina Prachařová
Klára Šubíková
Veronika Tučková
Petr Uher
Viktor Žďárský

**Pokud máte zájem o dobrovolnictví v IQ Roma servisu, obraťte se na koordinátorku dobrovolníků:
Mgr. Kateřina Pevná (roz. Zavadilová)
tel.: +420 543 213 310
e-mail: katerina.pevna@iqrs.cz**

Do našich aktivit se v roce 2009 aktivně zapojilo 24 dobrovolníků dlouhodobě a 8 nárázově.

5. Výkon obecně prospěšných prací v organizaci

IQ Roma servis dlouhodobě spolupracuje s místním střediskem **Probační a mediační služby** v oblasti výkonu alternativních trestů, konkrétně **obecně prospěšných prací**. V loňském roce na našich pracovištích odpracoval tento typ trestu ve výši 60 hodin **jeden klient**. Náplň jeho práce byla orientována k technickému zajištění provozu organizace, jako jsou drobné opravy, montáže apod. Vedle toho také asistoval při organizování akcí pořádaných organizací.

6. Vzdělávání pracovníků IQ Roma servisu

Pracovníci poskytující sociální služby musí flexibilně reagovat na měnící se potřeby klientů, a to jak dospělých, tak dětí a mládeže. Stabilně jsou vystaveni vnějšímu tlaku na rozvoj svých kompetencí, který plyne zejména z vývoje vlastních sociálních služeb a jejich poskytování – změna charakteru zakázek klientů, nové metody a přístupy práce s klienty. Významný vliv má také legislativa v návaznosti na reformní kroky vlády v sociální oblasti a povinnost pracovníků v oblasti vzdělávání dle zákona č. 108/2006 Sb. O sociálních službách.

Potřeba vzdělávání pramení také zevnitř organizace – pracovníci pravidelně hodnotí své silné a slabé stránky jak na individuální, tak týmové úrovni, v rámci pravidelných reflexí. Každý pracovník prochází v půlročním intervalu hodnocením, na jehož základě si společně s vedoucím vytváří **individuální rozvojový plán**. V tomto plánu si pracovník nastaví cíle, kterými chce dosáhnout zvýšení své odbornosti a rozšíření svých kompetencí. Z jednotlivých individuálních plánů pracovníků a identifikovaných vzdělávacích potřeb jednotlivých týmů pak každoročně vzniká **vzdělávací plán organizace**.

Vzdělávací aktivity lze rozdělit do dvou hlavních linií. Interní školení připravují zkušení odborníci a specialisté přímo z naší organizace. Externí školení pak pro nás připravují externí odborníci z jiných organizací a institucí.

Externí školení/workshopy realizované pro pracovníky IQ Roma servisu v roce 2009:

8/2009	Nelegální sňatky cizinců
11/2009	Práce s odsouzenými
11/2009–02/2010	Respektovat a být respektován
12/2009	Práce s hlasem
12/2009	Práce s rodinou v obtížné životní situaci I.
12/2009	Řeč těla
12/2009	Školení manažerských a vůdčích dovedností

Interní školení/semináře realizované pro pracovníky IQ Roma servisu v roce 2009:

9/2009	Důchodové pojištění
9/2009	Práce s nezaměstnanými klienty
10/2009	Finanční vzdělávání
10/2009	Občanský soudní řád
10/2009	Sociálně-právní ochrana dětí
11/2009	Komunikační dovednosti

Organizace pracovníky podporuje v jejich vzdělávání a osobnostním rozvoji.

7. Supervize

Klientská práce klade vysoké nároky na pracovní nasazení, potažmo psychiku pracovníků. Považujeme tedy za podstatné podporovat nejen rozvoj kompetencí pracovníků organizace formou vzdělávání, ale rovněž pracovat na jejich psychické kondici a pohodě a rozvíjet schopnosti vědomé **psychohygieny**. Do této oblasti bezesporu patří i **rozvoj týmové spolupráce**, bez které není možné komplexně pracovat s klientem či rodinnou sítí klienta. **Komunikace** mezi členy týmu i komunikace mezitýmová je jednou z určujících složek kvalitního poskytování sociálních služeb. Obzvláště v situaci neustále se rozvíjející organizace, kdy se nově přichází pracovníci potřebují přirozenou cestou integro-

vat do již fungujících struktur organizace. V neposlední řadě prostřednictvím supervize získáváme cennou zpětnou vazbu ze strany odborníků na obsah naší činnosti i na námi užívané metody a techniky práce.

Sociální program

Pracovníci sociálního programu realizovali supervizi 1× za měsíc. Základními tématy těchto pravidelných setkání byly jednotlivé **kazuistiky klientů** – nově přichází kolegové tak mohli čerpat cenné zkušenosti z práce svých kolegů a zároveň se zapojit do návrhů alternativních řešení klientských případů. Nemalý byl také podíl **práce na týmových vazbách a komunikaci** mezi pracovníky týmu. V průběhu roku 2009 vedli v sociálním týmu supervizi tři odborníci: PhDr. Soňa Cpinová, ředitelka Diagnostického ústavu v Brně, Mgr. Věra Kramerová, externí expertka, a dále Mgr. Jiří Šupa, rovněž externí expert.

Pedagogický program

Obdobně jako pracovníci sociálního programu, také pedagogičtí pracovníci využívali supervize především k řešení komplikovaných **klientských kazuistik**. Vzhledem k dynamickému nárůstu svého týmu se pak velkou měrou soustředili i na **vybudování kvalitního týmu lidí** s důrazem na **efektivní komunikaci** a předávání informací a rovněž na **přátelskou atmosféru**, která se spolupodílí na úspěšnosti klientské práce. I v roce 2009 pokračovala ve vedení supervize pedagogického programu Mgr. Věra Kramerová, externí expertka.

Dobrovolníci

Také rozrůstající se tým dobrovolníků organizace měl možnost účastnit se supervizi. V tomto případě měla supervize především funkci metodicko-vzdělávací: dobrovolníci mohli během jednotlivých setkání probírat a vzájemně přinášet podněty k práci se svými klienty – **zvyšování motivace, funkční výukové metody** apod. Pozornost byla věnována také vhodné **komunikaci s klienty a jejich rodinami**. Supervize týmu dobrovolníků probíhala pod vedením Mgr. Moniky Šišlákové, Ph. D., z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně.

Pracovníci i dobrovolníci absolvují odborné supervize.

Výsledky práce

Nezbytnou součástí **pravidelné reflexe práce IQ Roma servisu** a hodnocení její kvality je **průběžný monitoring a evaluace poskytovaných služeb**. V organizaci se touto činností systematicky zabývá **analyticko-metodický úsek**, v němž v roce 2009 pracovalo **1,75 pracovníc**.

Veškerá práce s klienty a klientkami naší organizace na všech pobočkách je evidována v jednotné **elektronické databázi**, která umožňuje rychlé a přehledné zpracování statistických výstupů i průběžné vyhodnocování plnění monitorovacích indikátorů. Do databáze pracovníci a pracovníce zapisují všechny uskutečněné **kontakty** s klienty a klientkami. U nich je mj. sledována jejich tematika (tedy typ kontaktu), forma, jakou kontakt probíhal, místo, kde k němu došlo, stejně jako např. v rámci kterého projektu byl tento kontakt uskutečněn. Zároveň slouží databáze jako místo pro detailní záznam o průběhu poskytované služby, je v ní tedy evidován proces od uzavření dohody o poskytnutí služby přes individuální plánování až po uzavření zakázky a její reflexi.

V roce 2009 bylo v rámci poskytovaných služeb IQRS s více než **1 700 klienty a klientkami** uskutečněno téměř **22 000 kontaktů** (to představuje cca 120 kontaktů denně). Podobně jako v předchozích letech i v roce 2009 převažovaly mezi uživateli **ženy (58 %)**, zároveň však ještě více stoupl **podíl chlapců a mladých mužů** na aktivitách určených pro mládež (tvořili **65 %** uživatelů v rámci nabídky pedagogického programu).

S ohledem na cíle našich služeb a podstatu dlouhodobé komplexní práce s rodinou i jednotlivci je jistě pozitivním trendem, že již třetím rokem **výrazně klesá počet tzv. jednokontakto- vých klientů/klientek**, tedy těch, kteří v daném roce využijí naši službu pouze jednou. Zvýšení počtu kontaktů s každým klientem či klientkou je především u aktivit pedagogického programu důležitým indikátorem, že model komplexní práce s mládeží je uváděn do praxe a mladí klienti a klientky jsou stále více zapojováni do různorodých aktivit, které jim program nabízí. Třetinu všech kontaktů organizace představují návštěvy nízkoprahového klubu pro děti a mládež.

Kontakty s našimi klienty a klientkami se z větší části odehrávají **v jednotlivých centrech (66 %)**, ve kterých organizace působí, což plně odpovídá charakteru poskytovaných služeb. Zbývá **třetina** kontaktů se realizuje v pro klienty přirozeném prostředí, tedy **v lokalitě**.

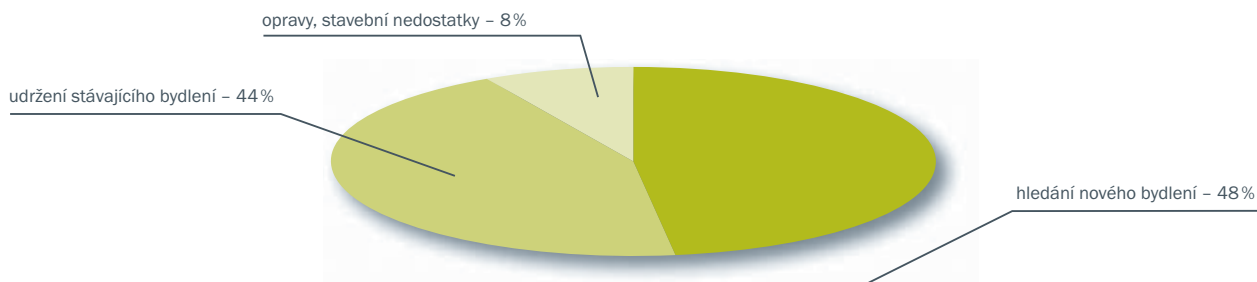

V roce 2009 pracovníci organizace poskytli služby více než **1 700 klientům a klientkám prostřednictvím 22 000 kontaktů**.

Z hlediska tematiky zakázek, se kterými se na nás lidé obracejí, podobně jako v minulých letech **narůstaly zakázky s tematikou zadlužení a předluženosti**. V tomto případě statistika velmi dobře odráží aktuální problémy v celé společnosti a rozhodně tento jev nelze spojovat pouze s cílovou skupinou našich služeb. Zatímco v roce 2008 došlo oproti roku 2007 ke skokovému trojnásobnému nárůstu klientů a klientek s tímto problémem, rok 2009 přinesl „pouze“ o necelou polovinu klientů a klientek více (celkem **460**) než rok 2008. Téma zadluženosti a předlužení tak ve statistice nejčastějších typů kontaktů po letech vystřídalo na první příčce dosud nejčastější zakázku našich klientů a klientek, a to poradenství v oblasti **zaměstnaní**. V této oblasti naopak počet klientů a klientek o cca 10 % klesl (na **496**). Blíže k jednotlivým tematickým oblastem práce a jejich objemu v roce 2009 viz níže.

1. Bydlení

Řešení otázek spojených s bydlením bylo v roce 2009 aktuální pro **488** našich klientů a klientek, což si vyžádalo celkem **2 441**

Graf číslo 1: **Obsah kontaktů při řešení problematiky bydlení**

kontaktů s našimi pracovníky. Problematika bydlení je v celkovém úhrnu nejčastějším obsahem kontaktů řešených našimi terénními pracovníky přímo v terénu.

Co se týče jejich bližší specifikace, téměř polovina z nich se týkala **hledání nového bydlení (48 %)**, o něco méně kontaktů bylo způsobeno snahou **udržet si stávající bydlení (44 %)** a stejný podíl kontaktů jako v předešlém roce **(8 %)** se týkal **stavebních nedostatků a oprav** v bytě stávajícím. Blíže k rozložení viz **graf č. 1** na straně 74.

Problematiku bydlení řešilo v roce 2009 s pracovníky IQRS 488 klientů skrze 2 441 kontaktů.

Při řešení bytové otázky využívají klienti nejčastěji možnosti **konzultace a odborného poradenství** ze strany našich pracovníků a pracovnic **(42 %)**. Ve velké míře, především nárůstem podílu kontaktů týkajících se řešení nedoplatků na nájmu a službách, také pracovníci pravidelně kontrolují plnění dohodnutých kroků ze strany klientů (tzv. monitoring plnění dohody). V necelých 5 % případů se klienti s pracovníky domluví na doprovodu při vyjednávání (většinou) na úřadech. Více k formám kontaktů viz **tabulka č. 1**.

Tabulka č. 1: Forma kontaktů v oblasti bydlení

Forma kontaktu	Počet kontaktů	Podíl (v %)
odborné osobní konzultace	1029	42,1
základní poradenství, monitoring, kontaktáž	990	40,5
telefonáty	192	7,9
osobní doprovod klientů	109	4,5
jednání v zájmu klientů bez jejich účasti	68	2,8
příprava písemných podkladů pro klienty	53	2,2
Celkem	2 441	100

Příklady z praxe – výběr z kazuistik: Nájem bytu (opravy v bytě a jejich úhrada)

Paní M. je spolu s manželem nájemkyní bytu u soukromého pronajímatele. S pronajímatelem vycházela paní M. i její rodina poměrně dobře. Paní M. jen vadilo to, že v bytě řádně nefunguje topení, ze kterého také občas létaly jiskry. Po neustálých stížnostech nechal pronajímatel paní M. topení vyměnit. V domě provedl i další úpravy – nechal nově vyložkovat komín. K překvapení paní M. jí po nějaké době předložil návrh zvýšení nájemného, kdy do nově navržené ceny nájemného také rozpočítal náklady na nové topení v bytě i náklady na vyložkování komína.

*Paní M. se nezdálo, že by tyto opravy měla hradit. Proto přišla do poradny IQ Roma servisu se žádostí o právní radu. S pracovníci poradny zjistily, že ze zákona hradí takovéto větší opravy pronajímatel. **Nájemce by opravy v takovémto rozsahu hradil pouze tehdy, pokud by se na tom s pronajímatelem dohodl.** Nájemní smlouva, kterou paní M. s sebou přinesla do poradny, ale neobsahovala žádné informace o tom, že by paní M. byla povinna podobné opravy hradit. V případě, že se pronajímatel a nájemce nedohodnou o tom, kdo z nich je odpovědný za opravy a úhradu jejich nákladů, potom rozdělení těchto povinností určuje občanský zákoník (§ 687).*

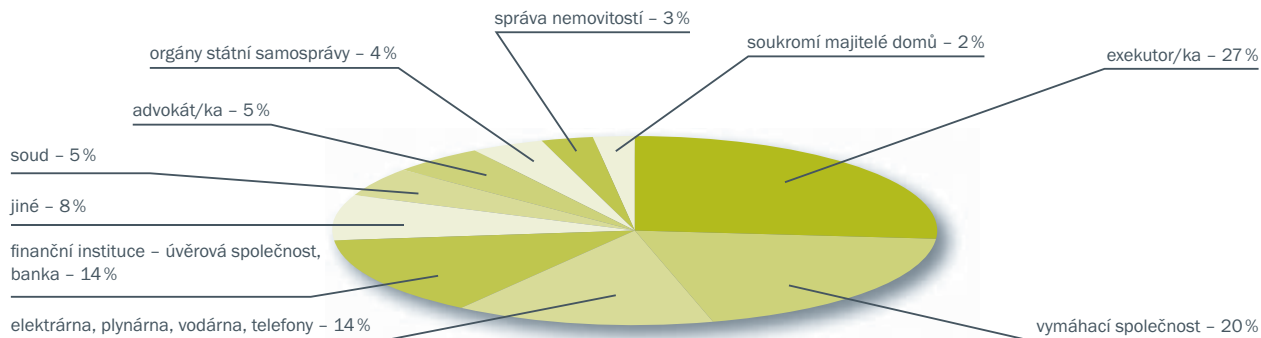
V návaznosti na něj upřesňuje nařízení vlády č. 258/1995 Sb. pojem „drobné opravy“, které má zajišťovat nájemce. V případě paní M. se o takovouto drobnou opravu nejednalo a výměnu topení měl hradit pronajímatel. Paní M. byla ráda, že se ujistila o tom, že požadavek pronajímatele není oprávněný.

2. Zadluženost

V roce 2009 se při problémech s dluhy na nás obrátilo **460** klientů, přesněji řečeno spíše klientek. Ve třech čtvrtinách případů totiž závažný problém zadlužení a předlužení řeší ženy, muži přicházejí s tímto typem zakázky v porovnání s ostatními oblastmi opravdu zřídka.

83 % kontaktů je věnováno tzv. **komerční zadluženosti**, tj. spolupráci klienta a pracovníka na řešení situace při problémech se zvládnutím komerčních půjček, leasingů apod. Zbylou část **(17 %)** tvoří **řešení úhrady dluhů za běžné služby** (elektrina, vodné, stočné, plyn, komunální odpad aj.).

Forma spolupráce je konstantně postavena na **poskytování konzultací a odborného poradenství** ze strany našich pracovníků především při stanovování **plánu splátek** či **vytváření rodinného rozpočtu**. Velký důraz je v tomto případě kladen na **osamostatňování klientů** při řešení vzniklé situace a také na **prevenci** v podobě poskytování informací o rizicích plynoucích z dalšího uzavírání nebankovních půjček. Právě z těchto důvodů je **třetina kontaktů** věnována **monitoringu plnění dohody**.

Graf číslo 2: **Subjekty kontaktované při řešení zadluženosti**

Při spolupráci na řešení vzniklých dluhů je občas nutné pomoci zprostředkovat **kontakt klienta s dalším subjektem**, tj. věřitelem, popř. jeho zástupcem. V roce 2009 se to týkalo **15%** kontaktů v oblasti zadluženosti. **Graf č. 2** dokládá, že nejčastěji kontaktovanými jsou exekutoři a zástupci vymahatelských společností, oproti minulým letům vzrostl také počet kontaktů přímo s poskytovateli služeb (tj. elektrárnou, plynárnou, vodárnou, telefonními společnostmi).

Pro dosažení **ekonomické soběstačnosti domácnosti** a vyhnoutí se splácení tzv. trvale udržitelného dluhu je nezbytné **zabezpečení dostatečných příjmů**. I proto je v rámci poskytovaných služeb **druhou nejčastěji řešenou problematikou** právě oblast **zaměstnanosti**.

Se zakázkami v oblasti zadluženosti se na nás v minulém roce obrátilo 460 klientů.

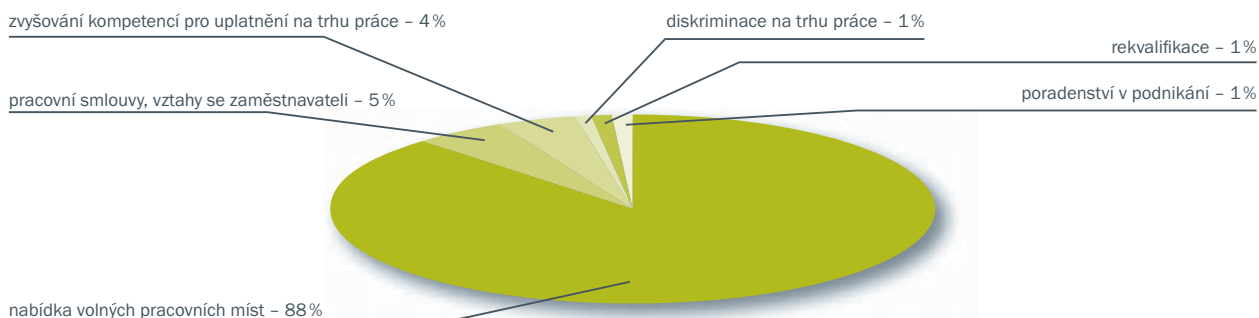
3. Zaměstnanost

Počet klientů a klientek, kteří se v roce 2009 na nás obrátili pro spolupráci v oblasti **zaměstnanosti**, oproti roku 2008 nepříliš významně klesl - z 554 na **496** (přičemž poměr žen a mužů zůstal zachován, tj. 60% žen na 40% mužů) - a v této oblasti bylo uskutečněno **1 606 kontaktů**.

Zakázka ze strany klientů a klientek byla v roce 2009 zcela jednoznačná. Dle statistiky se na nás klienti **nejčastěji** obraceli s **žádostí o spolupráci při hledání uplatnění na trhu práce. Nabídka volných pracovních míst a pomoc při zprostředkování zaměstnání** tvořily celých **88% kontaktů** (78% v roce 2008), v menší míře se pak řešily **vztahy se zaměstnavateli (5,4%)** a i vzhledem k nepříznivé ekonomické situaci na minimum kleslo poradenství v oblasti podnikání (více viz **graf č. 3**).

Součástí naší práce je poradenství při psaní životopisu, příprava na pohovor se zaměstnavatelem, popř. nabídka rekvalifikace, která umožní zvýšení kvalifikace a kompetencí uživatelů našich služeb pro trh práce. Situace na trhu práce se však v roce 2009 oproti minulým letům výrazně změnila. Fakt, že **znatelně ubylo volných pracovních míst** a kontinuálně **stoupal počet nezaměstnaných**, se stal podstatnou překážkou pro nalezení zaměstnání. Zatímco v roce 2008 si díky spolupráci s pracovníky naší organizace našlo zaměstnání 63 klientů, v roce 2009 se to podařilo jenom **třem**.

Jednou z hlavních příčin je samozřejmě také fakt, že zástupci cílové skupiny představují většinou nekvalifikované uchazeče a uchazečky se základním vzděláním. I z toho důvodu je velká

Graf číslo 3: **Obsah kontaktů při řešení zakázek v oblasti zaměstnanosti**

část současných a plánovaných aktivit organizace zaměřena na **prevenci**, tj. skrze poradenství pro volbu školy na **zvyšování kvalifikace mládeže** a prodloužení doby jejich setrvání ve vzdělávacím procesu.

4. Poradenství pro volbu školy

V rámci **poradenství pro volbu školy** se mohou naši klienti a klientky setkat s nabídkou **individuálních konzultací i skupinovou formou výuky**. **Hromadné lekce** jsou realizovány přímo **na školách**, v současné době na pěti školách v Brně a jedné v Jihomoravském kraji. V loňském roce se jich zúčastnilo **240 dětí**. Vzhledem k nastavení pravidelných cyklů, kdy se s jednou třídou dlouhodobě pracuje, se někteří z nich setkali s našimi poradenskými pracovníci i opakovaně. **85 % dětí** na školách, se kterými jsme spolupracovali, **si podalo přihlášku na střední školu**, **48 dětí** pak na střední školu skutečně **nastoupilo**.

Možnosti **individuální konzultace**, při které se většinou s klientem či klientkou dlouhodobě pracuje a sestavuje se osobní rozvojový plán, v roce 2009 využilo **113 klientů a klientek** (mírně převažovali mladí muži, tvořili 53 % uživatelů této služby).

Příklady z praxe – výběr z kazuistik: Poradna pro volbu školy

Klientka L. začala navštěvovat aktivity pedagogického programu IQ Roma servisu v roce 2006. Ze začátku spolupráce klientka navštěvovala zejména nízkoprahový klub a její zájmy byly soustředěny především na to, aby kvalitněji trávila volný čas. S klientkou jsme začali soustavně pracovat v oblasti poradenství pro volbu školy, kde se řešila především otázka školní problematiky – docházka do školy a prospěch klientky. Poradenské pracovníce komunikovaly s matkou klientky. Klientce byl dohodnut přestup na jinou školu, začala chodit na doučování v rámci problematických předmětů. Poté začala pravidelně navštěvovat PC kurzy a aktivitu EEG biofeedback. Její zájmy se rozšířily a byla schopna sama si stanovovat svoje rozvojové cíle. Začala se zajímat o aktivity dramatické výchovy, pravidelně se zúčastňovala exkurzí a návštěv divadelních představení. V rámci multikulturních lekcí posilovala svoje znalosti a dovednosti komunikace a spolupráce s ostatními. Naučila se prezentovat svoje názory a posilovat svoje aspirace do budoucna. S dopomocí poradenských pracovníků úspěšně přestoupila na střední učiliště, kde se v současné době připravuje na povolání cukrářky. Během jejího navštěvování aktivit pedagogického programu se výrazně zlepšil její přístup ke škole i k řešení svých životních zkušeností. Pracovníci jsou v pravidelném kontaktu jak s její rodinou, tak i s učiteli školy, kterou navštěvuje, a mohou tak monitorovat její rozvoj jak z reflexe klientky samé, tak i z referencí jejího okolí.

Při řešení tohoto tématu často spolupracujeme i s **rodiči dětí**, protože **podpora rodiny je v případech dokončení studia základem úspěchu**. V roce 2009 jsme proto intenzivně pracovali s **62 rodinami** našich klientů a klientek poradenství pro volbu školy.

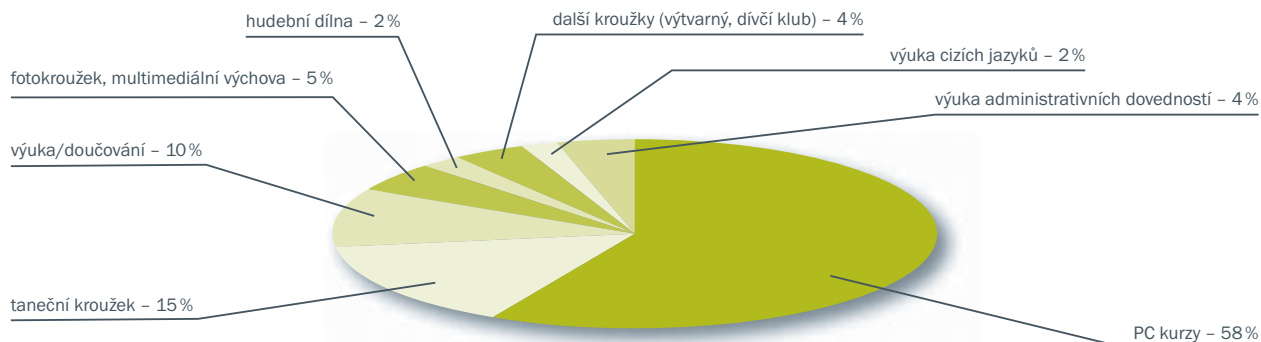
85 % dětí na školách, s nimiž jsme v minulém roce spolupracovali, si podalo přihlášku na střední školu.

5. Výuka

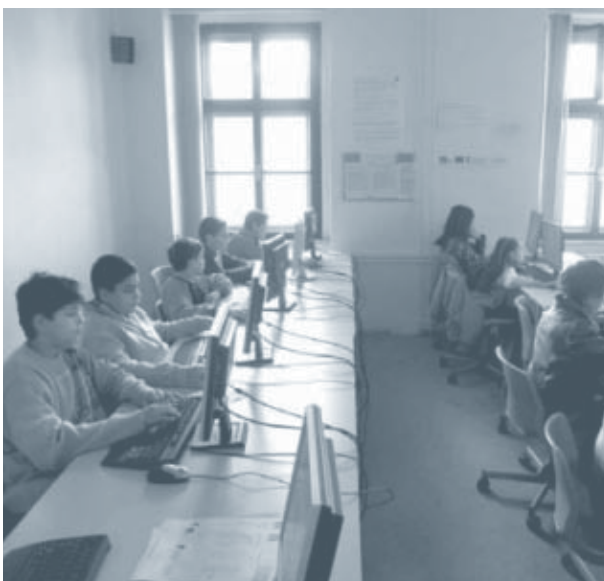
Výukové aktivity jsou z hlediska jejich návštěvnosti a poptávky ze strany klientů pro pedagogický program **klíčovými**. Zájemci mohou navštěvovat od pondělí do čtvrtka hromadné **lekce počítačové výuky**, jednou týdně se účastnit **fotokroužku** a na něj navazující **výuky multimediálních dovedností**, nebo se jim nabízí možnost zapojení do **výuky cizích jazyků**. Nezbytnou součástí výukové nabídky je i **doučování dětí**. To se odehrává jak přímo v prostorách organizace, tak díky zaangażování dobrovolníků a dobrovolnic přímo v rodinách našich mladých klientů a klientek.

I **výukové aktivity** zaznamenaly v loňském roce **nárůst počtu zapojených uživatelů** (o 13 % oproti roku 2008). Alespoň jednou z forem výuky u nás v roce 2009 prošlo **437 klientů a klientek** (z 66 % to byli muži, resp. chlapci, v 34 % případů dívky). Rozložení podílů jednotlivých typů aktivit na celkovém objemu výukových kontaktů dokládá **graf č. 4** (na straně 78).

Tradičně **statisticky nejvýznamnější** jsou **počítačové kurzy**, které jsou typickou hromadně navštěvovanou aktivitou (v průměru 10 dětí na 1 lekci), navíc nabízenou několikrát týdně. I přesto ve své poměrové návštěvnosti tolik nepřevažují ostatní typy výuky jako v minulých letech. Téměř **o 100 % navštěvovanější** se staly **hodiny doučování**. Bereme-li v úvahu, že většinou se jedná o individuální výuku, lze jednoznačně konstatovat, že objem práce v této oblasti významně navýšil. S tím souvisí také **nárůst počtu kontaktů** realizovaných v přirozeném prostředí klientů, tedy přímo **v lokalitě**. Tento příznivý stav je způsoben především **úspěšným zapojováním dobrovolníků a dobrovolnic** do domácího doučování. Celých **44 % kontaktů**, které se vztahovaly k jazykové výuce nebo doučování, byly v roce 2009 vykonány právě jimi. Výrazně také **vzrostl zájem o klubové výukové aktivity**, jako jsou **taneční kroužek, hudební a výtvarná dílna či dívčí klub**. Zatímco v roce 2008 tvořily tyto lekce 9 % výukových aktivit, v roce 2009 již celkem **21 %**.

Graf číslo 4: Realizované výukové aktivity

Do výukových aktivit IQRS se v roce 2009 zapojilo 437 klientů a klientek.

Příklady z praxe – výběr z kazuistik: Hudebna

Od minulých prázdnin navštěvují hudebnu našeho nízkoprahového klubu dva nevidomí chlapci, Jožka a Marek (18 let).

Jožka se učí na klávesy již od útlého věku, a svůj um tak měl příležitost předvést na mnoha plesech a romských zábavách. Doménou Marka je zpěv. Největším úspěchem, podle jeho slov, bylo vystoupení s Michalem Davidem a Jiřím Zonigou, finalistou loňského televizního pořadu Superstar. Marek sám se také letošní Superstar účastnil a podařilo se mu probojovat se do druhého kola.

„Kluci jsou velice samostatní. Je úžasné, jak si například dokážou plánovat čas a taky zařizovat doprovody a drobnou pomoc rodičů a kamarádů,“ říká David Šarišský, pedagog nízkoprahového klubu IQRS. „U děcek si kluci získali prakticky hned respekt a obdiv. Opravdu vyzařují radost a sílu, kterou z nich ostatní cítí. Učíme se od nich všichni,“ dodává David.

S podporou IQ Roma servisu kluci už několikrát vystupovali na veřejnosti. Do budoucna plánují kromě absolvování učebního oboru pečovatelsví také účast na hudebních soutěžích a jejich velkým snem je zařídit si vlastní zkušebnu.

6. Nízkoprahový klub

Brněnské i břeclavské **klubové aktivity** jsou jako **anonymně poskytované služby** monitorovány pouze prostřednictvím prezenčních listin. U nízkoprahového klubu tedy pravidelně evidujeme a z hlediska kapacity **vyhodnocujeme počet uskutečněných kontaktů**, kterých bylo v roce 2009 něco málo přes **6 000**. V meziročním srovnání to znamená, že **přibyl objem práce o rovných 100 %**, což je z větší části způsobeno i otevřením **nového klubu Přístav v Břeclavi**.

Taneční a hudební kroužky a workshopy jsou specifické kroužky předpokládající individuální plánování práce s klientem a dlouhodobou spolupráci. Jako takové jsou tudíž formou zakázek i kontaktů v databázi zaznamenány, a je možné je tak i statisticky vyhodnocovat. V roce 2009 se do tanečních a hudebních aktivit zapojilo **140 klientů a klientek**, což představuje **šedesátiprocentní nárůst** oproti roku předchozímu. Tento skok můžeme připsat především novým atraktivním projektům zaměřeným na rozvoj tanečních schopností našich klientů a jejich prezentaci (např. úspěšné muzikálové představení Romeo a Julie).

V nízkoprahovém klubu v Brně a Břeclavi jsme v minulém roce uskutečnili přes 6 000 kontaktů s klienty.

Finanční zdroje

1. Příjmy organizace od roku 2003 (v Kč)

Rok 2009 byl specifický v tom, že naše organizace již nerealizovala projekt EQUAL, a projekty, které ho nahrazují, začínaly až v průběhu roku 2009, proto je podíl financování chodu organizace z evropských fondů relativně malý (20 %). Státní rozpočet

ČR se podílel 45 % a zbylých 35 % je podíl zdrojů od jiných institucí, nadací a samospráv (Jihomoravský kraj, statutární město Brno, Open Society Foundation, Evropská komise, Nadace rozvoje občanské společnosti ad.).

Zdroj/Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	předpoklad 2010
Dotace celkem	1 771 728	2 669 565	8 824 055	12 739 073	14 770 927	18 448 570	15 596 644	28 941 000
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR	998 000	257 660	1 475 800	1 672 290	2 219 000	4 051 000	5 091 300	5 371 000
Rada vlády pro záležitosti romské komunity	0	1 020 000	0	735 673	256 744	0	866 228	1 050 000
Jihomoravský kraj	30 000	0	563 150	841 290	932 000	872 000	1 563 654	1 739 000
Statutární město Brno	15 000	13 000	10 000	20 000	120 000	110 000	365 000	259 000
Statutární město Brno (invest. dotace)	0	0	0	0	0	0	55 097	1 730 000
Sociální nadační fond města Brna „Domovy potřebných“	0	0	0	0	0	40 000	0	0
Město Bučovice	0	0	0	0	0	1 000	0	0
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR	0	0	0	0	99 865	276 619	299 556	0
Ministerstvo kultury ČR	0	0	0	0	0	0	79 966	100 000
Phare 2003 (EU + státní rozpočet ČR)	0	1 378 905	102 898	0	0	0	0	0
Phare 2003 RLZ (EU + státní rozpočet ČR)			3 869 149	573 804	0	0	0	0
CIP EQUAL (Evropský sociální fond + státní rozpočet ČR)	0	0	2 602 992	8 819 496	6 672 589	9 903 664	0	0
Operační program Rozvoj lidských zdrojů (Evropský sociální fond + státní rozpočet ČR)	0	0	0	0	1 510 193	1 649 428	0	0
Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (Evropský sociální fond + státní rozpočet ČR)	0	0	0	0	0	0	3 171 594	12 000 000
Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (Evropský sociální fond + státní rozpočet ČR)	0	0	0	0	0	0	0	4 000 000
PROGRESS (EU)	0	0	0	0	0	0	1 954 787	2 000 000
Grundtvig (EU)	0	0	0	0	0	0	0	270 000
Transition Facility 2005 (EU)	0	0	0	0	890 064	151 414	0	0
Blokový grant (Finanční mechanismy EHP/Norska)	0	0	0	0	0	283 878	1 247 007	0
British Embassy	728 728	0	0	76 520	0	0	0	0
Embassy of the Kingdom of the Netherlands	0	0	0	0	0	114 276	0	0
Foundation Open Society Institute (OSI-ZUG)	0	0	0	0	187 567	179 933	862 736	1 007 000
CordAid + Minority Rights Group International	0	0	200 066	0	0	0	0	0
Úřad vlády ČR (+ EU)	0	0	0	0	1 564 875	419 542	0	0
Globální grant – OP Rozvoj lidských zdrojů (Evropský sociální fond + státní rozpočet ČR)	0	0	0	0	298 030	325 701	0	0
Česká národní agentura mládež (EU)/Mládež v akci	0	0	0	0	0	70 115	39 719	40 000
Nadace Vodafone	0	0	0	0	0	0	0	100 000
Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové	0	0	0	0	20 000	0	služby za 64 152	0
Ostatní výnosy celkem	123 969	14 154	68 094	374 591	352 767	792 017	454 107	63 000
tržby z prodeje služeb	42 725	2 140	41 493	249 486	219 173	577 042	221 658	?
úroky	654	8 614	13 253	24 768	49 406	38 216	67 297	40 000
kurzový zisk	0	0	397	270	311	28 966	119 626	?
ostatní výnosy, náhrady za škody	0	0	0	17 471	11 395	17 768	3 736	?
dary od fyzických a právnických osob	4 075	800	9 851	78 120	40 060	117 925	39 390	20 000
členské příspěvky	0	2 600	3 100	2 500	2 700	3 000	2 400	3 000
DROM, romské středisko	76 515	0	0	0	0	0	0	0
sbírky na provoz	0	0	0	1 976	29 722	9 100	0	?
Příjmy celkem	1 895 697	2 683 719	8 892 149	13 113 664	15 123 694	19 240 587	16 050 751	29 729 000

3. Rozvaha ke dni 31. 12. 2009 (v Kč)

Výčet položek podle vyhlášky č. 504/2002 Sb.

Název, sídlo a právní forma účetní jednotky: IQ Roma servis, o. s., Cejl 49, 602 00 Brno, IČ 65341511

AKTIVA	Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A. Dlouhodobý majetek celkem	1	+0,00	+55 097,00
A.I. Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	2	+19 137,00	+19 137,00
A.I.2. Software	4	+19 137,00	+19 137,00
A.II. Dlouhodobý hmotný majetek celkem	10	+384 869,00	+439 966,00
A.II.7. Drobný dlouhodobý hmotný majetek	17	+384 869,00	+384 869,00
A.II. 9. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	19		+55 097,00
A.IV. Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	29	-404 006,00	-404 006,00
A.IV.2. Oprávky k softwaru	31	-19 137,00	-19 137,00
A.IV.4. Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	33	-384 869,00	-384 869,00
B. Krátkodobý majetek celkem	41	+7 143 085,00	+8 359 200,00
B.II. Pohledávky celkem	52	+37 464,00	+24 448,00
B.II.1. Odběratelé	53	+33 521,00	+24 448,00
B.II.7. Pohledávky za institucemi soc. zabezp. a veř. zdrav. pojištění	59	+3 943,00	
B.III. Krátkodobý finanční majetek celkem	72	+7 011 157,00	+8 247 888,00
B.III.1. Pokladna	73	+246 187,00	+310 587,00
B.III.2. Ceniny	74	+1 200,00	
B.III.3. Účty v bankách	75	+6 753 035,00	+7 937 301,00
B.III.8. Peníze na cestě	80	+10 735,00	
B.IV. Jiná aktiva celkem	81	+94 464,00	+86 864,00
B.IV.1. Náklady příštích období	82	+94 464,00	+86 864,00
AKTIVA CELKEM	85	+7 143 085,00	+8 414 297,00

PASIVA	Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A. Vlastní zdroje celkem	86	+2 311 480,00	+2 345 495,00
A.I. Jmění celkem	87	+105 169,00	+1 890 169,00
A.I.1. Vlastní jmění	88	+92 169,00	+1 877 169,00
A.I.2. Fondy	89	+13 000,00	+13 000,00
A.II. Výsledek hospodaření celkem	91	+2 206 311,00	+455 326,00
A.II.1. Účet výsledku hospodaření	92	xxxxxxxx	-1 750 984,00
A.II.2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	93	-302 532,00	xxxxxxxx
A.II.3. Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta z minulých let	94	+2 508 843,00	+2 206 310,00
B. Cizí zdroje celkem	95	+4 831 605,00	+6 068 802,00
B.III. Krátkodobé závazky celkem	106	+4 831 605,00	+6 068 802,00
B.III.1. Dodavatelé	107	+100 181,00	+127 026,00
B.III.3. Přijaté zálohy	109		+9 099,00
B.III.4. Ostatní závazky	110	+1 128 444,00	+864 022,00
B.III.5. Zaměstnanci	111	+11 195,00	
B.III.6. Ostatní závazky vůči zaměstnancům	112		+11 015,00
B.III.7. Závazky k institucím soc. zabezpečení a veř. zdrav. pojištění	113		+5 853,00
B.III.11. Ostatní daně a poplatky	117	+380,00	-340,00
B.III.12. Závazky ze vztahu ke státnímu rozpočtu	118	+462 839,00	+4 514 238,00
B.III.13. Závazky ze vztahu k rozpočtu orgánů úz. samosprávních celků	119	+3 119 431,00	+528 346,00
B.III.17. Jiné závazky	123	+9 135,00	+9 543,00
PASIVA CELKEM	134	+7 143 085,00	+8 414 297,00

Okamžik sestavení: 29. 03. 2010

Předmět činnosti č. 1: Služby sociálního charakteru

Podpisový záznam statutárního orgánu:

Předmět činnosti č. 2:

Podpis osoby odpovědné za sestavení:

Ražítko:

Občanské sdružení
IQ ROMA SERVIS
Cejl 49, 602 00 Brno
pob.: Hybešova 41, Brno
tel.: 543 213 310, fax: 543 214 809
www.iqrs.cz
IČ: 653 41 511

4. Výkaz zisku a ztráty ke dni 31. 12. 2009 (v Kč)

Výčet položek podle vyhlášky č. 504/2002 Sb.

Název, sídlo a právní forma účetní jednotky: IQ Roma servis, o. s., Cejl 49, 602 00 Brno, IČ 65341511

	Číslo řádku	Stav k rozvahovému dni		
		Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
A. Náklady				
A.I. Spotřebované nákupy celkem	1	+1 406 477,00		+1 406 477,00
A.I.1. Spotřeba materiálu	2	+849 216,00		+849 216,00
A.I.2. Spotřeba energie	3	+535 640,00		+535 640,00
A.I.3. Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek	4	+21 621,00		+21 621,00
A.II. Služby celkem	6	+2 931 157,00	+1 242,00	+2 932 399,00
A.II.5. Opravy a udržování	7	+5 804,00		+5 804,00
A.II.6. Cestovné	8	+366 785,00	+1 242,00	+368 027,00
A.II.7. Náklady na reprezentaci	9	+9 130,00		+9 130,00
A.II.8. Ostatní služby	10	+2 549 438,00		+2 549 438,00
A.III. Osobní náklady celkem	11	+11 347 828,00		+11 347 828,00
A.III.9. Mzdové náklady	12	+8 621 946,00		+8 621 946,00
A.III.10. Zákonné sociální pojištění	13	+2 725 882,00		+2 725 882,00
A.V. Ostatní náklady celkem	21	+322 074,00		+322 074,00
A.V.18. Ostatní pokuty a penále	23	+41,00		+41,00
A.V.21. Kurzové ztráty	26	+135 476,00		+135 476,00
A.V.22. Dary	27	+1 000,00		+1 000,00
A.V.23. Manka a škody	28	+7 230,00		+7 230,00
A.V.24. Jiné ostatní náklady	29	+178 327,00		+178 327,00
Náklady celkem	42	+16 007 536,00	+1 242,00	+16 008 778,00

	Číslo řádku	Stav k rozvahovému dni		
		Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
B. Výnosy				
B.I. Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem	43	+221 658,00	+9 000,00	+230 658,00
B.I.2. Tržby z prodeje služeb	45	+221 658,00	+9 000,00	+230 658,00
B.IV. Ostatní výnosy celkem	57	+190 660,00		+190 660,00
B.IV.15. Úroky	61	+67 297,00		+67 297,00
B.IV.16. Kurzové zisky	62	+119 626,00		+119 626,00
B.IV.18. Jiné ostatní výnosy	64	+3 737,00		+3 737,00
B.VI. Přijaté příspěvky celkem	73	+41 790,00		+41 790,00
B.VI.27. Přijaté příspěvky (dary)	75	+39 390,00		+39 390,00
B.VI.28. Přijaté členské příspěvky	76	+2 400,00		+2 400,00
B.VII. Provozní dotace celkem	77	+13 794 686,00		+13 794 686,00
B.VII.29. Provozní dotace	78	+13 794 686,00		+13 794 686,00
B.VIII. Výnosy celkem	79	+14 248 794,00	+9 000,00	+14 257 794,00
C. Výsledek hospodaření před zdaněním	80	- 1 758 742,00	+7 758,00	- 1 750 984,00
D. Výsledek hospodaření po zdanění	82	- 1 758 742,00	+7 758,00	- 1 750 984,00

Okamžik sestavení: 29. 03. 2010

Předmět činnosti č. 1: Služby sociálního charakteru

Podpisový záznam statutárního orgánu:

Předmět činnosti č. 2:

Podpis osoby odpovědné za sestavení:

Razítko:

Klemens' Katanic

Klaudia Jirina

č.j. 156/1/09

ZPRÁVA AUDITORA
o ověření účetní závěrky k 31. prosinci 2009

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky sdružení IQ Roma servis, o.s. se sídlem Cejl 49, 602 00 Brno, IČO: 653 41 511 k 31. prosinci 2009 sestavené za účetní období roku 2009. Předmětem činnosti účetní jednotky je vytváření pracovních míst pro romské spoluobčany, vzdělávání a výchova, služby sociálního charakteru atd. Za sestavení účetní závěrky je odpovědný statutární orgán sdružení. Naší úlohou je vydat na základě auditu výrok k této účetní závěrce.

Součástí ověření účetní závěrky bylo také ověření čerpání dotace:

- Dotace od Ministerstva práce a sociálních věcí, Evidenční číslo žádosti: S0496/001
- Dotace od jihomoravského kraje, smlouvy č. 404/08/OSV/VLF, 50/09/OSV/VLF, 152/09/OSV/VLF, 403/08/OSV/VLF, 49/09/OSV/VLF, 151/09/OSV/VLF
- Dotace od Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity, číslo rozhodnutí: 00507/09-KRP
- Dotace od Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, číslo rozhodnutí: 603 055 09

Nemáme výhrady ke způsobu účtování a použití dotací.

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech, Mezinárodními auditorskými standardy a souvisejícími aplikačními doložkami Komory auditorů České republiky. Tyto standardy požadují, aby byl audit naplánován a proveden tak, aby auditor získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti. Audit zahrnuje výběrovým způsobem provedené ověření úplnosti a průkaznosti částek a informací uvedených v účetní závěrce. Audit zahrnuje posouzení použitých účetních postupů a významných odhadů učiněných účetní jednotkou a rovněž zhodnocení celkové prezentace účetní závěrky. Jsme přesvědčeni, že provedený audit poskytuje přiměřený podklad pro vyjádření našeho výroku.

„bez výhrad“

Podle našeho názoru účetní závěrka podává ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz aktiv, závazků, vlastního kapitálu a finanční situace sdružení IQ Roma servis, o.s. k 31. prosinci 2009 a výsledku hospodaření za rok 2009 v souladu se zákonem o účetnictví a příslušnými předpisy České republiky.

V Brně, dne 24. 3. 2010

Jméno a sídlo auditora:

AUDIT Brno, spol. s r. o.
se sídlem Brno, Příkop 6
osvědčení KA ČR č. 373

Auditor odpovědný za předložení zprávy:

Ing. Vladimír Bobek – osvědčení č. 1863

auditor

Zhodnocení minulého období a hlavní strategie do budoucna

Vize občanského sdružení IQ Roma servis je základem krátkodobých i dlouhodobých cílů organizace. V letech 2010 a 2011 nás čeká první průběžné vyhodnocování strategického leitmotivu organizace: „...do roku 2015 mít viditelný dopad na problémy sociálně vyloučených romských komunit v JMK rozeznávaný uživateli služeb, Romy samými, obcemi a veřejností“. Zjistíme, do jaké míry se nám vede strategii naplňovat a ve kterých bodech je třeba intervenci posílit.

V letošním roce 2010 nás rovněž čeká příprava a formulace nového **strategického plánu IQ Roma servisu na období 2011–2015**.

1. Reflexe činnosti uplynulých let (1997–2008)

Činnost IQ Roma servisu byla od roku 1997 do roku 2003 úzce provázána s Drom, romským střediskem. Po reformě v roce 2003 začal IQ Roma servis realizovat své programy již zcela **samostatně** a odděleně, s vlastním vedením, programem a ve vlastních prostorech.

Do roku 2015 chceme mít viditelný dopad na problémy sociálně vyloučených romských komunit v JMK.

Shodně s rokem 2003 byl i v roce 2004 hlavní službou pro klienty komplexní program **Centra komunitní a terénní sociální práce**. Na podkladě potřeb z praxe terénní sociální práce zahájil IQ Roma servis v roce 2004 intenzivní přípravu nových komplexních a systémově provázaných programů v oblasti zaměstnanosti a vzdělávání Romů, které by aktivněji směřovaly k posílení ekonomické soběstačnosti našich klientů se specifickým zaměřením na budování potenciálu mladých romských generací.

V roce 2005 došlo k významnému programovému rozšíření spektra služeb pro klienty, vedle Centra komunitní a terénní sociální práce byly nově otevřeny programy **Centra zaměstnanosti, Centra vzdělávání a Centra motivace a stimulace**.

V průběhu roku 2006 došlo k obohacení činnosti prostřednictvím dalších praktických zkušeností a cyklu cílených školení, byl rozšířen odborný tým pracovníků i spektrum nabídky. Na konci roku 2006 přibyl program **Antidiskriminačního centra**.

Antidiskriminační centrum v roce 2007 kromě koncepce **Ethnic Friendly zaměstnavatel** realizovalo úspěšnou kampaň k příležitosti Evropského roku rovných příležitostí pro všechny s názvem **2007: Brno slaví ERRP**. V roce 2007 se rovněž významně rozvíjela odborná metodická a koncepční práce, včetně nových **publikací** a završení procesu **komunitního plánování sociálních služeb města Brna** v oblasti **Etnické menšiny**.

Vzhledem k významnému rozvoji aktivit došlo na konci roku 2007 k tomuto organizačnímu vymezení tří zastřešujících středisek práce IQ Roma servisu:

- **sociální program (včetně zaměstnanosti a antidiskriminace),**
- **pedagogický program,**
- **koncepční, metodická a PR práce.**

Během roku 2008 se nám podařil jeden z velkých rozvojových kroků – otevřeli jsme **pobočku IQ Roma servisu v Břeclavi**, která se během roku 2009 stala samostatnou funkční jednotkou poskytující komplexní nabídku služeb pro občany Břeclavi a okolí.

K významným úspěchům minulého roku patří stabilizace služeb nově otevřené pobočky IQ Roma servisu v Břeclavi.

2. Reflexe roku 2009 s výhledem do budoucna (2010 a dále)

V rámci geografického rozšiřování činnosti organizace se v minulém roce 2009 nově podařilo zavést i pedagogický program do pobočky Břeclav. **Centrum integračních služeb Břeclav** se tak stalo **samostatnou pobočkou IQ Roma servisu**, která poskytuje **komplexní nabídku služeb** pro obyvatele města Břeclavi a okolí. **Nabídku pedagogického programu a služeb zaměstnanosti se rovněž podařilo rozšířit do dalších lokalit Jihomoravského kraje.**

Počátkem roku 2010 započaly projekty, které se v následujících letech (2010–13) budou intenzivně věnovat právě **obcím a městům Jihomoravského kraje**. Do spolupráce jsou partnerky zapojeny i samosprávné instituce vybraných obcí, aktivity tedy budou systémově provázány s lokálními partnery. Výzvou pro rok 2010 je i větší **zapojení komerční sféry.**

Motivaci a aktivizaci mládeže se daří stimulovat prostřednictvím drobných zájmových iniciativ (časopis Romano V.I.P., úspěšný muzikál, zahájení peer prvků atp.), se kterými se můžete seznámit v kapitole **Pedagogický program** (strana 33).

Chceme přispět k posílení úspěšnosti romských dětí na středních školách.

Rok 2010 bude ve znamení **nastavování programů a služeb pro Jihomoravský kraj** a přípravy **navazujícího pedagogického projektu**, který bude čerpat z dosavadních funkčních i chybných strategií. Na **centrální úrovni** bychom rádi výrazněji navázali na trend spolupráce na systémových záležitostech a mj. se podíleli na otevření debaty nad možnostmi **posílení úspěšnosti romských dětí na středních školách** (např. prostřednictvím prodloužení školní docházky, usnadnění získání kvalifikačních dokladů pro osoby s praxí atp.). Uvědomujeme si, že dané téma je odborně vysoce náročné – naším cílem je napomoci debatu otevřít, pokusit se do ní zapojit co nejvíce relevantních expertů a institucí a stát se jedním ze subjektů, které se aktivně zasazují o legislativní rámec, jenž bude reflektovat především šanci klientů na co nejvyšší vzdělání a s ní spojenou budoucnost.

Snaha organizace o **program prevence užívání návykových látek** v roce 2009 vedla k přípravě strategie a projektového záměru, který se napojil na partnerství s odbornou organizací Podané ruce (jejich model tzv. terénních asertivních komunitních týmů – expert, psychiatr/psycholog, terénní sociální pracovník pro přímý vstup do terénu a rodin). V současnosti čekáme na vhodnou dotační příležitost k realizaci, tento program je novým prvkem a nelze ho kvalifikovaně uskutečnit se současnými zdroji. Mezi první již zahájené funkční vlašťovky lze zatím počítat **lekce na školách** realizované našimi pracovníky, nicméně vnímáme, že hlavní část práce čeká především přímo v lokalitě a rodinách.

Pilotní ověření fungování **case managementu** (modelu komplexní práce s rodinou) pomohlo stabilizaci aktivit organizace, a v příštích letech se tak můžeme snažit o rozšíření modelu mezi další klienty, kteří budou pro komplexní přístup otevřeni.

Úspěšně jsme ověřili fungování case managementu v praxi a budeme dále pracovat na zkvalitňování tohoto modelu.

Obdobně jako v minulém roce zůstává v ideové rovině strategický cíl **vytvoření nadace pro talentované mladé studenty**, který je stále ve fázi zrání a nastavování smysluplné podoby a praxe.

V oblasti **zaměstnanosti** se nám stanovené cíle podařilo splnit pouze částečně – rozšířili jsme činnost do lokalit Jihomoravského kraje, z důvodu zásadní personální obměny týmu jsme však například koncepční téma nelegální práce uchopili pouze interně. Před službami IQ Roma servisu v oblasti zaměstnanosti leží v roce 2010 úkol především v nastavení **systému spolupráce se zaměstnavateli**, zejm. v kontextu nedostatku volných pracovních míst pro nízkokvalifikované klienty. Rádi bychom firmám napomohli s využíváním prvků aktivní politiky zaměstnanosti. Systémové iniciativy jsme proto odložili na období, kdy se současný tým metodologicky stabilizuje a bude schopen artikulovat strategii se znalostí stavu věci přímo mezi klienty služby.

Koncepce sociální ekonomiky je interně připravena, nicméně pod vlivem jiných, dle nás důležitějších úkolů, její realizaci odkládáme na pozdější dobu. Rádi bychom se seznámili s funkčními modely, a získali tak více poznatků přímo z praxe, neboť

máme zájem realizovat stabilní koncept, který bude ověřen, a zaručí tak zapojeným klientům pracovní udržitelnost, rozvoj a přinese skutečně nové možnosti a kapacity v reálných regionu a České republiky.

Programy, zejména sociální program, prohloubily a stabilizovaly své služby v souladu s legislativními podmínkami zákona o sociálních službách. V dubnu 2010 jsme zdárně absolvovali první **inspekci kvality** zaměřenou na kvalitu poskytování terénní sociální práce. Inspekci provedl Krajský úřad Jihomoravského kraje spolu s inspektorkami z organizací poskytujících sociální služby a terénní program IQ Roma servisu v ní **uspěl výborně** – získal celkem 133 bodů z možných 144 a pracovníci obstáli ve všech zásadních tématech. Terénní program IQRS se tak řadí mezi **kvalitní služby**, které byly prověřeny inspekcí. Metodologie práce je komplexně zpracována a ověřena v praxi. Pracovníci se v současnosti zaměřují na další rozvoj individuální práce s klientem a ověřování dopadů aktivit na klienty.

V dubnu 2010 naše služba terénní programy zdárně prošla inspekcí kvality, byla klasifikována jako vysoce kvalitní.

Právě posílit důmyslné zjišťování dopadů aktivit na klienty je pro rok 2010 naším hlavním cílem na úrovni přímé práce.

Dosavadní orientaci, zaměřenou především na úroveň zjišťování výsledků aktivit organizace, bychom rádi rozšířili i o oblast situace klientů. Se znalostí limitů evaluace sociální práce se zaměříme na životní situaci klientů. Nebudeme se tedy soustředit pouze na naše aktivity, ale i na vlastní sociálně-ekonomickou síť a kompetence klientů. Rádi bychom tak získali ještě hlubší a konkrétnější podněty o problémech a trendech, kterým jsou klienti nuceni čelit či které se jim daří řešit. Cílem je především **lepší nastavení systému práce**, nicméně nezanedbatelná není ani možnost **lépe artikulovat zájmy cílových skupin** na konceptní úrovni.

Na lokální úrovni jsme se v oblasti konceptní a systémové opětovně aktivně zapojili do tvorby **komunitního plánu sociálních služeb** na další období a také do činnosti **Pracovní skupiny pro integraci při Magistrátu města Brna**. Naše snaha by v podobě **systémových opatření na úrovni města Brna (oblast bydlení, zadluženosti, prevence závislosti)** měla přinést své ovoce v roce 2010.

S úspěchem se nám podařilo zapojit se do **systémové přípravy Národního akčního plánu sociální inkluze (NAPSI)** a realizujeme **kampaň k roku 2010: Evropský rok boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení**. Nachystán je i **model participace cílových skupin** na tvorbě strategických dokumentů, první pilotní kolo seminářů pro zástupce cílových skupin se uskutečnil v dubnu 2010 – s výsledky budete seznámeni prostřednictvím www stránek organizace.

Výzvou pro IQ Roma servis je nové pole zájmu – **vzdělávání, školení, lektorování, koučink** (nejen pracovníků sociálních služeb). Znalosti získané mnohaletou prací budeme v následujících letech předávat dalším organizacím formou výukových bloků s cílem posílit úroveň pracovních kompetencí expertů pro práci se sociálně vyloučenými obyvateli v dalších lokalitách ČR. Do projektu se partnersky zapojily i orgány Jihomoravského a Olomouckého kraje a významných poskytovatelů sociálních služeb z Moravskoslezského kraje.

Dlouhodobý **vzdělávací plán organizace** je realizován v nouzovém režimu, neboť se nám nepodařilo získat prostředky na jeho plnohodnotnou realizaci. Nicméně pracovníci mají i tak možnost využívat rozsáhlé nabídky vzdělávání, které jako organizace velmi podporujeme.

Neméně náročnou pracovní agendou v roce 2009 bylo a v dalších letech bude **zajišťování prostorového zázemí pro činnost organizace v Brně**. V rámci úspěšného investičního projektu ROP Centrum integračních služeb (Jihomoravského kraje) se podařilo v minulém roce posunout projekt **rekonstrukce budovy Vranovská 45** v Brně-Husovicích z roviny idejí na papír (je hotova projektová dokumentace stavby), v současnosti probíhá stavební a územní řízení. Očekáváme, že v další zprávě o činnosti vás již budeme informovat o započatí výstavby. Pokud vše půjde v souladu s plánem, **bude mít IQ Roma servis od roku 2012 zajištěno stabilní zázemí minimálně do roku 2027**, dokdy trvá smlouva o výpůjčce se statutárním městem Brnem.

Připravujeme rekonstrukci objektu Vranovská 45, kde od roku 2012 zahájíme činnost Centra integračních služeb pro klienty.

Nabídka vzdělávání a služeb pro instituce, NNO a zaměstnavatele

Na základě dlouholetých zkušeností pracovníků naší organizace se sociální práci v sociálně vyloučených lokalitách vznikla v posledních letech neustále se rozšiřující **základna školení/kurzů, které nabízíme externím subjektům**. Jednotlivá školení lze flexibilně upravovat konkrétním organizacím tzv. „na klíč“, co do obsahu i rozsahu. U školení v sociální a pedagogické oblasti předpokládáme podání žádosti o **akreditaci** u Ministerstva práce a sociálních věcí ČR.

1. Školení v sociální oblasti

1.1 Prevence a zmírnění předlužení

Cílem kurzu je seznámit účastníky s východisky, principy a způsoby sociální práce s předluženými domácnostmi a možnostmi preventivního působení při sociální práci v oblasti dluhové problematiky.

Obsah kurzu je tvořen dvěma tematickými bloky zaměřenými na prevenci a zmírnování následků předlužení. V rámci prvního bloku se účastníci obeznámí s možnými riziky úvěrových smluv a s principy práce s domácnostmi, u kterých potenciálně hrozí předlužení, s využitím plánu hospodaření zaměřeného na vytvoření finanční rezervy. Druhý blok je zaměřen na orientaci v legislativě a způsoby řešení v jednotlivých stádiích od vzniku pohledávky až po výkon rozhodnutí, principy práce s předluženou domácností a úskalí sociální práce v praxi (východiska k diagnostice finanční situace rodiny, seznámení a práce s plánem hospodaření a přehledem věřitelů).

1.2 Sociální zabezpečení v ČR

Cílem kurzu je seznámit účastníky se systémem sociálního zabezpečení v ČR.

Náplň kurzu je rozdělena na tři části podle základních pilířů systému. První část je zaměřena na oblast sociálního pojištění (nemocenské pojištění, důchodové pojištění, pojištění v nezaměstnanosti – seznámení s jednotlivými dávkami těchto systémů, s okruhem oprávněných osob, výpočtem důchodového věku ad.), druhá část se věnuje oblasti státní sociální podpory (okruh oprávněných osob, představení jednotlivých dávek, jejich účelu, podmínky nároku na dávky, reflexe změn souvisejících s reformou veřejných rozpočtů). Třetí část se zaměřuje na oblast sociální pomoci – představení základních pojmů, všech složek sociální pomoci: sociálních služeb (druhy sociálních služeb, formy jejich poskytování, zařízení sociálních služeb, podmínky poskytování služeb, problematika definice sociální práce), dávek v hmotné nouzi, dávek sociální péče, mimořádných výhod pro zdravotně postižené.

1.3 Terénní sociální práce v sociálně vyloučených lokalitách

Cílem tohoto kurzu je představit specifika sociální práce s cílovou skupinou obyvatel sociálně vyloučených lokalit.

Absolvováním tohoto kurzu pracovník získá teoretické informace o výkonu terénní sociální práce, teoretické i praktické znalosti o možnostech řešení jednotlivých typů zakázek. V rámci kurzu rovněž probíhá trénink dovedností potřebných k výkonu terénní sociální práce.

Externím subjektům nabízíme komplex odborných školení a kurzů z oblastí naší práce.

2. Právní školení

Cílem právních školení je předat účastníkům informace spolu s praktickými příklady z následujících oblastí:

- » občanské soudní řízení – orientace v procesu a praktická práce s dokumenty,
- » vykonávací a exekuční řízení – orientace v procesu a praktická práce s dokumenty,
- » pracovně-právní vztahy na modelových příkladech,
- » diskriminace – metodika práce s případy pro neziskové organizace,
- » diskriminace a rovné zacházení – praktické informace pro zaměstnavatele,
- » ochrana osobních údajů při práci s klientem v neziskové organizaci,
- » nezisková organizace jako zaměstnavatel – zejména tvorba systému vnitřních norem.

3. Školení monitoringu a evaluace činnosti

Průběžná evidence činnosti a efektivně nastavený systém monitoringu přímé práce s klientem je nezbytným předpokladem pro dlouhodobě efektivní poskytování sociálních služeb. Dává nám odpověď na řadu otázek úzce souvisejících s profesionalitou poskytovaných služeb – má naše práce smysl? Přináší cílové skupině to, co přinášet má?

Cílem školení je poskytnout praktický návod k zavedení a rozvíjení standardizovaných metod evidence, které jsou v souladu s legislativním rámcem a zároveň poskytují možnost kontroly plnění různých typů projektových indikátorů.

4. Školení pro pedagogické pracovníky

Díky projektu Vzdělání JE cesta se nabídka školení rozšířila i na cílovou skupinu pedagogických pracovníků, jedná se o školení z následujících oblastí:

4.1 Poradenství pro volbu školy

Účastníci školení získají kompetence pro realizaci odborného profesního poradenství, naučí se využívat zdrojů a různorodých testů pro společné plánování budoucí kariéry a metody spolupráce se zapojenými institucemi, především základními a středními školami.

4.2 Poradenství pro volbu povolání

Účastníci se seznámí s východisky metodologie, odkazy na relevantní informační zdroje, především v kontextu nástupu do zaměstnání, typologii využívaných metod a s potenciálně rizikovými situacemi, se kterými se v průběhu realizace mohou setkat.

4.3 Terénní pedagogická práce a case management

Účastníci získají/prohloubí si kompetence pro práci v přirozeném prostředí klienta. Osvojí si přístup, v rámci něhož je klientova situace nahlížena komplexně, se zapojením všech rizikových faktorů i potenciálu klienta.

4.4 Provoz nízkoprahového zařízení pro děti a mládež

Účastníci získají kompetence pro tvorbu programu v nízkoprahovém zařízení, budou seznámeni s nastavením, práv-

ním rámcem a standardy práce v tomto typu zařízení. Dále budou seznámeni s vybranými metodami využívanými pro motivaci cílové skupiny mládeže ke vzdělávání a osobnostnímu rozvoji a rovněž s možnostmi posílení cílové skupiny ve výuce – různé metody pedagogické práce, včetně využívání IT.

4.5 Osobnostní rozvoj, motivace a multikulturní výchova

Tento školicí blok je orientován na specifické metody práce s motivačními aspekty zaměřenými na vzdělávání, kulturní porozumění a motivaci k aktivnímu trávení volného času. Účastníci budou seznámeni s metodami Divadla Fórum, osobnostně sociální výchovy, dramatické výchovy, sebezprezentačních aktivit a multikulturní výchovy.

4.6 Finanční poradenství pro mládež

Účastníci získají kompetence v oblasti poskytování finančního poradenství mládeži. Obsahově je kurz zaměřen na seznámení se s principy a riziky jednotlivých finančních produktů, příslušnou legislativou i prací s klientem v jednotlivých fázích zadlužení, včetně jeho prevence.

Pokud Vás naše nabídka vzdělávání a služeb zaujala, kontaktujte:

Mgr. Kateřinu Pevnou (roz. Zavadilovou)
tel.: +420 543 213 310
e-mail: katerina.pevna@iqrs.cz

Přesnou podobu, rozsah i cenu školení/kurzu lze dohodnout individuálně „na míru“. Ve vybraných případech organizace poskytuje své služby za zvýhodněnou cenu, popřípadě zdarma.

Reference:

Terénní sociální práce ve vyloučených romských lokalitách

realizováno: 14. a 15. 10. 2009
pro: Samaritán – služby pro lidi bez domova, Moravní 936, Otrokovice 765 02
kontaktní osoba pro reference: Mgr. Tomáš Bernatík
tel.: +420 577 925 083
e-mail: samaritan.otrokovice@caritas.cz

Pojetí a praxe sociální práce ve vyloučených romských lokalitách

realizováno: jarní semestr 2009
pro: Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity Brno
kontaktní osoba pro reference: prof. PhDr. Libor Musil, CSc.,
vedoucí Katedry soc. politiky a soc. práce FSS MU Brno
tel.: +420 549 495 378

Poděkování a výzva ke spolupráci

Jak můžete naši činnost podpořit právě Vy?

Pokud máte zájem podílet se na některém z našich projektů nebo získat o občanském sdružení IQ Roma servis více informací, neváhejte a **kontaktujte nás**. Považujete-li naši činnost za prospěšnou a důležitou, **podpořte nás!**

Uvítáme:

- přímou dobrovolnou pomoc,
- poskytnutí know-how nebo služby zdarma,
- materiální nebo finanční dar,
- projektovou půjčku na překlenovací období,
- podporu prezentace i jiné formy Vaší podpory.

Podpořte tak:

- budoucnost mladých Romů,
- rozvoj potenciálu nastupujících romských generací,
- změnu a aktivizaci uvnitř sociálně vyloučených komunit,
- model komplexní práce s rodinou,
- profesionální metody práce.

Bankovní spojení:

Název držitele účtu: **IQ Roma servis**

Číslo účtu: **189104187**

Kód banky: **0300**

Banka: **ČSOB Brno, Milady Horákové 6, 601 79 Brno, ČR**

SWIFT: **CEKO CZ PP BRN**

IBAN: **CZ55 0300 0000 0001 8910 4187**

BIC: **CEKOCZPP**

Poděkování za podporu a spolupráci

Členové a pracovníci občanského sdružení IQ Roma servis chtějí vyjádřit poděkování všem spolupracujícím jednotlivcům i organizacím (zejména dárcům, sponzorům a dobrovolníkům), kteří v roce 2009 a v 1. čtvrtletí roku 2010 podporovali a podporují naše projekty a přispěli k rozvoji našich aktivit. Napomáháte tak aktivně rozvoji a zkvalitnění poskytovaných sociálních služeb pro sociálně vyloučené a sociálním vyloučením ohrožené obyvatele našeho regionu.

Děkujeme:

a) firmám a institucím

- za spolupráci v oblasti zaměstnanosti všem Ethnic Friendly zaměstnavatelům: **AAM People, s. r. o., organizační složka, AUDACIO s. r. o., Český západ o. s., GUMOTEX, a. s., Gymnasium Jižní Město, s. r. o., Ing. František Pospíšil, Inventec (Czech), s. r. o., JOB-centrum Ostrava, s. r. o., Nová Mosilana, a. s., OHL ŽS, a. s., PAPIRNY BRNO a. s., Personal fabric – agentura práce, a. s., Qisda Czech s. r. o., TANEX, PLASTY a. s., Úřad práce Brno-město, Úřad práce v Blansku, Úřad práce v Kroměříži, Úřad práce ve Vyškově, Úřad práce ve Zlíně, ZETOR TRACTORS a. s.;**
- společností **Ogilvy Group** a **Dawson productions** za výrobu spotu k boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení;
- **České televizi** a společností **Student Agency, 17. Dny evropského filmu, TUR festival** a **FABEX Ostravsko** za poskytnutí bezplatného prostoru k uveřejnění spotu k boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení;
- **Městskému úřadu Břeclav** za poskytnutí prostor pro pořádání výstav;
- **Galerii Vaňkovka** za poskytnutí prostor pro oslavy Mezinárodního dne Romů 2009;
- firmě **Cooptel, stavební a. s.**, za finanční podporu Mezinárodního dne Romů 2009;
- společnosti **OLYMPUS C & S, spol. s r. o.**, za zapůjčení fotoaparátů.

b) dobrovolníkům,

kteří ochotně a bez nároku na odměnu poskytli svůj čas, svoje schopnosti, dovednosti a energii pro usnadnění provozního i programového chodu naší organizace (v Brně i Břeclavi) a podíleli se také na mimořádných akcích IQ Roma servisu (např. na organizaci Mezinárodního dne Romů ad.). V roce 2009 a v 1. čtvrtletí roku 2010 to byli v Brně: **Hanka Biolková, Petr Blaha, Tereza Cajthamlová, Eva Hanáková, Ivona Hendrychová, Eva Chovancová, Lucie Křivková, Stáňa Mídrlová, Zdenka Prokopová, Lenka Sklenářová, Katarína Slezáková a Zuzana Šmideková** a v Břeclavi: **Eva Bartolšičová, Martin Hemzal, Tereza Jelínková, Anna Lachmanová, Kateřina Lampová, Pavla Maděryčová, Kateřina Mahovská, Alena Mochťáková, Kateřina Prachařová, Klára Šubíková, Veronika Tučková, Petr Uher a Viktor Žďárský;**

c) individuálním dárcům

Poskytnutí přímého finančního daru nám spolu s členskými příspěvky a vlastní výdělečnou činností, realizovanou např. v podobě školení, pomáhá budovat pro neziskovou organizaci tolik potřebné a strategické **volné zdroje;**

d) projektovým donorům

- **Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR,**
- **Evropské unii (zejména Operačnímu programu Lidské zdroje a zaměstnanost, Evropské komisi – komunitární program PROGRESS),**
- **Jihomoravskému kraji,**
- **Finančním mechanismům EHP/Norska,**
- **Úřadu vlády ČR,**
- **Foundation Open Society Institute (OSI-ZUG),**
- **Statutárnímu městu Brnu,**
- **Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ČR,**
- **Ministerstvu kultury ČR,**
- **Výboru dobré vůle – Nadaci Olgy Havlové,**
- **České národní agentuře Mládež.**

Projektová dotace umožňuje existenci a zabezpečuje plynulý, stabilní a profesionální chod a rozvoj služeb a programů občanského sdružení IQ Roma servis – sociálního (Centrum komunitní a terénní sociální práce, Centrum poradenství a zaměstnanosti) a pedagogického (Centrum vzdělávání, Centrum motivace a stimulace).

Děkujeme!

Vážení čtenáři naší zprávy,

věříme, že jsme pro Vás přehledně shrnuli činnost, úsilí a výsledky IQ Roma servisu za minulý rok a vyznačili priority a cíle pro další období. Závěrem přejeme Vám i našemu sdružení dlouhou a smysluplnou existenci, kompetentní, soudržný a kreativní pracovní tým vedený posláním, důvtipné a přínosné projekty, a zejména pak kvalitní výstupy v souladu s vizí organizace.

Děkujeme Vám za pozornost a těšíme se na další inspirativní spolupráci.

Tým pracovníků IQ Roma servisu

***IQ Roma servis, o. s. – komplexní a profesionální služby
pro sociálně vyloučené komunity***

Za obsah sdělení odpovídá výlučně autor. Evropská komise nenes odpovědnost za použití těchto informací.

Zpracovali zaměstnanci IQ Roma servisu v únoru až dubnu 2010

Text: kolektiv IQRS – Katarína Klamková, Lenka Mrkvánková Maléřová, Veronika Vaňková, Wail Khazal, Šárka Pólová,
Ivona Parčiová, Kateřina Pevná ad.

Editace a korektury: Radana Melková

Návrh obálky: Ivona Parčiová a Tomáš Zdařil

Sazba a tisk: Tiskárna Mlok, Brno, 2010

Tato publikace je vytištěna na recyklovaném papíře.

